

Easy Travel Inc.

Cosolidator of major airlines

ਸਸਤੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟਿਕਟਾਂ

Amritsar Special

JFK-Amritsar fare is \$1090

JFK-Delhi fare is \$975

Fare is round trip including all tax

Tel:734-451-9526, Toll Free 866-51-INDIA

EYE EXAMINATIONS CONTACT LENSES

LAXMI AMERICAN OPTICAL

Complete Optical Service

Tel. 718 335 2240
Fax 718 335 2241

83-16 Northern Blvd * Jackson Heights NY 11372

ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਧਰਮ ਭਾ ਜੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਅਮਨਟੈਲ

AMANTEL.COM

\$100 'ਚ 126 ਘੰਟੇ (7560 ਮਿੰਟ)

Talk One Minute, Pay For One Minute

Customer Service Available 24/7

ਟੌਲ ਫਰੀ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਕਾਲ ਕਰੋ

1-800-717-1510, 732-982-4332/4333

Eleventh Year in Publication

ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਐਡੀਸ਼ਨ

Price 50¢

Email:punjabtimes1@sbcglobal.net

www.punjabtimesusa.com

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼

Punjab Times, Vol 11, Issue 39, September 25, 2010

20451 N Plum Grove Rd. Palatine, IL 60074

Ph:847-359-0746, Fax:847-705-9388

ਰਿਆਤ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ

ਸਰੀ (ਕੈਨੇਡਾ): ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਕਨਿਸ਼ਕ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਰਾਹੀਂ ਉਡਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇਕੋ-ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ ਨੂੰ ਹੁਣ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ

ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰਿਆਤ

ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 1985 'ਚ ਅੱਧ ਅਸਮਾਨੇ ਹੋਏ ਇਸ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਨਾਲ 329 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ।

ਰਿਆਤ (58) ਨੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਏਅਰ ਇੰਡੀਆ ਦੀ ਇਸ 182 ਨੰਬਰ ਉਡਾਣ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦੇਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਬੰਬ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੇ ਜੁਰਮ ਦਾ ਇਕਬਾਲ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਲੰਬੇ ਸਨਿਚਰਵਾਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ 20 ਘੰਟੇ ਦੀ ਬਹਿਸ ਪਿੱਛੋਂ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਤਾਂ ਰਿਆਤ ਸ਼ਾਂਤ ਸੀ। ਉਸ ਉਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ 2006 ਵਿਚ ਲਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਨਿਸ਼ਕ ਬੰਬ ਕਾਂਡ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਾਰਾਂ ਅਜਾਇਬ ਸਿੰਘ ਬਾਗੜੀ ਅਤੇ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਮਲਿਕ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿਚ ਹਲਫ਼ ਲੈ ਕੇ ਝੂਠ ਬੋਲਣ (ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ) ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਅਯੁਧਿਆ ਬਾਰੇ ਸੰਭਾਵਤ ਫੈਸਲਾ ਬਣਿਆ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ

ਬਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ-ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ ਇਹ ਤੈਅ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸ ਮਸਲੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਿਥੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਉਸ ਪਿੱਛੋਂ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਜਨੀਤੀ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੈ, ਉਥੇ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਮਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫਿਕਰਮੰਦ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ

ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਵਲੋਂ ਅਯੁਧਿਆ ਕੇਸ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਉਬੰਦ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਦਾਰੂਲ ਉਲੂਮ ਵਲੋਂ ਵੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਮਨ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਧਿਰਾਂ ਫਿਰਕੂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸ ਰੂਪ 'ਚ ਮੋੜਦੀਆਂ ਹਨ? ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿਆਸੀ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅਯੁਧਿਆ ਸਥਿਤ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ/ਰਾਮ ਜਨਮ ਭੂਮੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਪਿਛਲੇ ਛੇ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਕਫ਼ ਬੋਰਡ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਹਿੰਦੂ ਮਹਾਂਸਭਾ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਥਾਂ 'ਤੇ 12ਵੀਂ ਸਦੀ 'ਚ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਢਾਹ ਕੇ ਮੁਗਲ ਸੈਨਾਪਤੀ ਮੀਰ ਬਾਕੀ ਨੇ 1520 'ਚ ਇਥੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਵਾਈ। ਇਸ ਵਿਵਾਦਗ੍ਰਸਤ ਭੂਮੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਬਾਰੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਜਿਹੜੇ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਾਲ 1989 ਵਿਚ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਜ਼ਾਬਾਦ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਰੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਘੱਖ ਪਿੱਛੋਂ ਫੈਸਲਾ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੇ ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ ਵਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਬੈਂਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਸੀ.ਐਸ.ਯੂ. ਖਾਨ, ਸੀ.ਡੀ.ਵੀ. ਸ਼ਰਮਾ ਤੇ ਸੁਧੀਰ ਅਗਰਵਾਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਕ ਸੇਵਾ-ਮੁਕਤ ਸਰਕਾਰੀ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਰੀਕ ਟਾਲਣ ਬਾਰੇ ਪਾਈ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵੀ ਠੱਕਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਦੇ ਮੁੱਢਲੀ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਲਈ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਤਰੀਕ ਟਾਲਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਸੀ।

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 6 'ਤੇ)

ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਸਭਾ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਗਠਨ

ਬੇਕਰਜ਼ਫੀਲਡ: ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਰਵਾਸੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਸਭਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਅਰ ਨੇ ਸ.

ਜੋਬਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੋਬੀ

ਜੋਬਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੋਬੀ ਨੂੰ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ ਨੂੰ ਸਭਾ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਇਕਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਸਭਾ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਦਮ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਲਈ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸ. ਜੋਬਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ

(ਬਾਕੀ ਸਫਾ 2 'ਤੇ)

ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਨੇੜੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸੈਲਾਨੀ ਬੱਸ 'ਤੇ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਅੱਗ ਦੀਆਂ ਲਪਟਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਹੋਈ ਇਕ ਕਾਰ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਖਤਰਾ

Ad Space Available
Please Call
847-359-0746

ਇੰਡੀਆ ਕਾਲ ਕਰੋ

\$100 125 ਘੰਟੇ

Great Rates for UK, Canada & other Countries

ਰੇਟ ਲੋਕਲ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹਨ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ।

1-800-914-1013

WWW.1EZPIN.COM

Dhillon Truck Stop
Dhillon Road Service

Interstate 40, exit 356, San Jon, NM

Gill Manj Gurdaspur Wale

ਡੀਜ਼ਲ ਅਤੇ ਰੇਡ ਸਰਵਿਸ

ਪੰਜਾਬੀ ਢਾਬਾ

New & Used Tires Oil Change

ਨਿਊ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਸਕੇਲ ਉਤੇ ਵੀ ਸਰਵਿਸ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ

Ph:575-576-4111, 317-918-6776

ਤਸਵੀਰ: ਸਤਵਿੰਦਰ ਬਸਰਾ

ਚਿੱਤਾਂ ਦੀਆਂ ਰੇਖਾਵਾਂ ਜਿਉਂ ਦੀਆਂ ਤਿਉਂ: ਹਰਾ ਇਨਕਾਬ ਆਉਣ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚੇ ਹੀ ਖੇਤੀ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਵਧੀ ਹੈ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਆਰਥਿਕ ਮੰਦੇ ਕਰਕੇ ਅੱਜ ਵੀ ਗਰੀਬੀ ਮਾਰਿਆ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਲੋਂ ਲਾਏ ਗਏ ਕਿਸਾਨ ਮੇਲਾ ਦੇਖ ਕੇ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਇਕ ਕਿਸਾਨ।

ਰਾਜੇਵਾਲ ਵਲੋਂ 800 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਾਹਤ ਲੈਣ ਲਈ ਮਰਨ ਵਰਤ ਸ਼ੁਰੂ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਾਜੇਵਾਲ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਦਾ ਮਰਨ ਵਰਤ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੂਸਰੇ ਦਿਨ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਹ ਇਥੇ ਸੈਕਟਰ-51-52 ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਸੜਕ ਉਪਰ ਲਾਏ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਮਰਨ ਵਰਤ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਹਨ।

ਸੋਮਵਾਰ ਵੱਡੀ ਰੈਲੀ ਦੌਰਾਨ ਮਰਨ ਵਰਤ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨਾਲ 200 ਦੇ ਕਰੀਬ ਕਿਸਾਨ 24 ਘੰਟੇ ਉਥੇ ਪੱਕੇ ਟੈਂਟ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠ ਗਏ ਹਨ। ਫਤਿਹਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਿਸਾਨ ਟਰਾਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਪੁੱਜੇ ਅਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ 800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਕਾ ਰਾਹਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਥੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਦੇ ਇਰਦ-ਗਿਰਦ ਹੀ ਲੰਗਰ-ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਆਵਾਜਾਈ ਆਮ ਵਾਂਗ ਰਹੀ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਕੈਂਪ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਮਰਨ ਵਰਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਰਾਜ ਭਰ ਵਿਚ ਫੈਲਣ ਕਾਰਨ ਕਿਸਾਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਕਿਸਾਨਾਂ) ਲਈ ਮਿਲੇ 800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਪੈਕੇਜ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯੂਨੀਅਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਓਕਾਰ ਸਿੰਘ ਅਗੋਲ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੇਕਾ ਤਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਫਸਲ ਨੂੰ ਪਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲੀ ਰਾਹਤ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੱਬੀ ਬੈਠੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਸਮੁੱਚਾ ਚਿੰਨੀ-ਪੱਤਰ ਜਨਤਕ ਕਰਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਜਨਤਾ ਮੂਹਰੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਧਰਨੇ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ-ਪਿਪਲ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ, ਪੀਰ ਮੁਹੰਮਦ, ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਨੇਕ ਸਿੰਘ ਖੋਖ, ਘੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਰਾਜਗੜ੍ਹ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਿੰਘ ਦੋਹਲਾ, ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੇਲਾ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਵਰ੍ਹੇ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਬਿਜਲੀ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਨ ਝੋਨਾ ਪਾਲਣ ਲਈ ਡੀਜ਼ਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਫੁਕਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇਹ ਰਾਸ਼ੀ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨਾਲ ਧੁੰਦ ਕਮਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਜੇ ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਭੁਗਤਣੇ ਪੈਣਗੇ।

ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਵਲੋਂ ਹਮਾਇਤ: ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਰਾਜੇਵਾਲ) ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਧਰਨੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੰਚ ਪ੍ਰਧਾਨੀ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ

ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦਲ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ ਭਾਈ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਕੌਮੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ

ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੇ ਇਸ ਬਿਆਨ ਦੀ ਵੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਕਿ 800 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਹ ਰਕਮ ਕਿਸਾਨਾਂ

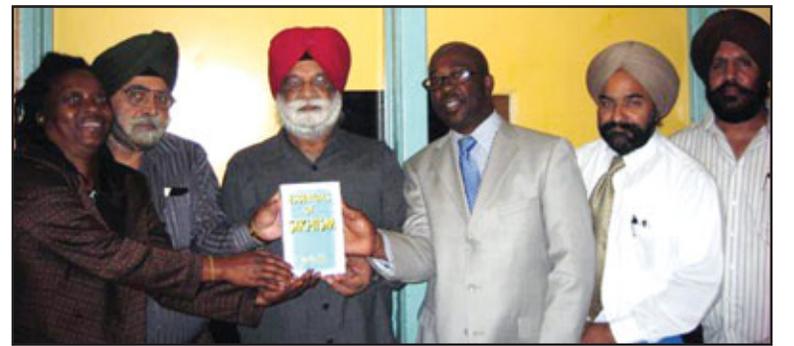
ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸਲਾਣਾ ਤੇ ਯੂਥ ਵਿੰਗ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਇਸ ਮਰਨ ਵਰਤ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਉਕਤ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਉਪ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਰਪੰਚ ਗੁਰਮੁਖ ਸਿੰਘ ਡਡਹੋੜੀ, ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਬੈਣੀ, ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਮਾਰਵਾ, ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਬਸੀ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਹੱਦੀਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਲਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰੱਖੀਆਂ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸਿੱਖ ਅਵੇਅਰਨੈਸ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਸਬੰਧੀ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰੱਖਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਥੋਂ ਦੇ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ ਨੰਬਰ ਪੀ ਐਸ 422-488 ਬੀਚ 66 ਸਟਰੀਟ ਆਰਵੀਨ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਚ ਲੰਬੀ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਗਈਆਂ।

ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪੁਸਤਕਾਂ ਰੱਖਣ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ 9/11 ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਰੰਭਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਕੁਈਨਜ਼ ਕਾਊਂਟੀ ਦੀਆਂ 62 ਲਾਇਬਰੇਰੀਆਂ ਵਿਚੋਂ 50 ਵਿਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਰੱਖੀਆਂ ਜਾ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ।

ਖੱਬਿਓਂ ਸੱਜੇ-ਪੈਰੈਂਟਸ ਐਡਵਾਈਜ਼ਰੀ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਕੁਇਨ ਮਕਾਡਾ, ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਧਨ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਮੈਂਬਰ ਜਗੀਰ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ, ਸਟੇਟ ਸੈਨੇਟਰ ਮੈਲਕਮ ਸਮਿਥ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਫਰੈਡ ਸਿਮੋਨ, ਡਾ. ਸੁਬੋਗ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਅਤੇ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਸਤਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ

ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਸਭਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਗਠਨ

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਦਰਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਹਰ ਸੰਭਵ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਲਦ ਹੀ ਐਨ ਆਰ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਬਾਕੀ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਚੁਣਨ ਦੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਖਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਇਕ ਸੁਪਰੀਮ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਨਾਜਰ ਸਿੰਘ ਕੂਨਰ ਵਾਈਸ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਤੇਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨਿਕਸਨ ਸਕੱਤਰ ਜਨਰਲ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਪੰਮਾ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਰੋਣਕ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਸਕੱਤਰ, ਡਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਮੀਤ ਸਕੱਤਰ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਘੋੜੇਵਾ ਖਜ਼ਾਨਚੀ, ਨਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਸਪੋਕਸਮੈਨ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਅਤੇ ਸਲਾਹਕਾਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਇਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਗਠਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਸ੍ਰੀ ਜੋਬਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਜੋ ਕਿ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਸਭਾ ਦੇ ਚੀਫ ਪੈਟਰਨ ਵੀ ਹਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਸੇਖਵਾਂ ਅਤੇ ਸਭਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ੍ਰੀ ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਅਰ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਲਦੀ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਟੇਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ।

ਅਟਾਰਨੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ

ਆਈ ਸਭਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਦਫਤਰ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਵੈਬਸਾਈਟ ਵੀ ਲਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ. ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਸੇਖਵਾਂ, ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖਤਾ, ਸ. ਕਮਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੋਅਰ ਅਤੇ ਸਮੂਹ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵੀਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਭਾਰ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਗੇ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜੋਬਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੌਬੀ ਨੇ

<p>ਸੇਲ: ਇੰਪੋਰਟਿਡ ਦੁੱਧ ਨੂੰ ਗਾੜ੍ਹਾ ਕਰਨ, ਖੋਏ ਦੀਆਂ ਮਿਠਾਈਆਂ, ਖੀਰ ਅਤੇ ਕੇਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡੈਨ ਕਾਓ ਮਲਾਈਦਾਰ ਪਾਊਡਰ ਇਸਤੇਮਾਲ ਕਰੋ</p>	<p>ਸੇਲ: ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਵਿਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਦਰਾਮਦਸੁਦਾ ਚੈਂਪੀਅਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 100% ਦੁੱਰਮ ਚੌਂਕੀ ਦਾ ਆਟਾ</p>	<p>Anchor VEGETARIAN CHEESE</p> <p>ਚੈਂਪੀਅਨ ਆਟਾ ਫੁਲਕੇ, ਰੋਟੀ, ਕੇਕ, ਬਰੈਡ ਅਤੇ ਬੇਕਿੰਗ ਵਾਸਤੇ</p>	<p>BREAK-O-DAY Original DURUM WHOLE WHEAT CRACKERS CRISP & TASTY EVEN TO THE LAST BITE</p> <p>ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਪੈਰਾਬੁਆਇਲ ਬਾਸਮਤੀ ਚੌਲ</p>	<p>ਵਧੀਆ ਖਾਓ, ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਅਤੇ ਮੀਡੋ ਮਾਰਕਾ ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਰਹਿਤ ਖਿਓ</p>	<p>ਸੇਲ: ਡਾ. ਰਾਬਰਟ ਬਿਟਰਜ਼ ਸਰਦੀ, ਜੁਕਾਮ, ਫਲੂ, ਕੋਲੈਸਟਰੋਲ ਅਤੇ ਰੋਗਾਣੂਆਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰੋ। ਬਿਮਾਰੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਲਈ ਖੂਨ ਸਾਫ ਕਰੋ।</p>	<p>ਸੇਲ: ਲਿਵਰਜੈਨ ਟੌਨਿਕ ਆਪਣੇ ਜਿਗਰ ਨੂੰ ਸੁਰਾਬ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਭੈੜੇ ਅਸਰ ਤੋਂ ਬਚਾਓ</p>
---	---	---	--	---	--	--

Wholesale Supplies: AFN 908-486-0077/United Cash & Carry 917-682-5604/ P. West 718-272-6383
 When in Queens, NY tune on your radio to 1620AM to listion Hindi songs 24 Hrs.

ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਲਾਗੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਬਹਿਸ ਛਿੜੀ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ : ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਅਜਕੱਲ੍ਹ ਗੰਭੀਰ ਬਹਿਸ ਛਿੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲ ਸਮੇਤ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਕਈ ਆਗੂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੂਬੇ 'ਚੋਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਡੂੰਘੇ ਮਤਭੇਦ ਹਨ। ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਐਕਟ 'ਅਫਸਾਪ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਆਗਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ।

ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਵਫਦ ਵਲੋਂ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਆਗੂਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ

ਖ਼ਿਆਲ ਵਿਚ ਸਾਡੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਕ ਅਣਸਰਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ।”
ਚੇਨਈ ਵਿਚ ਆਫੀਸਰਜ਼ ਟਰੇਨਿੰਗ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿਖੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਇਹ (ਐਕਟ) ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਵੀ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਉਸ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇਗੀ।” ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੀ ਅਫਸਾਪ ਵਲੋਂ ਕਿਸੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਨਰਲ ਵੀ.ਕੇ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਨਹੀਂ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫਸਾਪ ਨਾ ਤਾਂ ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ ਹੈ।” ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੌਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦੱਸ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ 'ਸਹੀ ਫੈਸਲਾ' ਲਵੇਗੀ। ਫੌਜ ਦੇ ਮੁਖੀ ਇਥੇ ਅਫਸਰਾਂ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਅਕੈਡਮੀ ਵਿਚ ਪਾਸਿੰਗ ਆਉਣ ਪਰੇਡ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਆਏ ਸਨ। ਯਦ ਰਹੇ ਹੁਰੀਅਤ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਾਲੇ ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਗਲਬਾਤ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਜੋਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਬੀੜੀ 16 ਸਤੰਬਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਫੌਜ ਦੇ ਉਪ ਮੁਖੀ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਪੀ ਸੀ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼

ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕੋਈ ਹਊਆ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਇਹ ਕੰਮਕਾਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ।
ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲਏ ਗਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਰਦਵਾਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਾਈ ਵਿਚ ਵਿਗਤੀ ਹੋਈ ਅਮਨ-ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਅਤੇ ਭੀੜ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ 'ਚ ਫੌਜ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਮੇਤ ਸਰਹੱਦੀ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਸੰਬੰਧ ਹਨ।

ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਵਫਦ ਵਲੋਂ ਵਾਈ ਦਾ ਦੌਰਾ : ਕਰੀਬ ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆਈ ਘਾਟੀ 'ਚ ਅਮਨ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਤਹਿਤ 39 ਮੈਂਬਰੀ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਵਫਦ ਬੀੜੀ 20 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਪੁੱਜਾ। ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁੱਜੇ ਇਸ ਵਫਦ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋ ਰੋਜ਼ਾ ਦੌਰੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਘਾਟੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ। ਸੂਬੇ 'ਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਧਿਰ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਜਿੱਥੇ ਵਫਦ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਮੁੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਪਾਰਟੀ ਪੀ ਡੀ ਪੀ ਦੀ ਮੁਖੀ ਮਹਿਬੂਬਾ ਮੁਫਤੀ ਨੇ ਖੁਦ ਵਫਦ ਨਾਲ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ 15 ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਵਫਦ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਲਈ ਭੇਜਿਆ। ਮਹਿਬੂਬਾ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਫਦ ਨੂੰ ਹਾਈਜੈਕ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।
ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੀ ਪੀ ਆਈ (ਐਮ) ਦੇ ਸੂਬਾ ਸਕੱਤਰ ਐਮ ਵਾਈ ਤਾਰੀਗਾਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਸੱਤ ਮੈਂਬਰੀ ਸਰਬ ਪਾਰਟੀ ਵਫਦ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਵਫਦ ਨੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਸਲੇ ਦਾ ਤੁਰੰਤ ਢੁਕਵਾਂ ਹੱਲ ਕੱਢਣ ਲਈ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਜੰਮੂ ਕਸ਼ਮੀਰ ਪੁੱਜਦਿਆਂ ਹੀ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਇਕ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ, ਸਨਮਾਨ ਤੇ ਮਾਣ ਭਾਰਤ 'ਚ ਰਹਿਣ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਫਦ ਹਰ ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਦਾ ਦੁੱਖ ਦਰਦ ਵੰਡਾਉਣ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਵਫਦ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤੇ ਕੰਮ ਜ਼ਿਆਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਰੱਖਣ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੱਸਿਆ ਹੈ।

ਕ੍ਰਿਕਟ ਮੈਚ ਫਿਕਸਿੰਗ: ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉਪਰ ਫਿਰ ਲੱਗੇ ਦੋਸ਼

ਲੰਡਨ: ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਟੀਮ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰ ਗਈ ਹੈ। ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵਲੋਂ ਫਿਕਸਿੰਗ ਸਬੰਧੀ ਖੁਲਾਸੇ ਮਗਰੋਂ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਕੌਂਸਲ (ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ.) ਨੇ ਬੀੜੀ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਾਕਿ ਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਮੈਚ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।
ਬਰਤਾਨਵੀ ਅਖ਼ਬਾਰ 'ਦਿ ਸਨ' ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਮੈਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਪਾਰੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੀ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੂਤ ਮੁਕਾਬਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੋਧ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਦੁਬਈ ਦੇ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਖ਼ਬਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਮਗਰੋਂ ਆਈ.ਸੀ.ਸੀ. ਨੇ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰੀ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੈਟਰਨ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਸਹੀ ਨਿਕਲਣ ਮਗਰੋਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਾਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦਾ ਖੰਡਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਚਾਈ ਨਹੀਂ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਸਮਾਗਮ 26 ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਵਿਦਾਸ ਸਭਾ (61-01 ਬਰਾਡਵੇਅ) ਵਿਖੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਦਿਵਸ 26 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਖੰਡਪਾਠ ਦਾ ਆਰੰਭ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਭੋਗ 26 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਲਿਆ ਗਿਆ।
ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੁਰੂਘਰ ਦੇ ਮਹਾਨ ਕੀਰਤਨੀਏ, ਕਥਾਵਾਚਕ ਅਤੇ ਢਾਡੀ ਸਿੰਘ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਗੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸੁਸਾਇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁਦੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਦੇ ਚਲਾਣੇ ਤੇ ਦੁਖ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਜਿਲੇ ਵਿਚ ਇਕ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਸਰਪੰਚ ਨਾਲ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਬਦਸਲੂਕੀ ਦਾ ਸਖਤ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਫੋਨ 347-538-8296 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ: ਯੂ ਐਨ ਓ ਸਾਹਮਣੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਰੈਲੀ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਟਰਾਈਬਿਊਟ ਇਲਾਕੇ ਦੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਇਥੋਂ ਦੀ ਇਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਮੰਤਰੀ ਕਮਲ ਨਾਥ ਖਿਲਾਫ਼ ਕੇਸ ਦੀ ਭਰਵੀਂ ਹਮਾਇਤ ਕਰਨ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕਮਲ ਨਾਥ ਵਿਰੁਧ ਇਹ ਕੇਸ ਨਵੰਬਰ 1984 ਦੀ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਥਿਤ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਸਥਾ ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਅਤੇ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਪੀੜਤਾਂ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਆਉਂਦੀ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸਾਹਮਣੇ ਸਵੇਰੇ 11 ਤੋਂ 3 ਵਜੇ ਤੱਕ ਇਨਸਾਫ਼ ਰੈਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਤੇ ਇਸ ਉਪਰੰਤ ਸ਼ਾਮ 4 ਤੋਂ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।
ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੀ ਜ਼ਿਲਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਜੱਜ ਰੋਬਰਟ ਸਵੈਟ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸੰਬਧਤ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ 29 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਸ ਲੰਬੇ ਅਪਰੈਲ ਮਹੀਨੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਇਸੇ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿਲ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਇਕ ਮੀਟਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਟਰਾਈਬਿਊਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਈਆਂ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਕੇਸ ਦਾ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਤੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਇਸ ਲੜਾਈ ਵਿਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸਿੱਖਸ ਫਾਰ ਜਸਟਿਸ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਅਟਾਰਨੀ ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਬੀੜੀ 7 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੁਕਮ ਕਮਲ ਨਾਥ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਵੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਕਾਬ ਗੰਜ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਭੀੜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦੇ ਜਿਉਂਦੇ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਤੋਂ ਮਾਸਟਰ ਮੁਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਮਲ ਨਾਥ ਦੇ ਖਿਲਾਫ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਕੇਸ ਚਲਣੇ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਨਾ ਸਹੀ ਪਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਇਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦਸਮੇਸ਼ ਦਰਬਾਰ ਕਾਰਟਰੇਟ ਤੋਂ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਵਿਰਕ ਤੇ ਬਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਆਫ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਫਲੌਰਿੰਗ ਤੋਂ ਹਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸੰਤ ਸਾਗਰ ਬੈਲਾਰੋਜ਼ ਤੋਂ ਬਾਬਾ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ, ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਯਾਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਪਲੇਨਵਿਊ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਇੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਢੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਸਲਕੁਸ਼ੀ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਖਿਲਾਫ਼ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਕੇਸ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਟੇਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕਰੀਬ ਕਰੀਬ ਸਾਰੀਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਅਲਬਾਮਾ ਵਿਚ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ
ਅਲਬਾਮਾ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚਲਦਾ ਇੰਡੀਅਨ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿਕਾਊ ਹੈ।
*ਫਰੀ ਸਟੈਂਡਿੰਗ ਬਿਲਡਿੰਗ *ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਲੋਕੇਸ਼ਨ
*ਵਾਜਬ ਰੈਂਟ *ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਲੀਜ਼
ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ 35 ਤੋਂ 40 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ
ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ: ਫੋਨ 850-510-3466

PANNUN THE LAW FIRM ATTORNEYS & COUNSELLORS
ਗੁਰਪਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਅਟਾਰਨੀ ਐਂਡ ਲਾਅ
ਤੁਹਾਡਾ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕੇਸ ਬੰਦ ਹੈ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਡੀਪੋਰਟ ਹੋ ਰਹੇ ਹੋ? ਤੁਹਾਡੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ
ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਾਅ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ ਕੇਸਿਜ਼
 ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ ਅਪੀਲਜ਼ ਬੋਰਡ ਆਫ ਇੰਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਪੀਲਜ਼
 ਰੀਲੀਜ਼ਿਅਸ ਵਰਕਰਜ਼ 9th & 2nd ਸਰਕਿਟ ਅਪੀਲਜ਼
 ਬੇਨਾਫਾਇਡ ਅਸਾਇਲਮ ਪਟੀਸ਼ਨਜ਼ ਕੈਨਸੇਲੇਸ਼ਨ ਆਫ ਡੀਪੋਰਟੇਸ਼ਨ
NEW YORK T 718.672.8000 JACKSON HEIGHTS, NY 11370
CALIFORNIA T 510.796.9000 3930D CIVIC CENTER DR. SUITE 170 FREMONT, CA 94538

INDIAN RESTAURANT FOR SALE or LEASE
Indian restaurant & Bar with 140 siting capacity, running successfully for eight years, making \$55,000 to \$60,000 per month. Only indian restaurant in the city
Preferring lease: \$7,000 monthly
Call:Gurnek 417-619-9981
ਅੱਠ ਸਾਲ ਤੋਂ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਲੀਜ਼ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਇਕੋ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ, ਮਾਸਿਕ ਆਮਦਨ 50 ਤੋਂ 60 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ। ਲੀਜ਼ 7000 ਡਾਲਰ ਮਹੀਨਾ

ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਸਰਸਵਤੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਨਵਾਜ਼ੇ ਗਏ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਇਰ ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਬੀਤੀ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ 2009 ਦੇ ਸਨਮਾਨ 'ਸਰਸਵਤੀ ਸਨਮਾਨ' ਨਾਲ ਨਵਾਜ਼ਿਆ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਸਾਇਰੀ ਦੀ ਪੁਸਤਕ 'ਲਫਜ਼' ਦੀ ਦਰਗਾਹ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇ.ਕੇ. ਬਿਰਲਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਕਾਇਮ ਕੀਤੇ ਇਸ ਪੁਰਸਕਾਰ 'ਚ 7.5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਤੇ ਮਾਨਵ ਸਰੋਤ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਇੱਥੇ ਇਕ ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਪਾਤਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਾਇਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੱਬਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਯਥਾਰਥ ਨਾਲ ਬੱਝੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਦਰਸਾਉਂਦਿਆਂ ਪਾਤਰ ਦੀ ਰਚੀ ਕਵਿਤਾ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਸਤਰਾਂ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸੁਣਾਈਆਂ।

ਬਿਰਲਾ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਵਲੋਂ ਹਰ ਸਾਲ ਸਰਸਵਤੀ ਸਨਮਾਨ ਪਿਛਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ 'ਚ 22 ਭਾਰਤੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ 'ਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇਕ 'ਚ ਛਪੇ ਕਿਸੇ ਆਲ੍ਹਾ ਦਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਾਹਿਤਕ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼ੋਭਾ ਭਾਰਤੀ ਨੇ ਪਾਤਰ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ ਦੀ ਸਲਾਹ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਇਹ ਸਾਰੀ ਕਵਿਤਾ ਉਦਾਸੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼ਿੱਦਤ ਦੀ ਇੱਤਹ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੈ।

ਆਤੁਤੀਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਦੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਇਕਾਈਆਂ ਵਲੋਂ ਬੀਤੀ 19 ਸਤੰਬਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਬੁਲਾਈ ਸਰਬ ਭਾਰਤ ਕਿਸਾਨ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਭਖਵੇਂ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ 70 ਫੀਸਦੀ ਕਿਸਾਨੀ ਵਸੋਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਨਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ।

ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਰਦ ਜੋਸ਼ੀ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਅੰਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਐਸ.ਪੀ. ਸ਼ੰਕਰ ਰੈਡੀ, ਮਹਾਂਰਾਸ਼ਟਰ ਕਿਸਾਨ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਰੋਜ ਕਾਸ਼ੀਕਰ ਸਮੇਤ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਬਿਹਾਰ, ਕਰਨਾਟਕ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ, ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਕੇਰਲਾ, ਗੁਜਰਾਤ, ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਦੀ ਰੀੜ ਦੀ ਹੱਡੀ ਤਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਤਰਜੀਹ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਦਯੋਗਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਾਲੀ ਗੱਫੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਰਹਿਮ ਵਜੋਂ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕੇਂਦਰੀ ਬਜਟ ਵਿਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮੁੱਖਤਾ ਦੇ ਕੇ ਕੁੱਲ ਬਜਟ ਦਾ

ਕਿਸਾਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ

70 ਫੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਦਿਹਾੜੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਰੱਖੇ। ਕਿਸਾਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਵੇਲਾ ਵਿਚ ਚੁੱਕੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਚਲਦਾ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਖੇਤਰ ਲਈ ਨਵੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਅਪਨਾਉਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਸਲਾਂ ਦਾ ਭਾਅ ਤੈਅ ਕਰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਿਚ ਵੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ।

3000 ਕਰੋੜ ਦਾ ਝੋਨਾ ਰੁਲ ਰਿਹੈ ਸ਼ੈਲਰਾਂ ਵਿਚ

ਰਾਏਕੋਟ : ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਚੌਲ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸ਼ੈਲਰ ਬੰਦ ਪਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦਾ ਝੋਨਾ ਹੁਣ ਤੱਕ ਸ਼ੈਲਰਾਂ ਦੇ ਬਾਹਰ ਰੁਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਨਵੇਂ ਝੋਨੇ ਦੀ ਆਮਦ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਸ਼ੈਲਰ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੇ ਝੋਨੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੀ ਸ਼ੈਲਰ ਮਾਲਕ ਸਿਰ ਮੜ੍ਹੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸ਼ੈਲਰ ਉਦਯੋਗ ਆਰਥਿਕ ਤਬਾਹੀ ਵਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਦੀ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਰਾਇਸ ਸ਼ੈਲਰ ਮਿਲਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ' ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤਰਸੇਮ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਫ.ਸੀ.ਆਈ. (ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ) ਕੋਲ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੌਲ ਸਟੋਰ ਕਰਨ ਲਈ ਜਗ੍ਹਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਸ਼ੈਲਰ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਭੁਗਤਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 22 ਫੀਸਦੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਮਿਲਿੰਗ ਹੋਣੀ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਭਾਵ ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ 3 ਹਜ਼ਾਰ ਕਰੋੜ ਦਾ ਝੋਨਾ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗਲਤ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਿਥੇ ਕਣਕ ਸਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਮਾਰ ਚੌਲਾਂ 'ਤੇ ਪੈਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਗੈਰ ਬਾਸਮਤੀ ਚੌਲਾਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ 'ਤੇ ਲਾਈ ਰੋਕ ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੇ ਆਤੁਤੀਆ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਤੁਤੀਆ ਕਿਸਾਨੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹਨ, ਖਾਸ ਕਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ। ਕਿਸਾਨ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜਿਣਸਾਂ ਦੀ ਸਿੱਧੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤੇ ਵਿਚੋਲਿਆਂ (ਆਤੁਤੀਆਂ) ਵਲੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰ ਵਾਲੇ ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇ। ਸ. ਮਾਨ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ 800 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਐਕੁਆਇਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧ ਕਰਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ।

ਰਾਮਦੇਵ ਵਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ 'ਤੇ ਵਿਵਾਦ

ਗੁੜਗਾਓਂ : ਅਰਾਵਲੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਵਲੋਂ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਕ ਵੱਡੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦੀ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਨੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਬਾਬੇ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁੜਗਾਓਂ-ਫਰੀਦਾਬਾਦ ਹੱਦ ਦੇ ਨੇੜੇ ਅਰਾਵਲੀ ਘਾਟੀ ਦੇ ਮੰਗੋਰ ਪਿੰਡ ਵਿਚ 200 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਬਾ ਰਾਮਦੇਵ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਨੇ ਇਸ ਖਰੀਦਦਾਰੀ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮਾਲੀਆ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੰਗੋਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਬਾ ਵਲੋਂ ਸੰਚਾਲਿਤ ਟਰੱਸਟ ਨੇ ਅਰਾਵਲੀ ਘਾਟੀ ਵਿਚ ਅਤਿ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ 200 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸੌਦੇ ਦਾ ਵਿਚੋਲੀਆਂ 1000 ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਅਜੇ ਸੌਦੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਪੰਜਾਬ ਲੋੜ ਪ੍ਰੀਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਸ ਭੂਮੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਗੈਰ-ਜੰਗਲ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਇਕ ਹੋਰ ਅੜਿੱਕਾ ਨਹਿਰੂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦਾ ਪੁਲ ਢੱਠਾ, 27 ਜੁਲਾਈ

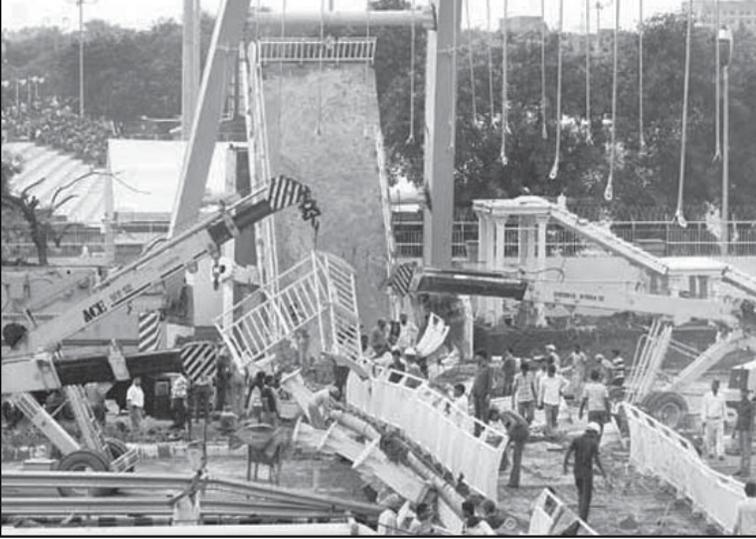
ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦਾ ਇਕ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਪੁਲ ਅੱਜ ਢਹਿ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ 23 ਮਜ਼ਦੂਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਦੁਪਹਿਰੇ 3.10 ਵਜੇ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ 5 ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਲੌਧੀ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਜਵਾਹਰ ਲਾਲ ਨਹਿਰੂ ਸਟੇਡੀਅਮ ਨੇੜੇ ਬਣ ਰਹੇ ਇਸ ਪੁਲ ਨੂੰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਦੀ ਪਾਰਕਿੰਗ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਪੁਲ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਫਾਇਰ ਵਿਭਾਗ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਪੁਲ ਢਹਿਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਜ਼ਦੂਰ ਇਸ ਪੁਲ 'ਤੇ ਕੰਕਰੀਟ ਮਿਕਸਚਰ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪੀ.ਡਬਲਊ.ਡੀ. ਦੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਰਾਕੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਪੁਲ ਦੇ ਢਹਿਣ ਨਾਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਧੱਕਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਜਤਾਈ ਕਿ ਪੁਲ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਨੇ ਬਾਰਸ਼ ਦੀ ਗੱਲ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਪੁਲ ਢਹਿ ਗਿਆ

ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ: ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਕੇ.ਐਮ. ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਜਪਾਲ ਤੇਜਿੰਦਰ ਖੰਨਾ

ਪਰ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਕੰਮ ਪਛੜਨ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਕਸੂਤੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਸੰਘ ਦੇ ਚੀਫ ਐਗਜ਼ੈਕਟਿਵ ਮਾਈਕ ਹੂਪਰ ਨੇ ਅਥਲੀਟ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰਾ ਗੰਦ ਆਖਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਥੇ ਖਿਡਾਰੀ ਰਹਿ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਂਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਸ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਸੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਫੈਨਲ ਦੇ ਦਖਲ ਨਾਲ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਸੁਧਾਰ ਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਚੰਦਰਸ਼ੇਖਰ ਨੇ ਅੱਜ ਖੇਡਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦਾ ਦੌਰਾ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਫੈਨਲ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਪੁਲ ਦਾ ਮਲਬਾ ਹਟਾ ਰਹੀਆਂ ਕਰੇਨਾਂ

ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਦੁੱਖ ਪ੍ਰਗਟਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਹੀ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਨੇ ਅੱਜ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਹ ਖੇਡਾਂ 3 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ

ਸਰਕਾਰੀ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਵੱਲ ਤਵੱਜੋ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜੋ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡ ਸੰਘ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਿਸ਼ੇਲ ਫੈਨਲ ਨੇ ਉਠਾਏ ਸਨ ਅਤੇ ਖਾਮੀਆਂ ਗਿਣਾਈਆਂ ਸਨ। ਸ੍ਰੀ ਫੈਨਲ ਨੇ ਇਹ ਖਾਮੀਆਂ ਤੁਰੰਤ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਚਿੱਠੀ ਵੀ ਲਿਖੀ ਸੀ। ਚੇਤੇ ਰਹੇ ਕਿ

ਦਾਲ ਦਾ ਮੁੱਲ 80 ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ 70 ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨ - ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ 90 ਸਾਲ ਦੀ ਜੰਗੀ ਵਿਧਵਾ ਨੂੰ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਅਰਹਰ ਦੀ ਦਾਲ 80 ਰੁਪਏ ਵਿਚ ਰਹੀ ਹੈ, 70 ਰੁਪਏ ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇਣ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਚੰਗੀ ਝਾੜ ਝੰਬ ਕੀਤੀ। ਜਸਟਿਸ ਮਾਰਕੰਡੇ ਕਾਟਜੂ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਪੀ.ਐਸ. ਠਾਕੁਰ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 70 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ। ਅੱਜ ਦੀ ਮਹਿੰਗਾਈ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਅਰਹਰ ਦੀ ਦਾਲ ਦੀ ਕੀਮਤ ਹੀ 80 ਰੁਪਏ ਕਿੱਲੋ ਹੈ।"

ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਮਰਹੂਮ ਮੇਜਰ ਧਰਮ ਚੰਦ ਜੋ 1967 ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ, ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਪੁਸ਼ਪਵੰਤੀ ਵਲੋਂ ਦਾਖਲ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਪੁਸ਼ਪਵੰਤੀ ਨੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ 70 ਰੁਪਏ ਪੈਨਸ਼ਨ ਵਜੋਂ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਬੀ.ਬੀ. ਤਰਿਖਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 1947-48 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਜੰਗ, 1962 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਚੀਨ ਜੰਗ ਅਤੇ 1965 ਦੀ ਭਾਰਤ-ਪਾਕਿ ਜੰਗ ਵਿਚ ਮੇਜਰ ਧਰਮ ਚੰਦ ਬਹਾਦਰੀ ਨਾਲ ਲੜਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਦੋ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ 14 ਮੈਡਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਰ ਦਿਲ ਦਾ ਦੌਰਾ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ।

ਦਿੱਲੀ-ਲਾਹੋਰ ਬੱਸ ਸੇਵਾ ਲਈ ਬਾਦਲ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਮੰਗੇ..

ਮਾਲਕੋ ਚੈਕ ਨਹੀਂ, ਕੈਸ਼ ਹੀ ਦੇ ਦਿਉ ਬੱਸ ਦੇ ਟਾਇਰ ਪੈਂਚਰ, ਰਿਪੇਅਰ ਆਦਿ ਲਈ ਹੀ ਚਾਹਿਦੇ ਨੇ..!!

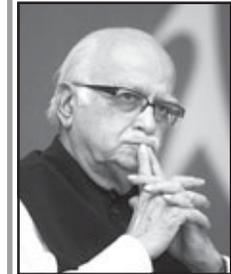

ਮੇਰੇ ਧਰਮ ਸੰਸਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਵੱਧ ਰਹੇ- ਅਡਵਾਨੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਅਡਵਾਨੀ ਨੂੰ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰੱਬ ਯਾਤਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਅਕਸ ਕੱਟਤ ਹਿੰਦੂ ਤਵਵਾਦੀ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਪਰ ਇੰਡੀਅਨ ਐਕਸਪ੍ਰੈੱਸ ਦੇ ਐਤਵਾਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੰਟਰਵਿਉ 'ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਅੱਸਬੀ ਹਿੰਦੂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਕਰਮਕਾਂਡਾਂ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਯਕੀਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਧਾਰਮਿਕਤਾ ਦੇ ਉਪਾਸ਼ਕ ਜ਼ਰੂਰ ਹਨ ਪਰ ਮਜ਼ਹਬਪ੍ਰਸਤੀ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ

ਥਾਂ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਧਾਰਮਿਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਉਦੇਸ਼ ਤੇ ਟੀਚਾ ਮੰਨਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਕਾਰ ਹਿੰਦੂਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਰਾਚੀ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੀੜ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਾਦੀ ਭਾਵੇਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਸਿੰਧੀ ਵਿਚ ਲਿਖਦੀ ਸੀ, ਪਰ ਇਸ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਲਿਪੀ ਗੁਰਮੁਖੀ ਹੋਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਗੁਰਮੁਖੀ ਲਿਪੀ ਵਿਚਲੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਨੂੰ ਅਡਵਾਨੀ ਹੁਣ ਵੀ ਪੜ੍ਹ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।

ਕਾਂਗਰਸੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਸਬੰਧਾਂ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਅਡਵਾਨੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਵਰਗੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਸੁਖਵੱਧੇ ਰਹੇ। ਰਾਜੀਵ ਨੇ ਅਡਵਾਨੀ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਐਤਵਾਰੀ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੰਟਰਵਿਉ

ਤਿਰਛੀ ਨਜ਼ਰ

ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਦ, ਸਟਾਕਟਨ
ਫੋਨ:209-992-7185

*ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਪੁਲਿਸ ਥਾਣੇ ਨੂੰ 'ਬਹੁਮੰਤਵੀ' ਸਕਾਰਪੀਓ ਗੱਡੀ ਮਿਲੇਗੀ- ਡੀ.ਜੀ.ਪੀ. ਪੰਜਾਬ

-ਬਹੁਮੰਤਵੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿ ਥਾਣੇਦਾਰ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਸ਼ਾਪਿੰਗ ਕਰਨ, ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਜਾਣ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ 'ਚ ਘੁੰਮਣ ਲਈ ਗੱਡੀ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਰਤੋਂ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਗੱਡੀ ਥਾਣੇ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਵੀ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕੇਗੀ।

*ਜੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 1925 ਦੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ ਸਾਕੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਪਿਆ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਵੀ ਸਿੱਖ ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਤਿਆਰ ਹਨ- ਝੀਂਡਾ

-ਸਿੱਖ ਤਾਂ ਸਾਕੇ ਦੁਹਰਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦੇ ਐ, ਬੱਸ ਲੀਡਰਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਾਈ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਨਹੀਂ ਬਣ ਹੁੰਦਾ।

*ਫਰਾਂਸ 'ਚ ਅੱਜ ਵੀ ਸਾਰਾਗੜ੍ਹੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਐ

-ਬੱਸ ਪੰਜਾਬ ਸਿੱਖਿਆ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਈ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਸੰਗ ਆਉਂਦੀ ਐ।

*ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਨੇ ਰਾਹੀਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ- ਮੱਕੜ

-ਤੇ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਬੋਝੇ ਰਾਹੀਂ।

*ਡੇਰਾ ਸੱਚਾ ਸੌਦਾ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦਾ ਸੁਆਲ ਹੀ ਨਹੀਂ- ਸਿੰਘਲ

-ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਡਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਸਿੱਖ ਹਨ।

*ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘਲ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਬਦਲੇ ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇਣ-ਏ ਐਸ ਓ

-ਲਓ ਕਰ ਲਉ ਗੱਲ, ਸਿੰਘ ਜੀ! ਇਸੇ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਤਾਂ ਮਾਲਕ, ਜਥੇਦਾਰ ਦੀ ਜਥੇਦਾਰੀ ਪੱਕੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਐ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਮੰਗਣ ਡਰੋ ਓ ਅਸਤੀਫਾ।

ਜਾਟ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੇ ਨਵੇਂ ਵਿਵਾਦ ਉਭਾਰੇ

-ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਟਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਅਯਾਮ ਜੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਜਾਟ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਨਰਲ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਲਈ ਸਿੱਖਿਆ ਤੇ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਗੁੱਜਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਬਾਲਮੀਕ ਤੇ ਮਜਹਬੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਕੋਟੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਬੀਤੀ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭੜਕੇ ਜਾਟ

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿਰਸਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਬਰਾਸਰੀ ਵਿਖੇ ਚੌਪਟਾ-ਨੋਹਰ ਰੋਡ 'ਤੇ ਕਈ ਘੰਟੇ ਜਾਮ ਲਾਇਆ ਅਤੇ ਚੌਪਟਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਬੰਦ ਕੀਤੇ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਚੌਪਟਾ ਵਿਖੇ ਜਾਟ ਮਹਾਂਸਭਾ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨਾ ਮਿਲਣ 'ਤੇ 26 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸਿਰਸਾ ਪੁੱਜਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਟਨ ਦਾ ਘਿਰਾਓ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਬਰਾਸਰੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਲਾਏ ਗਏ ਜਾਮ ਨੂੰ ਖੁਲਵਾਉਣ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਜਾਮ ਲਾ ਕੇ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਬਜ਼ਿਦ ਰਹੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀ ਸਾਰਾ ਦਿਨ ਸੜਕ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੁੱਧ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਕਰਦੇ ਰਹੇ।

ਉਧਰ ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜਾਟ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਸਮਿਤੀ ਦੇ ਵਰਕਰਾਂ

ਵਿਰੁਧ 35 ਤੋਂ ਵਧ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਏ ਹਨ। ਇਹ ਕੇਸ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਨਤਕ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ ਅੱਗਾਂ ਲਾਉਣ ਕਰਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 24 ਕੇਸ ਹਿੰਸਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰੇਲਵੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਵੀ ਰੇਲਵੇ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਤਹਿਤ ਛੇ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਫੈਲੀ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਵਿਰੋਧੀ ਪਿਰ ਵਲੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਗਰਮ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅੱਗ ਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਅਨਸਰਾਂ ਵਿਰੁਧ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਹਰਿਆਣਾ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਕ ਸੀਨੀਅਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਪਹਿਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਵਕ ਮਾਹੌਲ

ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਿੰਸਾਰ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਐਸ.ਪੀ. ਸੁਭਾਸ਼ ਯਾਦਵ ਵਿਰੁਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਰੰਗਤ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਯਾਦਵ ਦੇ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦੋ ਗੰਨਮੈਨਾ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਗੰਨਮੈਨ ਜਾਟ ਹਨ।

ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਗਿਆਨ ਚੰਦ ਗੁਪਤਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਾਟ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਫੈਲੀ ਹਿੰਸਾ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਵਪਾਰੀ ਘਬਰਾ ਗਏ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਦੋਲਨਕਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਪਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਮ ਤੋੜ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਦੋਸ਼ੇ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰਾਜਨੀਤਕ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹੈਲੋ ਆਗੂ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਮੰਤਰੀ ਇਕ ਦੂਜੇ ਵਿਰੁਧ ਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਭੱਜ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਆਗੂ ਤੇ ਵਰਕਰ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਾਟ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਲਗਾਤਾਰ ਕਈ ਥਾਈਂ ਹਾਲਾਤ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਰਹੇ। ਨਰਵਾਣਾ-ਹਿੰਸਾਰ-ਸਿਰਸਾ ਵਿੱਚ ਬੱਸਾਂ ਬੰਦ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾਰ ਦੇ ਸਕੂਲ ਕਾਲਜ ਵੀ ਬੰਦ ਰਹੇ। ਹਿੰਸਾਰ 'ਚ ਅੰਦੋਲਨ ਵਾਪਸ ਲਏ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸੋਰਖੀ ਵਿੱਚ ਬੀਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਜਾਟ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਕਾਰ ਸਾੜ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਕੈਥਲ 'ਚ ਵੀ ਭੀੜ ਨੇ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ। ਰਾਜ ਭਰ 'ਚ ਥਾਂ-ਥਾਂ ਜਾਮ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਖਬਰਾਂ ਸਨ। ਨਰਵਾਣਾ ਉਪ-ਮੰਡਲ 'ਚ ਧਰੋਦੀ ਪਿੰਡ 'ਚ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ 'ਤੇ ਭੰਨ-ਤੋੜ ਕਰਕੇ ਅੱਗ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਤੇ ਜੀਦ ਕੇਂਦਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਫੂਕ ਦਿੱਤਾ।

ਜਾਟ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਜਾਤੀ ਟਕਰਾਅ ਬਣ ਸਕਦਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਟ ਪੱਟੀ ਬੈਚੈਨੀ ਦੇ ਮਾਹੌਲ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਲਈ ਜਾਟ ਅੰਦੋਲਨ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਸਾ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੁਝ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜਾਟ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਬਰਾਦਰੀ ਹੈ ਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਿਆਸੀ, ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਖੇਤਰਾਂ 'ਚ ਇਸ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ।

ਹੁਣ ਤੱਕ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਜਾਟ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਦਾ ਵਧੇਰੇ ਬੋਲਬਾਲਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਗੈਰ-ਜਾਟ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣੇ ਸਗੋਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵਤ ਦਿਆਲ ਸ਼ਰਮਾ ਇਕ ਬ੍ਰਾਹਮਣ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਮਗਰੋਂ ਰਾਓ ਬਿਰੋਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਚੌਧਰੀ ਭਜਨ ਲਾਲ ਤੇ ਬਨਾਰਸੀ ਦਾਸ ਗੁਪਤਾ ਵਰਗੇ ਕਈ ਗੈਰ-ਜਾਟ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਤੱਕ ਜਾਟਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਮਾਜਿਕ

ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਕ ਕਾਸ਼ਤਕਾਰ ਭਾਈਚਾਰਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਜਾਟਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤਾ ਨਿਰਵਾਹ ਖੇਤੀ 'ਤੇ ਹੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ-ਕੱਲ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਅੱਗੇ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਬਣਵਾਰੇ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨ ਸੁੰਗਤਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਜਾਟ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਕੋਲ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਹਲੇ ਫਿਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਫੌਜ ਜਾਂ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਲਈ ਟੱਕਰਾਂ ਮਾਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਰੁਝਾਣ ਵੀ ਵਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚ ਜਾਟ ਭਾਈਚਾਰਾ ਬਹੁਤ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ 'ਚੋਂ ਲੰਘ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਾਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੜਕੇ, ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ 'ਚ ਮੌਕੇ ਵਧੇਰੇ ਮਿਲ ਸਕਣਗੇ। ਪਰ ਜਾਟ ਨੌਜਵਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ 'ਚ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਪਿਛੜ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਲ 'ਚ ਸਾਰੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਆਰਥਿਕ ਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਜਾਤ ਬਰਾਦਰੀ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ

ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰੂਪ ਹੈ, ਉਸ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਲੜਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੇ ਚੰਗੀ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ ਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਗਰੁੱਪ 'ਚ ਵੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਸਕਣ। ਹਰਿਆਣੇ 'ਚ ਜਾਟਾਂ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰਾਜ ਜਾਤੀ ਟਕਰਾਅ ਵਲ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਰਾਜਸਥਾਨ 'ਚ ਜਦੋਂ ਗੁੱਜਰ ਅੰਦੋਲਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੀਨਾ ਬਰਾਦਰੀ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹਰਿਆਣਾ 'ਚ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆਵੇ ਤੇ ਜਾਟਾਂ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂਕਰਨ ਦੇ ਅੰਦੋਲਨ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਯੁੱਧ ਨਾ ਬਣਨ ਦੇਵੇ। ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਬਰਾਦਰੀਆਂ ਜਾਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਉਲਝ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਸਮਾਜਿਕ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਣੇ ਬਾਣੇ 'ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਬਹੁਤ ਹੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ।

INDO US EXPRESS, INC.
 Worldwide Couriers * Freight Forwards
 Domestic & Local Delivery
 We Thank Our Customers For Their Trust & Loyalty
17 Years of Excellent Customer Service
FOR COMPETITIVE RATES CALL
1-800-870-5845
PICK-UP & DELIVERY
ANYWHERE IN USA
 43-50, 11th St., Suite No. 109, LIC, New York, N.Y.11101
 Tel: 212-447-5720 • Fax: 212-213-3622
 www.indousexpress.com
 Email: GSingh9070@aol.com • Cell: 1-347-538-7041
 7 Days A Week
CALL ABOUT OUR SPECIAL RATES TO
INDIA

Quick Stop 40, Oklahoma

Help Wanted

ਓਕਲਹੋਮਾ ਵਿੱਚ ਫਰੀਵੇ ਉੱਤੇ
 ਸਥਿਤ ਟਰੱਕ ਸਟਾਪ ਲਈ ਹੇਠ
 ਲਿਖੇ ਸਟਾਫ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ:

ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਮੈਨੇਜਰ ਅਤੇ ਕੈਸ਼ੀਅਰ
 ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ
 ਕੈਸ਼ੀਅਰ, ਕੁੱਕ ਅਤੇ ਵੇਟਰ ਸਟਾਫ
 ਟਰੱਕ ਰਿਪੇਅਰ ਸ਼ਾਪ ਲਈ
 ਮਕੈਨਿਕ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਰ

ਕਾਲ ਕਰੋ:832-512-7172

Punjab Times

Established in 2000
11th Year in Publication

Published every Saturday
by A B Publication Inc.
20451 N Plum Grove Rd.
Palatine, IL 60074-2018

Ph:847-359-0746
Fax:847-705-9388

Editor:

Amolak Singh Jammu
Asth. Editor:
Jaspreet Kaur
Kuljeet Singh

Graphics:

Mandeep Singh

Our Columnists

Ashok Bhaura
Tarlochan Singh Dupalpur
Baljit Basi
Prof. Kulwant S. Romana

California Bureau:

Mandeep Mann
661-889-1927
Shiara Dhindsa
Photographer
661-703-6664

New York

Iqbal S. Jabowalia
917-375-6395

Circulation

Harbhajan Singh
917-856-5229

Jalandhar Bureau:

Jasvir Singh Sheeri
181-325-1889
181-279-1422

Distributed in:

California, Illinois, Indiana, Michigan, Wisconsin, Ohio, Iowa, Mississippi, Arkansas, Texas, Nevada, Virginia, Oregon, Arizona, Georgia, Florida, Massachusetts, Washington, Kansas, Minnesota, New York

ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਪਰਚਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਲਈ
ਸਾਲਾਨਾ ਚੰਦਾ: 80 ਡਾਲਰ,
ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ: 375 ਡਾਲਰ

ਨੋਟ: ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਲੇਖਾਂ ਵਿਚਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਦਾਰਾ
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ
ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਵਿਚ ਛਪੇ
ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਾਅਵਿਆਂ
ਦੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਦਾਰਾ ਪੰਜਾਬ
ਟਾਈਮਜ਼ ਤਾਈਦ ਕਰਦਾ ਹੋਵੇ।

Disclaimer

The views expressed in the
articles published in the columns
of Punjab Times are that of
their writers, and it is not
implied that Punjab Times
endorses them.

Sameway Punjab Times
does not necessarily endorse
the claims made in the
advertisements published in
Punjab Times.

All disputes subject to
Chicago jurisdiction.

ਵੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਲਈ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ

ਮੰਗ ਨਾ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼
ਬਿਊਰੋ): ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ
ਦੀ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਅੱਕ ਕੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ
ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ
ਲਈ ਮੁੜ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੱਖਰੀ
ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ)
ਦੀ ਅਲੋਚਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਹਰਿਆਣਾ ਸਰਕਾਰ
‘ਤੇ ਵਾਅਦਾ ਖਿਲਾਫ਼ੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ
ਹੈ ਕਿ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਕੀਤਾ
ਹੈ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ
ਹੁੱਡਾ ਨੇ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ
ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ
ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਹਰਿਆਣਾ ‘ਚ ਵੱਖਰੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ
ਬਣਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਪਰ ਸੱਤਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ
ਬਾਅਦ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਇਸ ਮੰਗ
ਪ੍ਰਤੀ ਟਾਲ-ਮਟੋਲ ਦੀ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾ ਰਹੀ ਹੈ।
ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਕ ਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਮੁੜ ਸੰਘਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ
ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਹਿਤ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹਰਿਆਣਾ
ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ
ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲਣ
ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸਖਤੀ
ਵਰਤਦਿਆਂ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਤੇ
ਅਨੇਕਾਂ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।
ਹਰਿਆਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਝੀਂਡਾ ਦੀ 45 ਹਮਾਇਤੀਆਂ
ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ
ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਹੁਣ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਬਣਨ
ਤੱਕ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਗੇ ਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ 11
ਮੈਂਬਰੀ ਜਥਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇਵੇਗਾ। ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ
ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਅਜਰਾਨਾ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਹੁਣ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਪਣਾ
ਹੱਕ ਲੈ ਕੇ ਰਹਿਣਗੇ ਚਾਹੇ ਇਸ ਲਈ ਕੋਈ ਵੀ
ਕੁਰਬਾਨੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਦੇਣੀ ਪਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ
ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤੱਕ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ

6ਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ, ਕੁਰਕਸ਼ੇਤਰ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀ
ਦਿੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਹੁਣ
ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹਰਿਆਣਾ
ਸਰਕਾਰ ਖਿਲਾਫ਼ ਮੋਰਚਾ ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੱਖਰੀ
ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ‘ਗੋਲਕ ਚੋਰ
ਮੁਰਦਾਬਾਦ’, ‘ਮੋਕੜ-ਬਾਦਲ ਮੁਰਦਾਬਾਦ’ ਦੇ ਨਾਲ
ਹੀ ਹੁੱਡਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਗੜੇ ਲਾ ਰਹੇ ਹਨ।
ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ
ਜਥੇਦਾਰ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ
ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂ
ਹਰਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਗੁੰਮਰਾਹ ਕਰਨ
ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ
ਵਿੱਚ ਕੁੱਤੜਣ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਇਹ ਆਗੂ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਦੀ
ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ
ਵੰਡਣ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੰਤਵ ਕਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ
ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ
ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਐਡਹਾਕ ਦੇ
ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਯਰਕਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ
ਉਨ੍ਹਾਂ ‘ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕੇਸ ਪਾ ਕੇ
ਉਲਝਾਉਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ
ਨੌਕਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾ ਧਮਕਾ ਕੇ
ਦਬਾਅ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ
ਦੇ ਅਕਾਲੀ ਇਸ ਬਾਰੇ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੰਗ
ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ
ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।
ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਿਛਲੀਆਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ

ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣਾ ਦੀਆਂ 11 ਸੀਟਾਂ
ਵਿਚੋਂ 7 ਸੀਟਾਂ ਹਰਿਆਣਾ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਐਡਹਾਕ ਨੇ ਜਿੱਤੀਆਂ ਸਨ
ਜਦੋਂਕਿ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਨੂੰ ਚਾਰ ਸੀਟਾਂ
ਹੀ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ ਜਿਸ ਤੋਂ ਸਿੱਧ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ
ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਬਹੁਮਤ ਸਿੱਖ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ
ਹੱਕ ‘ਚ ਹਨ ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ
ਕਮੇਟੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ‘ਤੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ
ਕਾਬਜ਼ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਕਿਸੇ
ਵੀ ਕੀਮਤ ‘ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ
ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਉਥੋਂ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਹਵਾਲੇ ਕਰਨ
ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ
ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਆਗਾਮੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਚੋਣਾਂ
‘ਚ ਵੱਖਰੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਦਾ
ਸਫਾਇਆ ਕਰਨ ਦੇ ਰੋਅ ‘ਚ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ
ਉਹ ਹਰਬਾ ਵਰਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ।

ਰਿਆਤ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ

14 ਸਾਲ ਤਕ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਸਕਦੀ
ਹੈ। ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬਾਦ ‘ਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।
ਰਿਆਤ ਦੇ ਵਕੀਲ ਇਆਨ ਡੋਨਲਡਸਨ ਨੇ
ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਨਾ
ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਸਬੰਧੀ
ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ 17 ਨਵੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ
ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ
ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਜਿਹਾ ਕਦੇ ਨਹੀਂ
ਵਾਪਰਿਆ ਜਦੋਂ ਝੂਠੀ ਗਵਾਹੀ ਦੇਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ
ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੰਦੀ ਬਣਾਇਆ
ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਵੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ
ਜੁਲਾਈ 2008 ਵਿਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਉਤੇ ਰਿਹਾਅ ਹੋਣ
ਪਿੱਛੋਂ ਰਿਆਤ ਨੇ ਜ਼ਮਾਨਤ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ‘ਪੂਰੀ
ਤਰ੍ਹਾਂ’ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ‘ਜ਼ਮਾਨਤ
ਦੇ ਇਸ ਦੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ
ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਇਕ ਵੀ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ।’

ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਲੰਬੀਆ ਸੁਪਰੀਮ
ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਮਾਰਕ ਮੈਕਇਵਾਨ ਨੇ ਰਿਆਤ
ਨੂੰ ਤੁਰਤ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈਣ ਦਾ ਹੁਕਮ
ਸੁਣਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ‘ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ
ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿ ਜਿਊਰੀ ਨੇ ਸ੍ਰੀ
ਰਿਆਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਲਈ ਮੁਜਰਮ
ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਮੈਂ ਸਮਝਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਅਜਿਹਾ
ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਨਿਆਂ ਵਸਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।’

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਨਿਸ਼ਕ ਜਗਜ 23
ਜੂਨ, 1985 ਨੂੰ ਧਮਾਕੇ ਕਾਰਨ ਆਇਰਲੈਂਡ ਦੇ
ਲਾਗੇ ਅੰਧ ਮਹਾਂਸਾਗਰ ਵਿਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ ਸੀ
ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸਵਾਰ ਸਾਰੇ 329 ਵਿਅਕਤੀ
ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਿਆਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ
ਹੁਣ ਤਕ ਤਿੰਨ ਵਾਰੀ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ
ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੀ ਵਾਰੀ ਉਸ ਨੂੰ 1991 ਵਿਚ
ਜਪਾਨ ਦੇ ਨਾਰੀਤਾ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਉਪਰ ਬੰਬ

ਅਯੁਧਿਆ ਬਾਰੇ ਸੰਭਾਵਤ ਫੈਸਲਾ ਕੇਂਦਰ ਦੀ ਮੁੱਖ ਚਿੰਤਾ

(ਸਫ਼ਾ ਇਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)
ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਰਾਮ
ਜਨਮਭੂਮੀ-ਬਾਬਰੀ ਮਸਜਿਦ ਦੀ ਇਕ ਧਿਰ
ਨਿਰਮੋਹੀ ਅਖਾੜੇ ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਮਸਲੇ ਦੇ
ਹੱਲ ਲਈ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਅਖਾੜੇ
ਦੇ ਵਕੀਲ ਰਣਜੀਤ ਲਾਲ ਵਰਮਾ ਨੇ ਅਦਾਲਤ
ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਹਲਫ਼ੀਆ ਬਿਆਨ ਦਾਖਲ
ਕਰਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਮਿੱਥੀ ਤਰੀਕ ਅੰਦਰ
ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭ ਲਿਆ
ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।
ਅਰਜ਼ੀ ‘ਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜੇ 24
ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਤਰੀਕ ਨੂੰ
ਦੋ-ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਵੀ
ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਖਾੜੇ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ‘ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ
ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।
ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਬਾਰੇ
ਫੈਸਲਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਬੈਚ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਸੁਣਾਇਆ।
ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਮੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ
ਫੋਕੀ ਸ਼ੋਹਰਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ
ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਰਜ਼ੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ
ਕਿ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮੰਡਲ
ਖੇਡਾਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਫੈਸਲਾ
ਅੱਗੇ ਪਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਨੇ ਦਲੀਲ
ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਮਾਲਿਕਾਨਾ ਹੱਕ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ
ਦੇਸ਼ ‘ਚ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਉ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ
ਫੈਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ
ਵਿਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਅਤਿਵਾਦ,
ਮਾਓਵਾਦ ਆਦਿ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ

ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ 10 ਦਿਨ ਲਈ ਅੱਗੇ
ਪਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
ਵਕੀਲ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ ਵਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ‘ਚ
ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸੁਣਾਈ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੇ
ਹਾਜ਼ਰ ਨਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀ ਟਿੱਪਣੀ ਵੀ
ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਉਹ (ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ) ਇਹ
ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ
ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੰਨੇ ਸੰਜੀਦਾ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ ਲਾਇਆ
ਕਿ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ
ਇਹ ਸਭ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ
ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕੌਣ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਤਾਂ
ਵਿਸ਼ਵ ਹਿੰਦੂ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਹੀ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ।
ਇਥੋਂ ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ
ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ
ਜੁੜੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ
ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਪਰ
ਹਾਈਕੋਰਟ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ
(17 ਸਤੰਬਰ) ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗਾ, ਜਦੋਂ
ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ
ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਮਲੇ ‘ਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ
ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਅਖਿਲ ਭਾਰਤੀ ਹਿੰਦੂ
ਮਹਾਂਸਭਾ ਤੇ ਸੁੰਨੀ ਸੈਂਟਰਲ ਵਕਫ ਬੋਰਡ ਨੇ
ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਯੁਧਿਆ ਦਾ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅਦਾਲਤ
ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।
ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਨੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ‘ਤੇ ਪੂਰਨ ਭਰੋਸਾ
ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ
ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਗੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਕਾਰੀ।
ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਆਰ.ਐਸ.ਐਸ. ਦੇ ਮੁਖੀ
ਮੋਹਨ ਭਾਗਵਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ

ਫੈਸਲੇ ‘ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ
ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ
ਸੰਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਆਸ ਦੇ ਉਲਟ
ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਅਗਲਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਦਲ ਖੋਲ੍ਹਿਆ
ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਲੋਕਾਂ
ਦੀਆਂ ਇਛਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਫੈਸਲੇ
ਦੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੇਣਗੇ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੰਕੋਤ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜੇ ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਹਾਈਕੋਰਟ
ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਕੋਈ ਧਿਰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ
ਉਹ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ
ਸਾਡੇ ਵਲੋਂ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ
ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਕਿਸੇ
ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਉਹ
ਇਸ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਿਮ ਝਗੜੇ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ
ਦੇਖ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕੌਮੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੇ
ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਮਸਲਾ ਹੈ।
ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਨੇਤਾ ਲਾਲ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ
ਅਡਵਾਨੀ ਸਮੇਤ ਕਈ ਨੇਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ
ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ
ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ
ਫਿਰਕੂ ਤੱਤਾਂ ਦੇ ਬਹਿਕਾਵੇ ‘ਚ ਨਾ ਆਉਣ। ਉਨ੍ਹਾਂ
ਕਿਹਾ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਵੀ ਦੋਹਾਂ ਪੱਖਾਂ ਲਈ ਸੁਪਰੀਮ
ਕੋਰਟ ਦਾ ਰਸਤਾ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਉਪਰ ਜੰਮੂ-
ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਉਮਰ ਅਬਦੁੱਲਾ ਨੇ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ
ਆਪਣੇ ਹੱਥ ‘ਚ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ
ਗਤਬਤੀ ਮਚਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ
ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੰਡੀਅਨ ਯੂਨੀਅਨ
ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।
24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸੁਣਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ
ਪਿੱਛੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹਾਲਤ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ
ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਨੇ
ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧੀਰਜ ਅਤੇ
ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ। ਸੰਭਾਵੀ ਸਥਿਤੀ ‘ਚ
ਅਮਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ
ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕੇਂਦਰ
ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ
ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੁਲੀਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-
ਨਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਿਰਿਆ ਵੀ ਚੁਸਤ ਦਰੁਸਤ
ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦਾ ਆਖਣਾ ਹੈ
ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਫਿਰਕੂ ਕਲੋਜ਼ ਦਾ ਖਤਰਾ ਉੱਤਰ
ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ।
ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਖੁਫੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਮੁਖ
ਰਖਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰ ਨੇ ਅਯੁਧਿਆ ‘ਚ ਵਿਵਾਦਤ
ਭੂਮੀ ਦੇ ਮਾਲਕੀ ਹੱਕ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲੇ ਪਿੱਛੋਂ ਕਾਨੂੰਨ
ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਲਈ ਉਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ‘ਚ
ਸਿਰਫ 40 ਕੰਪਨੀ ਅਰਧ ਸੈਨਿਕ ਬਲ ਭੇਜੇ
ਜਾਣਗੇ। ਪਰ ਮਾਇਆਵਤੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦੇ
ਲਈ 620 ਕੰਪਨੀ ਜਵਾਨ ਮੰਗੇ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਦੀ
ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਵਸਥਾ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ
ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਵਾਦ
‘ਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ‘ਤੇ ਫਿਰਕੂ ਤਣਾਉ
ਦਾ ਖਤਰਾ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼,
ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ‘ਚ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਭਾਗ
ਨੇ 24 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆ ਰਹੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ
ਆਪਣੀ ਤਿਆਰੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ
ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦਾ ਆਨਰੇਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਬੋਰਡ
ਸ. ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ
ਸ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹੀ
ਸ੍ਰੀ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਟਿਵਾਣਾ
ਸ. ਜੈਦੇਵ ਸਿੰਘ ਭੱਠਲ
ਸ. ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ
ਸ. ਜਗਦੀਸ਼ ਸਿੰਘ ਕਲੇਰ (ਮਿਲਵਾਕੀ)
ਸ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਦਰੜ
ਸ. ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੈਸ
ਸ. ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਭੁਰਾ
ਸ੍ਰੀ ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ
ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ (ਕੈਲੇਫੋਰਨੀਆ)

ਕਾਂਗਰਸ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਹਾਲੇ ਵੀ ਜਾਰੀ

ਜਲੰਧਰ : ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਨ ਲਈ ਚਾਹਵਾਨਾਂ ਨੇ ਨਾ ਕੇਵਲ, ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਮਤਾ ਪਾਉਣ ਦੇ ਦਿਨ ਤੱਕ ਆਪਣੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀਆਂ ਸਗੋਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤਿਆਂ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪੋ ਵਿਚ ਦਸਤਪੰਜੇ ਲੜਾਉਣੇ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਇਸੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਸਿਆਸਤ ਵਿਚ ਹਿੱਕ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਲਗਪਗ ਅੱਧੀ ਦਰਜਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਏ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਕਟਵਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾ ਲੈਣ 'ਚ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਨਾਂ ਕੱਟਣ ਤੋਂ ਨਵੇਂ ਨਾਂ ਪੁਆਉਣ ਦੀ ਇਸ ਖੇਡ ਵਿਚ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਆਗੂ ਨਾਂ ਨਾ ਪੈ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਨਿਰਾਸ਼ ਹੋਏ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਸਮਝਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਨ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਖੜੂਰ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣੇ ਸ. ਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਕੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਟੌਲ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਸਾਬਕਾ ਐਮ.ਪੀ. ਰਾਣਾ ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣੇ ਸਿੱਕੀ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ. ਰਟੌਲ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਲਕਾ ਸ੍ਰੀ ਹਰਗੋਬਿੰਦਪੁਰ ਤੋਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਮੈਂਬਰ ਸ. ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣੇ ਸ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਸ. ਐਮ.ਐਮ. ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਨ 'ਚ ਸਫਲ ਰਹੇ। ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਲ ਹਿੰਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਚੀਮਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਪੁਆਉਣ ਲਈ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਅਖੀਰਲੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨੀ ਪਈ। ਇਕ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਹਲਕਾ ਲੰਬੀ ਤੋਂ ਸ. ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੀਆਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ.

ਜਗਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਬੁਲਖੁਰਾਣਾ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਦਾ। ਸ. ਖੁੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਪਟਨ ਧੜੇ ਵਲੋਂ ਹੀ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੈਪਟਨ ਧੜੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਹੇ ਸ. ਅਬੁਲਖੁਰਾਣਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਕ ਗਏ ਸਨ। ਸ. ਅਬੁਲਖੁਰਾਣਾ ਨੇ ਵੀ ਅਖੀਰਲੇ ਸਾਹ ਤੱਕ

ਦੌੜ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਾਂਗਰਸ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੇ ਇਕ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸ. ਖੁੱਡੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ ਕਟਵਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਡੈਲੀਗੇਟ ਸੂਚੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਵਾਉਣ ਵਿਚ ਸਫਲ ਰਹੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਲੰਬੀ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਲੜੇ ਸ. ਮਹੇਸ਼ਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ

ਵੀ ਸ. ਖੁੱਡੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਹੀ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸ. ਅਬੁਲਖੁਰਾਣਾ ਲੰਬੀ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸ ਟਿਕਟ ਦੇ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਲਕਾ ਜ਼ੀਰਾ ਵਿਚ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਪਾਰਲੀਮਾਨੀ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਰਾਣਾ ਸੋਢੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਿੱਟੂ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ।

ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਹਲਕਾ ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰੀ ਨਰੇਸ਼ ਕਟਾਰੀਆ ਦੀ ਪੁੱਗਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਰਵਿੰਦ ਖੰਨਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨਾਲ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣੇ ਸ. ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਘੁੱਲੀ ਨੂੰ ਵੀ ਧੂਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਵਿਜੇ ਇੰਦਰ ਸਿੰਗਲਾ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ 'ਤੇ ਇੰਦਰਜੈਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਹੇ ਸ. ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਹਲਕਾ ਬੁਢਲਾਡਾ ਤੋਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਪੀਰਜ਼ਾਦਾ ਨੂੰ ਵੀ ਬਤੌਰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਗਲਾ ਬਰੋਟਾ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਗਲਾ, ਵਿਧਾਇਕ ਸ੍ਰੀ ਮੰਗਤ ਰਾਏ ਬਾਂਸਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਨਾਂ ਕੱਟੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪੀਰਜ਼ਾਦਾ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਸਬੰਧੀ ਹੋਏ ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਮਝਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੀ ਚੋਣ ਲਈ ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸ ਹੋ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਵਲੋਂ ਚੋਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜਾਣਕਾਰ ਕਾਂਗਰਸ ਸੂਤਰਾਂ ਨੇ ਪੁਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਖਿੱਚੋਤਾਣ ਉਕਤ ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਟਾਏ ਗਏ ਆਗੂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਕਾ ਆਪਣੀ ਸਥਿਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰਲੋਮੰਛੀ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਚੋਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹੱਕ ਸੋਨੀਆ ਨੂੰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਨ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੂਬਾਈ ਕਾਰਜਕਰਨੀ ਅਤੇ ਜਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਤੱਕ ਦੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਬੀਤੇ 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਰਸਮ ਨੂੰ ਮਹਿਜ਼ ਚਾਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕੇ.ਪੀ., ਰਾਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਭੱਠਲ, ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਗਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ ਨੇ ਨੇਪਰੇ ਚਾੜ੍ਹਿਆ। ਡੈਲੀਗੇਟ ਇਜਲਾਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਮੂੰਹ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭੁਲੱਭ ਤੋਂ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਜਦੋਂ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹਿਆ ਤਾਂ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਸਕੱਤਰ ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਚੁੱਪ ਰਹਿਣ ਦੀਆਂ ਸਖਤ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਉਧਰ ਜਦੋਂ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਅੰਦਰ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਸੌਂਪਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਤਾਂ ਸੈਂਕੜੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੇ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਆਗੂਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਿਟਰਨਿੰਗ ਅਫਸਰ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਉਸਾ ਠੱਕਰ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਨੇ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦਕ ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਅਮਲ ਅੰਤਿਮ ਪਤਾ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਮੱਚੀ ਟੀਮ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨਗੇ। ਬੀਬੀ ਭੱਠਲ, ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਜਗਮੀਤ ਬਰਾੜ ਨੇ ਇਸ ਮਤੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹੀ ਕੀਤੀ। ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਆਗੂ ਆਰ.ਸੀ. ਖੁੱਟੀਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕੀਤੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਕਾਂਗਰਸੀ ਆਗੂ ਵਿਸ਼ਨੂ ਸਰਮਾ ਦੇ ਹਮਾਇਤੀਆਂ ਨੇ ਸਮਾਗਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਨਾਅਰੇਬਾਜ਼ੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਗਰੋਂ ਮੂੰਹ 'ਤੇ ਕਾਲੀਆਂ ਪੱਟੀਆਂ ਬੰਨ੍ਹ ਲਈਆਂ ਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਠੱਕਰ ਪ੍ਰਤੀ ਰੋਸ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ ਅੱਖੋਂ ਪਰੋਖੇ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕੈਪਟਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਪਾਰਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਡੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਪਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਾਂਹ ਧੱਕ ਦਿੱਤਾ। ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਪੀ. ਅਤੇ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਰਕਰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਬਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਡੈਲੀਗੇਟ ਤਾਂ 234 ਨੂੰ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਡੈਲੀਗੇਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਵਿਚ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਤੇ ਖੁਸ਼ਮਦ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੂਬਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਦ ਚੋਣ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਕਾਇਮ ਰਹੇ। ਸ. ਖਹਿਰਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਵੀ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਕੇਂਦਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਨਾਮਨਜ਼ੂਰ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਸਿੱਖ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਵਲੋਂ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕੰਬਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੀਤੇ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਲੋਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਚ ਸਿੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਸੈਂਬਲੀ 'ਚ ਵੀ ਇਸ

ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਆਪਣਾ ਵਿਰੋਧ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਉਠਾਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰਿਆਂ 'ਚ ਸਾਬਕਾ ਵੀ.ਸੀ. ਡਾ. ਐਸ.ਐਸ. ਜੋਹਲ, ਡਾ. ਐਸ.ਪੀ. ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ, ਜੀ.ਐਸ. ਗਰੇਵਾਲ, ਸਿੱਖ ਕਨਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਜਨਰਲ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ,

ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਮੈਂਬਰ ਬੀਬੀ ਕਿਰਨਜੋਤ ਕੌਰ, ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਸਟੱਡੀ ਸਰਕਲ ਦੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਰਾਮ ਸਿੰਘ, ਉਘੇ ਨਾਟਕਕਾਰ ਪ੍ਰਿੰ. ਆਤਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਅਸ਼ੋਕ ਸਿੰਘ ਬਾਗਤੀਆ, ਬੀਬੀ ਬਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਸਿੱਖ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ, ਸਾਬਕਾ ਆਈ.ਏ.ਐਸ. ਦੇ ਨਾਂ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹਨ।

ਮੁੱਖ ਬੁਲਾਰੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤ ਸਨ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹਾਇਰ ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਬਿੱਲ 2010 ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਲਟ ਹੈ। ਡਾ. ਜੋਹਲ ਨੇ ਆਪਣੇ

ਵਿਚਾਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 1976 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਿੱਖਿਆ ਰਾਜਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਸੀ ਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸ ਨੂੰ ਦੂਜੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਤੀਜੀ ਸੂਚੀ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਸਾਰੇ ਅਧਿਕਾਰ ਆਪਣੇ ਹੱਥ 'ਚ ਲੈਣ ਵਲ ਕਦਮ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਫੈਡਰਲ ਸਿਸਟਮ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖਤਰਨਾਕ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਭ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤੀ ਸਕੂਲਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਵੇਗੀ ਚੀਨੀ ਭਾਸ਼ਾ

ਬੀਜਿੰਗ: ਚੀਨ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਭਾਰਤ ਵਿਰੋਧੀ ਕਦਮ ਦਰਮਿਆਨ ਭਾਰਤ ਨੇ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਾਕਾਰਾਤਮਕ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਚੀਨ 'ਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਬੋਲੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ (ਬੋਲੀ) ਮੰਦਾਰਿਨ ਹੁਣ ਭਾਰਤੀ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਨੀ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਸੀ ਬੀ ਐਸ ਈ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਬੀਜਿੰਗ ਪੁੱਜੇ ਭਾਰਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਵਸੀਲੇ ਵਿਕਾਸ ਮੰਤਰੀ ਕਪਿਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਦਿਸ਼ਾ 'ਚ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪਹਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਚੀਨੀ ਹਮਅਹੁਦਾ ਯੂਆਨ ਗੁਇਰਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਨੂੰ ਮੰਦਾਰਿਨ 'ਚ ਮਾਹਿਰ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਲੇਬਸ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਯੂਆਨ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਪੂਰੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦਾ ਵਾਅਦਾ ਕੀਤਾ।

Matrimonials

ਕੰਨਿਆ ਦੀ ਲੋੜ

Jat Sikh parents seek suitable match for their US born, handsome, clean shave, 26/6"-1" Engineer son, manager in a top 50 national corporation. Contact: happy2020@yahoo.com

Alliance for handsome, clean shaven, sincere, God fearing, 43, 5'-7" Sikh boy. Masters in Edu., Bachelor in Computer math from US, teaching professional, divorcees considered, cast no bar, Ph: 323-351-5737, e-mail: Singhbl1@yahoo.com

Match for clean shaven, handsome, Saini boy 36, 5'11", US citizen, divorcee, Veterinary doctor. Girl from California will be prefer. Contact at raj@gfbontime.com

Parents seek well educated USA settled family girl for Sikh cleanshaved son, 28, 5'-10", M.S from USA, Settled in Michigan-USA, permanent job, Call: 214-677-6465 or jit.simer@gmail.com.

ਵਰ ਦੀ ਲੋੜ

Suitable match for Khatri Sikh pretty girl 28, Canadian born UBC educated I.I.B. honors, currently pursuing at Kingston varsity London. Call 604-261-9555 & email bio data/photo to Dalipmehta@hotmail.com

US citizen vegetarian, professional match for pretty, sincere, honest, obedient and never married girl, 30, 5'-2". Only serious inquiries, cast no bar: Singhbl1@yahoo.com

Professional Jatt Sikh match, for beautiful Jatt Sikh girl 28, 5'3" Canadian immigrant, registered Nurse in USA. Call 248-974-1131. Send Bio-data with photo to karamjittsandhu@yahoo.com

WORLD PUNJABI TV
ਮੜਕ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ

24hrs Free To Air USA, Canada
Fta Receiver and Dish Network
Coming Soon
WORLD PUNJABI TV

Host for a TV program. Any one interested call us or send e-mail with your Picture and resume. We provide training free. Male or Female host is required for this program should be able to speak well Punjabi.

E-mail: info@worldpunjabitvnetwork.com
www.worldpunjabitvnetwork.com

Parminder Sanghera
Ph:(817)739-2952.
Dallas Texas, San Francisco, Stockton, Chicago, Indiana, Dallas Bakersfield-Fresno, New York, New Jersey, Washington Dc
1035 Andover Park .W. #210 Tukwila WA 98188 Tel:206 434 2322

Gas Station For Sale

BP Gas station in Fairborn Ohio, well organized convenience store, liquor, lottery, ATM machine, Food Licence, eight gas pumps Walk in cooler. Located near WPAFB in Fairborn downtown.

Inside sale: 36,000 monthly
Outside Sales: 70,000 gallons on an average.

Call: 937-271-2216

ਫੇਅਰਬੌਰਨ, ਓਹਾਇਓ ਇਕ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਚਲਦਾ ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ/ਕਨਵੀਨੀਐਂਸ ਸਟੋਰ ਵਿਕਾਊ ਹੈ।
ਲਾਟਰੀ, ਲਿਕਰ, ਏ ਟੀ ਐਮ ਮਸ਼ੀਨ, ਫੂਡ ਲਾਇਸੈਂਸ, 8 ਗੈਸ ਪੰਪ, ਵਾਕ ਇੰਨ ਕੂਲਰ, ਡਾਊਨਟਾਊਨ ਲੋਕੇਸ਼ਨ ਇੰਨ ਸਾਈਡ ਸੇਲ 36000 ਡਾਲਰ
ਗੈਸ 70,000 ਗੈਲਨ ਮਾਸਿਕ

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ: 937-271-2216

‘ਮਾਝੇ ਦਾ ਸਰਦਾਰ’ ਹੈ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ‘ਚ ‘ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ’

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਨੀਲ ਆਰਮਸਟਰਾਂਗ ਨੇ ‘ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਨਿੱਕੇ ਕਦਮ ਵਜੋਂ’ ਚੰਦ ਉੱਤੇ ਪੈਰ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਉਥੇ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਲੜੀਫਾ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਇਕ ਜਥਾ ਮਿਲ ਪਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਆਰਮਸਟਰਾਂਗ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵੰਡ ਸਮੇਂ ਉਥੇ ਪੁੱਜੇ ਸਨ।

ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕ ਲੜੀਫਾ ਪਰ ਇਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਉਦਮੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਖਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਲਈ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਵਿਚ ਨਵੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤਲਾਸ਼ਣ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਖੇਤੀ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ਰਦ ਪਵਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਉਥੇ ਗਏ ਵਫ਼ਦ ਨਾਲ ਵਾਪਰਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਵਿਚ ਵਫ਼ਦ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਇਕ ਲੰਮ-ਸਲੰਮਾ ਸਿੱਖ ਸਰਦਾਰ ਸਿਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਵਿਚ ‘ਮੂੰਗਫਲੀ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਬਾਦਸ਼ਾਹ’ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਸਿਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ

ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਿਊਨੋਸ ਆਇਰਸ ਤੋਂ ਕਰੀਬ 1200 ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦੂਰ ਕੋਰਦੋਬਾ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਰੀਉ ਕੁਆਰਟੋ ਵਿਚ ਕਰੀਬ 12 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈਕਟਰ ਵਿਚ

ਕੌਰ ਅਤੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਇਕ ਇਮਾਰਤਸਾਜ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਈ.ਆਈ.ਟੀ.

ਵਾਸਤੇ ਮੂੰਗਫਲੀ ਖਰੀਦਣ ਉਥੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਸ ਸਿੱਖ ਉਦਮੀ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਖੇਤੀ ਵਿਚ ਬੀ.ਐਸ.ਸੀ. ਆਨਰਜ਼ ਅਤੇ ਇਰਮਾ, ਅਨੰਦ (ਗੁਜਰਾਤ) ਤੋਂ ਰੂਰਲ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਤੋਂ ਮਾਸਟਰ ਡਿਗਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਆਉਣ

ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੌਜੂਬੀਕ, ਆਈਵਰੀ ਕੋਸਟ ਅਤੇ ਘਾਨਾ ਆਦਿ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਹ ਸਪੈਨੀ ਭਾਸ਼ਾ ਬੜੀ ਵਧੀਆ ਬੋਲ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਸਿਮਰਪਾਲ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ 140 ਵਿਅਕਤੀ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਖੇਤੀ ਦਾ ਛੇਤੀ ਹੀ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਣਕ ਤੇ ਦਾਲਾਂ ਦੀ ਖੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਵਿਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਰੇਂਗਰਾਜ ਵਿਸ਼ਵਨਾਥ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਲਾਗ ਵਿਚ ਸਿਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਚਾਨਣ ਮੁਨਾਰਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ‘ਉਸ ਨੂੰ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਪੱਗ ਸਦਕਾ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਉਹ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ-ਪਿੱਛੇ ਹੋ ਲੈਂਦੇ ਹਨ।’

ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਮਰਪਾਲ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖਿਆ, ‘ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਬੀਤੇ ਸਾਲ 16 ਮਈ ਨੂੰ ਰੀਉ ਕੁਆਰਟੋ ਕੰਟਰੀ ਕਲੱਬ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅਰਜਨਟੀਨੀ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪੱਗ ਕਿੱਥੋਂ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ।’ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੰਟਰੀ ਕਲੱਬ ਵਿਚਲਾ ਇਕ ਬੰਗਲਾ ਦਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘ਇੱਥੇ ਇਕ ਭਾਰਤੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਆਪਣੀ ਪੱਗ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਸੋਹਣਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਨਾਈਟ ਕਲੱਬਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਉਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ।’

ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਵੀ ਸਿਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਹੋ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਵੰਨ-ਸੁਵੰਨਤਾ ਵਜੋਂ ਸੋਇਆਬੀਨ ਦੀ ਖੇਤੀ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤਲਾਸ਼ਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਵੱਲੋਂ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ ਉੱਤੇ ਸੋਇਆ ਤੇਲ ਦਰਾਮਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਭਾਰਤੀ ਵਫ਼ਦ ਨੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨਾਲ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਧੰਦਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਇਕ ਇਕਰਾਰ ਵੀ ਸਹਿਬੰਦ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਿਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੁਖਬੀਰ ਤੇ ਪਵਾਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲਾ ਭਾਰਤੀ ਵਫ਼ਦ

ਮੂੰਗਫਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈਕਟਰ ਵਿਚ ਸੋਇਆਬੀਨ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਖੇਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਿਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ

ਦਿੱਲੀ ਤੋਂ ਐਮ.ਟੈਕ. ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਿਮਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਆਪਣੀ 5.6 ਅਰਬ ਡਾਲਰ ਦੀ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਕੰਪਨੀ ‘ਬੋਲਾਮ’

ਹੁਣ ਇਥੋਪੀਆ ‘ਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨਗੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸਾਨ ਹੁਣ ਇਥੋਪੀਆ ਵਿਚ ਖੇਤੀ ਕਰਨਗੇ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਕੁਝ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਇਥੋਪੀਆ ਵਿਚ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਹੈਕਟੇਅਰ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ‘ਤੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲਈ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਦਾਲਾਂ ਅਤੇ ਮੱਕੀ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕਰਨਗੇ।

ਕਨਫ਼ੈਡਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਪੋਟੈਟੋ ਸੀਡ ਫਾਰਮਰਜ਼ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਠੇਕੇ ‘ਤੇ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਇਥੋਪੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਚ ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਦਾਲਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਫਸਲਾਂ ਦੀ ਕਾਸ਼ਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਮੰਤਵ ਵਾਸਤੇ ਸ. ਭੱਟੀ ਆਲੂ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਦੇ 16 ਮੈਂਬਰੀ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਇਥੋਪੀਆ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਸ. ਭੱਟੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਜ਼ਮੀਨ ਇਥੋਪੀਆ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ 25 ਤੋਂ 40 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਇਹ

ਜ਼ਮੀਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਮੁੱਲ ‘ਤੇ ਠੇਕੇ ‘ਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਕਰੰਸੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਇਕ ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਠੇਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਚਾਰ ਸੌ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹੋਵੇਗਾ ਤੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਵੀ ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੋਪੀਆ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਲਾਂ, ਮੱਕੀ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਵਿਕਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹੋਰ ਫਸਲਾਂ ਵਾਸਤੇ ਢੁਕਵੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਫਸਲਾਂ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਥੋਪੀਆ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਖੇਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਸੰਦਾਂ ਦੀ ਦਰਾਮਦ ‘ਤੇ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗੀ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਥੋਪੀਆ ਦੇ ਰਾਜਦੂਤ ਵਲੋਂ ਜੂਨ ਮਹੀਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਵਫ਼ਦ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ. ਭੱਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਥੋਪੀਆ ਵਿਚ

ਪ੍ਰਤੀ 100 ਹੈਕਟੇਅਰ ਪਿੱਛੇ ਡੇਢ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚਾ ਕਰਕੇ ਖੇਤੀ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਆਧਾਰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਖੇਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਇਹ ਫੁਰਨਾ ਬੜਾ ਚੰਗਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਅੱਠ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਮਹੀਨੇ ਸੀ.ਆਈ.ਐਸ. ਦੇਸ਼ਾਂ ਸਮੇਤ ਉਜ਼ਬੇਕਿਸਤਾਨ, ਅਜ਼ਰਬਾਈਜਾਨ, ਯੂਕਰੇਨ ਤੇ ਕਜ਼ਾਕਿਸਤਾਨ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਏਗਾ ਤੇ ਉਥੇ ਠੇਕੇ ‘ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਲੈ ਕੇ ਵਾਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਾਇਆ ਜਾਏਗਾ ਅਤੇ ਫਲਾਂ, ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਤੇ ਬਾਸਮਤੀ ਆਦਿ ਦੀ ਬਰਾਮਦ ਦੇ ਰਾਹ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਸਾਲ ਤਨਜ਼ਾਨੀਆ, ਯੂਗਾਂਡਾ ਜਿਹੇ ਅਫਰੀਕੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਸਫੀਰ ਪੰਜਾਬ ਆਏ ਸਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਵਾਹੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਕਤਲ ਕੇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਨਵੇਂ ਇਕਸ਼ਾਫ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ਵਿਚ ਮਰਹੂਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਕਾਰਨ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਏ ਗਏ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਵਲੋਂ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈਕੋਰਟ ‘ਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਲਈ ਮਨੁੱਖੀ ਬੰਬ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣ ਦੀ ਇਸਤਰਾਜ਼ਾ ਪੱਖ ਦੀ ਦਲੀਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਨੇ ਬੀਤੀ 16 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਧਮਾਕੇ ਸਮੇਂ ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠੇ ਸਨ।

ਇਸਤਰਾਜ਼ਾ ਪੱਖ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਹੀ ਲੱਗੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਬੰਬ ਦਿਲਾਵਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧਮਾਕਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਸਟਿਸ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਅਰਵਿੰਦ ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਬੈਂਚ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸਤਰਾਜ਼ਾ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 31 ਅਗਸਤ, 1995 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਕਰੀਬ ਸਵਾ ਪੰਜ ਵਜੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਕਾਰ ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ‘ਤੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਵਕੀਲ ਮੁਤਾਬਕ ਧਮਾਕਾ ਮਨੁੱਖੀ ਬੰਬ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਗੌਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਿਵਲ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਸ. ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ 16 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਅਤੇ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਮੌਤ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਕ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਹਿਸ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਕਿ ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕਟਰ ਲਾਲਜੀਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੋਸਟਮਾਰਟਮ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਮੌਕੇ ਜੋ ਸਰੀਰਕ ਅੰਗ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਸਾਫ ਤੌਰ ‘ਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ ਕਿ ਇਹ ਸਰੀਰਕ ਅੰਗ ਮਰਦ ਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਖੋਪੜੀ ਅਤੇ ਲੱਤਾਂ ਵਿਚ ਕਾਫੀ ਫਰਕ ਸੀ।

ਇਕ ਖਾੜਕੂ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਜੰਮੂ : ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਬੀਤੀ 20 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਠਾਨਕੋਟ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਜੰਮੂ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਖਾਲਿਸਤਾਨ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ ਫੋਰਸ ਦੇ ਮੁਖੀ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੀਟਾ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਪੁਲਿਸ ਬੀਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੰਮੂ ਵਿਚ ਛਾਪਾਮਾਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਤਵਾਰੀ ਦੇ ਕੋਟ ਇਲਾਕੇ ਤੋਂ ਸਵੇਰੇ ਲਗਪਗ 11 ਵਜੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਪਠਾਨਕੋਟ ਤੋਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਨੰਬਰ ਇਕ ਅਤੇ ਦੋ ਦੋ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਦੇਵਰਾਜ

ਅਤੇ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪਹੁੰਚੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਗਾਂਧੀ ਨਗਰ ਬਾਣੇ ਦੇ ਐਸ.ਐਚ.ਓ. ਰਫੀਕ ਮਨਿਹਾਸ ਨਾਲ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਕਰਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬਣਾਈ। ਮੁਖਬਰ ਦੀ ਸੂਹ ਉੱਤੇ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ।

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਇਕ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਉਸ ਨੂੰ ਪਠਾਨਕੋਟ ਵਿਚ ਅਪਰੈਲ 1997 ਨੂੰ ਹੋਏ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ ਵਿਚ ਫਸਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸਾਰੇ ਮੁਲਜ਼ਮ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਚੁੱਘਾ ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਸਟੇਟ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ

ਮੈਲਬੌਰਨ : ਮੈਲਬੌਰਨ ਦੇ ਉਘੇ ਸਨਅਤਕਾਰ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਚੁੱਘਾ ਵਿਕਟੋਰੀਅਨ ਸਟੇਟ ਦੀਆਂ ਨਵੰਬਰ 2010 ਵਿਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਉਤਰੀ ਮੈਲਬੌਰਨ ਸਥਿਤ ਮਿਲਪਾਰਕ ਸੀਟ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਵਜੋਂ ਐਲਾਨੇ ਗਏ।

ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਚੁੱਘਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਪਿੰਡ ਚੁੱਘਾ ਦੇ ਇਕ ਮਨੋ-ਪ੍ਰਮਾਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਉਹ ਸਾਬਕਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਤੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋਣ ਸਦਕਾ ਜਲਦੀ ਹੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ ਸੋਚ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਬਣ ਗਏ। ਉਹ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਯੁਥ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੁਣੇ ਗਏ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਤੋਂ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੇ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਦੀ ਸੀਟ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ। ਹੁਣ ਸ. ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਚੁੱਘਾ ਪਿਛਲੇ 35 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ‘ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ।

NirpalKaur.com
ਨਿਰਪਾਲ ਕੌਰ ਡਾਟ ਕੌਮ
A WEBSITE SHOWCASING THE TASTE OF PUNJABI FOOD

ਪੰਜਾਬਣ ਦੀ ਰਸੋਈ
ਖਿੱਚੇ ਇਸ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੋਈ

VISIT : WWW.NIRPALKAUR.COM
HOME COOKING, FASHION AND HEALTH

SYAN VIDEO PRODUCTION, INC.
Professional HD Video & Digital Photo Production

Multiple Camera Shooting / Digital Still Photography
(with flush mount Album)

Live Video Display with Large Screens
DJ Service with Laser Lights
Call Toll Free : 1-888-RAJ- SYAN
(725-7926)
(With 14 years Experienced)

734-261-0936 / 734-890-1767
E-mail: raj@syanvideo.com
or visit at: www.syanvideo.com

ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀਆਂ ਇਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਜੰਗੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰੀਆਂ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਖੇਡਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਵਾਦ ਖਹਿੜਾ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਹੇ। ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਲਾਗੇ

ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਕਰਨਗੇ। ਡੀ.ਡੀ. ਸਪੋਰਟਸ ਚੈਨਲ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡ ਚੈਨਲ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 24 ਘੰਟੇ ਖੇਡਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪੇਸ਼ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਟੀਮ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੋਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਓਪਨ ਟਰਾਇਲ ਵਿਚ ਐਸ-ਪ੍ਰੋਸਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। 1975 ਵਿਚ

ਵਿਚ ਐਸ-ਪ੍ਰੋਸਤੀ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। 1975 ਵਿਚ

ਸਕੈਂਡਲ ਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ 'ਚ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ, ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਇਕ ਕਲੱਬ ਦੀ ਖੇਡ ਹਨ ਜੋ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਮਲੇ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਧਮਕੀ ਨੇ ਸਬਿਤੀ ਹੋਰ ਗੁੰਝਲ ਦਾਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਰਮਿਆਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਪਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਪ੍ਰਤੀਦੋਸ਼ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਲਈ 2700 ਵਿਅਕਤੀ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਪਰ ਕੋਲਕਾਤਾ ਵਿਚ ਕੁਝ ਭਾਰਤੀ ਸਾਈਕਲਿਸਟਾਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਲਈ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਟੀਮ ਦੇ ਹੋਏ ਟਰਾਇਲ ਦੌਰਾਨ ਖੇਡ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਪੱਖਪਾਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਦਿਆਲਰਾਮ ਜਾਟ, ਬਾਣੇ (ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸਾਈਕਲਿਸਟ ਰਜਿੰਦਰ ਸੋਨੀ ਅਤੇ ਪੁਣੇ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਪ੍ਰਸਾਦ ਖੈਰਨਾਰ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ਸਾਈਕਲਿਸਟਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਟੀਮ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਿਆਲਰਾਮ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਗੈਰ-ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਦੋਂਕਿ ਉਸ ਨੇ ਸਾਈਕਲਿੰਗ ਵਿਚ 47 ਤਮਗੇ ਜਿੱਤੇ ਹਨ। ਸਾਈਕਲਿਸਟ ਸੋਨੀ ਅਤੇ ਖੈਰਨਾਰ ਨੇ ਵੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾਏ ਹਨ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ

ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਖੇਡਾਂ ਕਰਵਾ ਕੇ ਦਿਖਾਉ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਨੇੜੇ ਬੀਤੇ 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਜੁੰਮੇਵਾਰੀ ਲੈਂਦਿਆਂ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਇੰਡੀਅਨ ਮੁਜਾਹਦੀਨ ਨੇ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ।

ਇੰਡੀਅਨ ਮੁਜਾਹਦੀਨ ਨੇ ਧਮਕੀ ਭਰਿਆ ਸੁਨੇਹਾ ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਹੈ। ਈ-ਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸੁਨੇਹੇ 'ਚ ਹੋਏ ਹਮਲੇ ਦਾ ਕੋਈ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, "ਅਸੀਂ ਇਹ ਹਮਲਾ ਆਤਿਫ਼, ਅਮੀਨ ਅਤੇ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਜਿਦ ਨੂੰ ਸਰਧਾਂਜਲੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।" ਲਗਭਗ ਪੰਜ ਸਫਿਆਂ ਦੀ ਈ-ਮੇਲ ਵਿਚ ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਉਪਰ ਵਧੀਕੀਆਂ ਕਰਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ, "ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚ ਹਿੰਮਤ ਹੈ ਤਾਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰ ਕੇ ਦਿਖਾਉ। ਸਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹਨ ਪਰ ਤਿਆਰ ਰਹਿਣਾ, ਅਸੀਂ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਕਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।"

ਜਦਕਿ ਕੈਨੇਡਾ, ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਆਦਿ ਮੁਲਕਾਂ ਨੇ ਖੇਡਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅੱਤਵਾਦੀ ਹਮਲੇ ਹੋਣ ਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਪਰ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਆਗਾਮੀ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਪਣੀ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚ ਵੀ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸੱਲੀ ਨਾ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਖੇਡਾਂ ਤੋਂ ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਝਿਜਕੇਗਾ। ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਓਲੰਪਿਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਈਕ ਸਟੈਨਲੇ ਨੇ ਬੀਤੇ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਗਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕ ਵਾਰੀ ਫੈਰ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਨਾਂ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੇ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਡੇਵ ਕਰੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਭਾਰਤ ਲਈ ਰਵਾਨਾ ਹੋਣਗੇ।

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਿਆਲਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਭਾਵੇਂ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਟਰਾਇਲ ਸਮੇਂ ਅਣਫਿਟ ਹੋਣ ਕਰ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਟਰਾਇਲ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਾਬਕਾ ਹਾਕੀ ਓਲੰਪੀਅਨ ਅਸਲਮ ਸ਼ੇਰ ਖਾਨ ਨੇ ਬੀਤੇ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਭੁਪਾਲ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਕਾਰਨ ਉਹ ਕੁਈਨਜ਼ ਬੈਠਨ ਦਾ ਬਾਈਕਾਟ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੂਰੇਸ਼ ਕਲਮਾਡੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕ੍ਰਿਸਟਾਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਵਾਧੂ ਪੈਸਾ ਆ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਰਾਜਸੀ ਤੋਂ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਲੋਕ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੰਚ ਹੁਣ ਪੈਸਾ ਕਮਾਉਣ, ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ

ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਪੱਡਾ ਦਿੱਲੀ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹੈਮਰ ਥਰੋ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਵੇਗਾ

ਫਰੀਮਾਂਟ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ: ਖੇਡਾਂ ਅਤੇ ਫਿਰ 2012 ਦੀਆਂ ਓਲੰਪਿਕ ਖੇਡਾਂ ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ ਆਉਂਦੀ ਤਿੰਨ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਖੇਡਾਂ ਵਿਚ ਹੈਮਰ ਥਰੋ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਵੇਗਾ। ਉਹ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਓਲੰਪਿਕ ਸਟੇਟ ਵਿਚ ਟਰੇਨਿੰਗ ਲੈ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਂ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰ ਸਕੇਗਾ।

ਵਿਚ ਮੈਡਲ ਜਿੱਤਣ ਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਉਹ ਉਪਰਲੇ ਚੋਟਵੇਂ ਹੈਮਰ ਸੁਟਾਵਿਆਂ ਵਿਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਭਾਰਤ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਮਲਪ੍ਰੀਤ ਉਸ ਦੀ ਟਰੇਨਿੰਗ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਿੱਖਸ ਸਪੋਰਟਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਯੂ ਐਸ ਏ (ਫਰੀਮਾਂਟ), ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਅਥਲੈਟਿਕਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ) ਅਤੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਸਭਾ, ਯੂ ਐਸ ਏ ਦਾ ਸ਼ੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹੈ।

ਸੰਕਟ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੱਲਾ ਸਨਅਤ

ਜਲੰਧਰ : ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੈਟ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਜਲੰਧਰ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮੋਹਰੀ ਸ਼ਹਿਰ ਹੈ ਤੇ ਇਥੇ 150 ਦੇ ਕਰੀਬ ਫੈਕਟੋਰੀ ਐਂਡ 15 ਦੇ ਕਰੀਬ ਵੱਡੇ ਬੈਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਯੂਨਿਟ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਥੇ ਪਾਪੂਲਰ, ਕਸ਼ਮੀਰੀ ਵਿੱਲੋ ਅਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿੱਲੋ ਦੀ ਲੱਕੜ ਨਾਲ ਬੈਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਰਤੀਆਂ ਵਿਚ ਕ੍ਰਿਕਟ ਦੇ ਵਧਦੇ ਰੁਝਾਨ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵਾਲੀ ਖੇਡ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੈਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅੱਗੇ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫੀ ਵਧ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਲੋ ਨਾਲ ਤਿਆਰ 5000 ਬੈਟ ਅਤੇ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿੱਲੋ ਵਾਲੇ 1000 ਦੇ ਕਰੀਬ ਬੈਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖੇਡਣ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਆਸਟਰੇਲੀਆ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਵੈਸਟ ਇੰਡੀਜ਼, ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਤੇ ਹੋਰ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੈਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੀ.ਆਰ.ਐਸ. ਦੇ ਮਾਲਕ ਬਰਲਾਕੀ ਰਾਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲ ਤੋਂ ਇਸ ਕੰਮ ਵਿਚ ਪਏ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਇਸ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਆਏ ਉਤਰਾਅ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਾਪੂਲਰ ਦੀ ਲੱਕੜ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਬੈਟ ਆਮ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦਕਿ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇੰਗਲਿਸ਼ ਵਿੱਲੋ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਬੈਟ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਕੀਮਤ 5 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ 15000 ਹਜ਼ਾਰ ਰੁਪਏ ਤੱਕ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਲੋ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬੈਟ ਦੀ ਕੀਮਤ 300 ਤੋਂ 900 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੈਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਵਰਲਡ ਦੇ ਮਾਲਕ ਅਸ਼ਵਨੀ ਚੱਢਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਥੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਕ੍ਰਿਕਟ ਬੈਟ ਬਹੁਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿਚੋਂ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾ ਕੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਨਕਲੀ ਬੈਟ ਬਣਾ ਕੇ ਇਥੇ ਲਿਆ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਨੇੜੇ ਬੱਸ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਇਥੋਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਨੇੜੇ ਦੋ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਸਵਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਇਕ ਗਰੁੱਪ ਉਪਰ ਗੋਲੀਆਂ ਚਲਾ ਕੇ ਦੋ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਖਮੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਤਾਇਵਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਆਏ ਸਨ ਕਿ ਇਸ ਹਮਲੇ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਏ। ਤਾਇਵਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕ ਇਕ ਟਰਿਸਟ ਬੱਸ 'ਚ ਸਵਾਰ ਸਨ।

ਇਹ ਵਾਰਦਾਤ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਤਿੰਨ ਨੰਬਰ ਗੇਟ ਕੋਲ ਵਾਪਰੀ ਜਿੱਥੇ ਟਰਿਸਟ ਗੱਡੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਆਮ ਹੀ ਸੈਲਾਨੀ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਗੇਟ ਨੂੰ ਜਾਂਚੀ ਸੜਕ ਕਾਫੀ ਚੌੜੀ ਹੈ ਤੇ ਚਾਂਦਨੀ ਚੌਕ, ਦਬਤੀਕਲਾਂ ਵਲ ਭੀੜ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕੇ ਨੂੰ ਨਿਕਲਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੇਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੀ ਮਸਜਿਦ ਦੇ ਇਮਾਮ ਦਾ ਘਰ ਹੈ।

ਪ੍ਰਤੱਖ ਦਰਸ਼ੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦੋਨੋਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ 6 ਤੋਂ 8 ਰਾਊਂਡ ਫਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜੋ ਤਾਇਵਾਨੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਨੂੰ ਲੱਗੇ। ਇਕ ਦੇ ਪੇਟ 'ਚ ਗੋਲੀ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਿਰ ਨੂੰ ਖਹਿ ਕੇ ਗੋਲੀ ਨਿਕਲ ਗਈ। ਜ਼ਖਮੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ 27

ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸੈਸਵੀਅਨ ਤੇ 28 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਿੰਗਲੇ ਵਜੋਂ ਹੋਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕ ਨਾਇਕ ਜੈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਦਿੱਲੀ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਸੰਯੁਕਤ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਦੇ ਮਨਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਫਿਲਹਾਲ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਸ਼ੀਲਾ ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੀ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦਹਿਸ਼ਤ 'ਚ ਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ।

ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇੰਡੀਅਨ ਮੁਜਾਹਿਦੀਨ (ਆਈ.ਐਮ.) ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਈ.ਮੇਲ ਭੇਜ ਕੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਈ ਹੈ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਫਾਇਰਿੰਗ ਦਾ ਢੰਗ ਆਈ.ਐਮ. ਵਾਲਾ ਹੀ ਹੈ। 2006 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤਕ ਜਾਮਾ ਮਸਜਿਦ 'ਤੇ ਇਹ ਦੂਜਾ ਹਮਲਾ ਹੈ। 14 ਅਪਰੈਲ, 2006 ਨੂੰ ਜੁੰਮੇ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਦੀ ਇਬਾਦਤ ਮਗਰੋਂ ਹੋਏ ਦੋ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ 14 ਲੋਕ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

ਯੁਵਰਾਜ ਨੂੰ ਟੈਕਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਨੋਟਿਸ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਸਾਈਜ਼ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟਰ ਯੁਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਨੂੰ 1.15 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੁਵਰਾਜ ਨੂੰ ਇਹ 1.15 ਕਰੋੜ ਜਲਦ ਹੀ ਭਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗ ਸਖਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਇਹ ਟੈਕਸ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਸਣੇ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਹੋਈ ਆਮਦਨ ਦੇ ਇਵਜ਼ ਵਜੋਂ ਮੰਗਿਆ ਹੈ।

ਸੂਤਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੁਵਰਾਜ ਦੇ ਟੈਕਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਟੈਕਸ ਭਰਨ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਨੂੰ ਆਈ.ਪੀ.ਐਲ. ਅਤੇ ਕਿੰਗਜ਼ ਇਲੈਵਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੁਵਰਾਜ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵੀ.ਆਰ.ਵੀ. ਸਿੰਘ ਨੂੰ 11.13 ਲੱਖ, ਸੰਨੀ ਸੋਹਲ ਨੂੰ 4.79 ਲੱਖ ਅਤੇ ਉਦੈ ਕੌਲ ਨੂੰ 4.53 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਟੈਕਸ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਭਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੁਲਿਸ ਵਲੋਂ ਖੰਨਾ ਤੇ ਫਗਵਾੜਾ ਦੌਰਾ

ਫਗਵਾੜਾ: ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੀ ਬਰਤਾਨਵੀ ਨਾਗਰਿਕ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੀ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਡਭਰੀ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੋਈ ਮੌਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਚਾਰ ਮੈਂਬਰੀ ਟੀਮ ਨੇ ਖੰਨਾ ਅਤੇ ਫਗਵਾੜਾ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਕੇ.ਆਰ. ਰੇਓਮੀਲੇਂਜ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਖੰਨਾ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਕਬਿਤ ਮਿਲੀਭੁਗਤ ਨਾਲ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਰੂਪ ਕਿਵੇਂ ਦਿੱਤਾ। ਬਰਤਾਨਵੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਥੇ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਢੀਡਸਾ, ਮਾਤਾ ਗੁਰਮੀਤ ਕੌਰ ਢੀਡਸਾ, ਉਸ ਦੇ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ।

ਜਦੋਂ ਬਰਤਾਨਵੀ ਟੀਮ ਮ੍ਰਿਤਕਾ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਤੋਂ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਤਾਂ ਉਦੋਂ ਸਥਾਨਕ ਪੁਲੀਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਨੇੜੇ ਨਹੀਂ ਢੁਕਣ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਵਿਆਹ ਗੁਰੀ

ਨਾਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਵਿਆਹ ਖੰਨਾ ਸਦਰ ਬਾਏ ਤਹਿਤ ਆਉਂਦੇ ਪਿੰਡ ਬੀਜਾ ਦੇ ਜਗਪਾਲਜੀਤ ਨਾਲ ਹੋਇਆ। ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦਾ ਪਤੀ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪਿਆ ਤਾਂ ਮਨਜੀਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਜਗਪਾਲਜੀਤ ਨੂੰ ਚਾਰ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਭੇਜੇ। ਜਗਪਾਲਜੀਤ ਦੇ ਆਪਣੀ ਭਾਬੀ ਮੀਨੂੰ ਨਾਲ ਕਬਿਤ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਮਨਜੀਤ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਦੀ 10 ਨਵੰਬਰ, 2007 ਨੂੰ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਪਰ ਸਹੁਰੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹਾਦਸਾ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ। ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਜਗਪਾਲਜੀਤ, ਉਸ ਦੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਮਾਤਾ ਹਰਬੰਸ ਕੌਰ ਅਤੇ ਮਨਦੀਪ ਦੀ ਪਤਨੀ ਮੀਨੂੰ ਖਿਲਾਫ ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਖੰਨਾ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਤਲ ਦਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਫਿਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੋਈ। ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਬਰਤਾਨਵੀ ਪੁਲਿਸ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ।

ਦੀ ਅਲਾਈ ਕੈਟੀ ਅਪਾਰੀ ਨੂੰ 8-6 ਨਾਲ ਹਰਾਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਚਾਂਦੀ ਦਾ ਤਮਗਾ ਪੱਕਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਮਨੀਪੁਰ ਦੀ ਇਹ ਸਾਬਕਾ ਖੇਡ ਰਤਨ ਐਵਾਰਡੀ ਵਿਸ਼ਵ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਾਲ 'ਚ ਤਮਗਾ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਇਕੋ-ਇਕ ਮੁੱਕੇਬਾਜ਼ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਅਫੀਮ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਹਾਲੇ ਵੀ ਮੋਹਰੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਹਸ਼ੀਸ਼ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਜਿਹੜੇ 17 ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਜਾਂ ਤਸਕਰੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ, ਭਾਰਤ, ਬਰਮਾ, ਬੋਲੀਵੀਆ, ਕੋਲੰਬੀਆ, ਕੋਸਟਾਰਿਕਾ, ਇਕੁਆਡੋਰ, ਗੁਆਟੇਮਾਲਾ, ਹੈਤੀ, ਜਮਾਇਕਾ, ਲਾਓਸ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਨਿਕਾਰਾਗੂਆ, ਪਨਾਮਾ, ਪੇਰੂ ਤੇ ਵੈਂਜੂਏਲਾ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਵਲੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਸੂਚੀ ਸਮੇਤ ਭੇਜੇ ਗਏ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਭਾਵੇਂ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਤਸਕਰੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਪਾਰਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਕਾਰਨ ਵੀ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਦਕਾ ਤਸਕਰੀ ਰੋਕਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨੂੰ ਬੂਰ ਨਹੀਂ ਪੈ ਰਿਹਾ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਬੋਲੀਵੀਆ, ਬਰਮਾ ਅਤੇ ਵੈਂਜੂਏਲਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਦੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਜੋ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤਹਿਤ ਪਿਛਲੇ 12 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਹਾਲੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਅਫੀਮ ਅਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਉਤਪਾਦਕ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਅਫੀਮ ਦੀ ਖੇਤੀ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਅਫੀਮ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਰੋਕਣ ਲਈ ਦ੍ਰਿੜ ਸਿਆਸੀ ਇੱਛਾ ਦਿਖਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਇਹ ਨੁਕਤਾ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਲੋਂ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਰਸਾਇਣ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਹੈਰੋਇਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਕਈ ਕਬਾਇਲੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਹਾਲੇ ਵੀ ਅੱਤਵਾਦੀ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਕ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਤੇ ਇਹੋ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਇਸ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖੰਭੇ ਵਿਚ ਸਰਗਰਮ ਹਨ।

ਏਸ਼ੀਅਨ-ਅਮਰੀਕਨ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਦੋ ਪੰਜਾਬੀ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਏਸ਼ੀਅਨ ਅਮਰੀਕਨ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ।

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 16 ਮੈਂਬਰੀ ਸਲਾਹਕਾਰ ਪੈਨਲ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਦੇ ਸਹਾਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅੱਗੇ ਲਿਜਾਣਗੇ। ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੰਘ, ਸੁਨੀਲ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਫਾਰੂਕ ਕਾਠਵਾਤੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸਬੰਧੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਕੁਲੀਸ਼ਨ ਦਾ ਸਹਾਇਕ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹੈ। ਉਹ 2002 ਤੋਂ ਇਸ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਵਾਚ (ਐਚ.ਆਰ. ਡਬਲਿਊ.) ਵਿਚ ਖੋਜਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਵੀ ਆਰ ਨਾਟ ਐਨੀਮੀ' ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਉਹ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਕੋਲੰਬੀਆ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਕ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਵੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਹ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਸਾਊਥ ਏਸ਼ੀਅਨ ਬਾਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੈਨਲ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੂਜਾ ਭਾਰਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸੁਨੀਲ ਪੂਰੀ ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਰੋਕਫੋਰਡ ਗਰੁੱਪ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਉਹ ਰੋਕਫੋਰਡ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਲੰਡਨ ਬਿਜਨਸ ਸਕੂਲ ਦਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਤੀਜਾ ਮੈਂਬਰ ਫਾਰੂਕ ਕਾਠਵਾਤੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦਾ ਗਰੈਜੂਏਟ ਅਤੇ ਬੀਐਨ ਐਲੇਨ ਇੰਟੀਰੀਅਰਜ਼ ਦਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਹੈ। ਉਹ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਟੱਡੀ ਗਰੁੱਪ ਸਮੇਤ ਸਮਾਜ ਭਲਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਬਗਦਾਦ ਵਿਚ ਦੋ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕੇ, 31 ਮੌਤਾਂ

ਬਗਦਾਦ: ਇਰਾਕ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਗਦਾਦ ਵਿਚ ਦੋ ਕਾਰ ਬੰਬ ਧਮਾਕਿਆਂ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 31 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਅਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਮਾਕੇ ਲਗਭਗ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਹੋਏ। ਇਕ ਧਮਾਕਾ ਉੱਤਰੀ ਬਗਦਾਦ ਵਿਚ ਅਦਨ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 21 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਪੱਛਮੀ ਬਗਦਾਦ ਵਿਚ ਮਨਸੂਰ ਇਲਾਕੇ 'ਚ ਹੋਇਆ ਜਿਥੇ 10 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਕਿਸੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਲਈ ਹੈ।

ਮਨਸੂਰ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਧਮਾਕਾ ਇਕ ਮੋਬਾਈਲ ਕੈਫੀਨੀ ਦੇ ਦਫਤਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਇਆ ਪਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਕਿ ਇਹ ਧਮਾਕਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਮਕਸਦ ਨਾਲ। ਜਿਥੇ ਧਮਾਕਾ ਹੋਇਆ, ਉਸ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਈ ਰੈਸਟੋਰੈਂਟ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਚੌਕੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਨ ਜੰਕਸ਼ਨ ਨੇੜੇ ਹੋਏ ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕ ਕੌਮੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਰਾਕ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਧੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਇਰਾਕੀ ਫੌਜੀਆਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਗਸਤ ਦੇ ਮਹੀਨਿਆਂ 'ਚ 2008 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੌਤਾਂ ਹੋਈਆਂ ਜਿਸ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਰਚ ਵਿਚ ਹੋਈਆਂ ਆਮ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਬਹੁਮਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਆਸੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਗਿਆ। ਨਵੀਂ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗਠਨ ਬਾਰੇ ਅਜੇ ਤਕ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਓਬਾਮਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵੀ ਆਉਣਗੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਬਰਾਕ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਨਵੰਬਰ 'ਚ ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਉਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਬੀਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਤੋਂ ਇਕ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਟੀਮ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲੈਣ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਪੁੱਜੀ। ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਸਥਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਸਫਾਰਤਖਾਨੇ ਦੇ ਕੌਂਸਲਰ ਮਿ. ਬਲੈਅਰ ਪਰਕਸ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੁੱਜੀ ਇਸ ਟੀਮ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਦਿਲਮੇਘ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਕਤ ਅਮਰੀਕੀ ਟੀਮ ਬੀਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੁੱਜੀ ਜਿਸ ਨੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣ ਆਉਣ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪੁੱਜਣ 'ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਰਾਮਦਾਸ ਲੰਗਰ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਵੀ ਗਏ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਪੰਗਤ' ਮਰਿਆਦਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਥੇ ਕਿੰਨੀ ਸੰਗਤ ਇਕੱਠੇ ਸਮੇਂ ਲੰਗਰ ਛਕਦੀ ਹੈ, ਬਾਰੇ ਵੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। ਟੀਮ ਨੇ ਲੰਗਰ ਛਕ ਰਹੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਡੂੰਘੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਵਿਖਾਈ। ਇਸ ਟੀਮ ਨੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਵਾਰ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦਾਖਲ ਹੋਣ, ਪਰਿਕਰਮਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ। 35 ਮੈਂਬਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਟੀਮ ਵਿਚ ਡਾਕਟਰ, ਪੱਤਰਕਾਰ, ਕੈਮਰਾਮੈਨ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸੰਚਾਰ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੇ ਹੋਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ. ਦਿਲਮੇਘ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸ.

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਉਚ ਪੱਧਰੀ ਟੀਮ ਵਲੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ

ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਣ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਫੇਰੀ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਿੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਗ਼ਲਤ ਫਹਿਮੀਆਂ ਦੂਰ ਹੋਣਗੀਆਂ ਅਤੇ ਗ਼ਲਤ ਪਛਾਣ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਰੋਕਾਂ ਕਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਝੱਲ ਰਹੇ ਕਈ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਨਾਲ ਮਦਦ ਮਿਲੇਗੀ।

ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜੁਲਾਈ ਵਿਚ ਸ. ਰਾਜਵੰਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਨੂੰ ਪੱਤਰ ਲਿਖ ਕੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਗੋਲਡਨ ਟੈਂਪਲ (ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ) ਆਪਸੀ ਸਮਝ ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਇਕ ਮੁਸਲਮਾਨ ਫਕੀਰ ਨੇ ਰੱਖਿਆ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਹਿੰਦੂਆਂ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਫੇਰੀ ਇਕ ਚੰਗਾ ਕਦਮ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਸਿੱਖ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੇ ਸੁਕਰਗੁਜ਼ਾਰ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਗੋਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮ ਨੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਕੇ.ਐਸ. ਪਨੂੰ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਓਬਾਮਾ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਫੇਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਮਰੀਕੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਜਾਇਜ਼ਾ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੈਰ-ਸਪਾਟਾ ਬਾਵਾਂ, ਮੁੱਖ ਮਾਰਗਾਂ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਕੇਂਦਰ ਨਕਸਲੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ - ਅਗਨੀਵੈਸ਼

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਦਰਮਿਆਨ ਸ਼ਾਂਤੀਵਾਦਤਾ 'ਚ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਵਾਮੀ ਅਗਨੀਵੈਸ਼ ਨੇ ਬੀਤੀ 16 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨਕਸਲੀ ਨੇਤਾ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਮੰਨ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਨਕਸਲੀ ਵਾਰਤਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸ਼ਾਂਤੀਵਾਦਤਾ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅਗਨੀਵੈਸ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਭ ਕੁਝ ਠੀਕ ਠਾਕ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ ਪਰ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਾਂਤੀਵਾਦਤਾ ਪਟੜੀ ਤੋਂ ਉਤਰ ਗਈ। ਨਕਸਲੀ ਅਜੇ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲਾ ਇਥੇ ਹੀ ਆ ਕੇ ਰੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਨਕਸਲ ਬੁਲਾਰੇ

ਚੇਰੂਕੁਰੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਉਰਫ ਆਜ਼ਾਦ 1 ਜੁਲਾਈ, 2010 ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਆਜ਼ਾਦ ਦੇ ਨਾਲ ਇਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੇਮ ਚੰਦ ਪਾਂਡੇ ਦੀ ਵੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਮਾਓਵਾਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬਾਰੇ ਅਗਨੀਵੈਸ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਲੜਾਈ ਪਾਣੀ, ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਨਕਸਲੀ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਹੇ, ਸਗੋਂ ਸਰਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲ ਭੇਜ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਕਸਲੀ ਆਤਮ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨੀਅਤ 'ਤੇ ਸਵਾਲੀਆ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਾਰਤਾ ਬਾਰੇ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਦੀ ਮੌਤ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਗਨੀਵੈਸ਼ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜੇ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਚੋਲੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਚਿੰਤਨਨਾਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦਾੜਵਾਤਾ 'ਚ ਕੱਢੇ ਗਏ ਸ਼ਾਂਤੀ ਮਾਰਚ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਉਹ ਖੁਦ ਵੀ ਸ਼ੱਕ ਦੇ ਘੇਰੇ 'ਚ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੀ ਕਈ ਸਾਥੀਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀਦੂਤ ਤੋਂ ਚੋਣ ਏਜੰਟ ਬਣਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਬੀਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਛੱਤੀਸਗੜ ਵਿਚ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਬੀਜਪੁਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਤਿੰਨ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫਰਮਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਿੰਡਾਂ ਦੇ 70 ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈਡਕੁਆਰਟਰ 'ਚ ਪਨਾਹ ਲਈ ਹੈ। ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਆਦੇਰ, ਬੁਡੀਪਾਲ ਅਤੇ ਕਾਂਦਲਨਾਰ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਨਕਸਲੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹਾ ਪਿੰਡ ਵਾਸੀਆਂ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਦਦ ਨਾ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਾਂਦਲਨਾਰ ਦੀ ਆਂਗਨਵਾੜੀ ਵਰਕਰ ਪੁਲਸੇਰਾਵਨਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਨਕਸਲੀਆਂ ਨੇ ਬੀਤੀ 16 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਮੁਖਬਰ ਦੱਸਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬੀਤੀ 3 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਆਦੇਰ ਪਿੰਡ ਦੇ 14 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 4 'ਤੇ ਮੁਖਬਰੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਦਕਿ 10 ਨੂੰ ਬਾਦ ਵਿਚ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਉਧਰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਬਿਹਾਰ ਦੇ ਸਿਟਹਾਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਬਸੰਤਪਤੀ ਚੌਕ ਵਿਚ ਦੋ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ। ਪੁਲਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਰੀਬ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਸਵੇਰੇ ਦੋ ਵਜੇ ਦੇ ਕਰੀਬ ਦੋ ਬੱਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲਗਾ ਤੇ ਡਰਾਈਵਰ ਤੇ ਕੰਡਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬੱਸ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਕੇ ਅੱਗ ਲਗਾ ਦਿੱਤੀ।

ਮੁਤਾਹਿਦਾ ਕੌਮੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦਾ ਆਗੂ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਕਤਲ

ਲੰਡਨ : ਉਘੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਸਿਆਸਤਦਾਨ ਅਤੇ ਮੁਤਾਹਿਦਾ ਕੌਮੀ ਮੂਵਮੈਂਟ ਵਿਚ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ ਵਾਲੇ ਨੇਤਾ ਇਮਰਾਨ ਫਾਰੂਕ ਦਾ ਬੀਤੀ 17 ਸਤੰਬਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਲੰਡਨ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਕਤਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਇੱਥੇ ਜਲਾਵਤਨੀ ਦੇ ਦਿਨ ਕੱਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਮੁਤਾਹਿਦਾ ਕੌਮੀ ਮੂਵਮੈਂਟ (ਐਮ. ਕਿਊ.ਐਮ.) ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਗੱਠਜੋਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਐਮ. ਕਿਊ.ਐਮ. ਦੇ ਬਾਨੀ ਮੈਂਬਰ ਫਾਰੂਕ ਦੀ ਮ੍ਰਿਤਕ ਦੇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਤਰੀ ਲੰਡਨ ਵਿਚ ਐਡਗਵੇਅਰ ਸਥਿਤ ਗਰੀਨ ਲੇਨ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਸੱਟ ਦੇ ਡੂੰਘੇ ਜ਼ਖਮ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਵੀ ਸੱਟਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ। ਜਨਾਬ ਫਾਰੂਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਨਾਲ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਗ ਫੈਲ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਐਮ.ਕਿਊ.ਐਮ. ਦਾ ਮੁੱਖ ਸਿਆਸੀ ਆਧਾਰ ਹੈ। ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਮੂਵਮੈਂਟ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸੋਗ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਗਲੇ ਦਸ ਦਿਨਾਂ ਲਈ ਮੁਲਤਵੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਡਾ. ਫਾਰੂਕ ਐਮ.ਕਿਊ.ਐਮ. ਦੇ ਦੂਜੇ ਅਜਿਹੇ ਚੋਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਮਹੀਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਇਕ ਹੋਰ ਆਗੂ ਰਜ਼ਾ ਹੈਦਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਹੋਈ ਸੀ। ਡਾ. ਫਾਰੂਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਕਰਾਚੀ ਵਿਚ ਮਾਤਮ ਛਾ ਗਿਆ। ਆਵਾਜ਼ਾਈ

ਅਮਰੀਕੀ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾ ਭਾਰਤੀ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ

ਟੋਰਾਂਟੋ: ਭਾਰਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਕਾਰ ਵਿਜੇ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਵੀ ਉਸ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗਾ ਹੀ ਸਲੂਕ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਪਿੰਤਲ ਦੇ ਪੰਜੇ ਅਤੇ ਜਹਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਸਮੇਤ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰਕੇ 20 ਦਿਨ ਲਈ ਜੇਲ੍ਹ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ।

ਵਿਜੇ ਨੇ ਇਕ ਟੀ.ਵੀ. ਚੈਨਲ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪਰਾਧਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹੋ ਗੱਲ ਉਸ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਕਹੀ ਸੀ ਜਦਕਿ ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸੋਮਵਾਰ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਜੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਕੁਝ ਵੀ ਵੀਜ਼ਾ ਹੈ ਪਰ ਕੈਨੇਡੀਆਈ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹਾਲੇ ਉਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਪਛਾਣ ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿਚ ਲਏ ਹੋਏ ਹਨ। ਉਹ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਉਸ ਤੋਂ ਬਰੀਕੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛ-ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹਿਊਸਟਨ ਜੇਲ੍ਹ ਤੋਂ ਰਿਹਾਈ ਪਿੱਛੋਂ ਉਹ ਭਾਰਤ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੁਮਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਵਤਨ ਵਾਪਸੀ ਤੋਂ ਡਰ ਗਿਆ। ਉਹ ਮੁੰਬਈ ਦੇ ਮਲਾਭ ਖੇਤਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੂੰ 20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹਿਊਸਟਨ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਧਰ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲੰਬੇ ਦਿਨ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕੁਮਾਰ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿਚ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਉਹਦੇ ਸਾਮਾਨ ਵਿਚੋਂ ਜਹਾਜ਼ੀ ਸਾਹਿਤ ਤੇ ਪਿੰਤਲ ਦੀਆਂ ਗੰਢਾਂ ਮਿਲੀਆਂ ਸਨ। ਕੁਮਾਰ ਦੇ ਵਕੀਲ ਰੋਜਰ ਜੈਨ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮਸਾਜ਼ ਹੁਣ ਹਿਊਸਟਨ ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਕਾਂਗਰਸ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤਰਜਮਾਨ ਪ੍ਰਦੀਪ ਪਾਰਿਖ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੁਮਾਰ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਪੁੱਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨੇ ਇਥੇ 20 ਦਿਨ ਤੋਂ ਵਧ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਕੱਟੀ ਤੇ ਅੱਥ ਝੱਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਬੜੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਉਹਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਅਫਗਾਨੀ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਹਮਲੇ, 22 ਮੌਤਾਂ

ਕਾਬੁਲ: ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ 'ਚ ਨਵੀਂ ਸੰਸਦ ਲਈ ਪੈ ਰਹੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਰਾਕਟ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਰਹੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 22 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੋਣ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਵੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮਿਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਤਾਲਿਬਾਨਾਂ ਵਲੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਵਿਘਨ ਪਾਏ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿਚ ਤਾਂ ਵੋਟਾਂ ਪੈਣੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਕ ਰਾਕਟ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ 'ਚ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇਹ ਰਾਕਟ ਹਮਲਾ ਰੋਡੀਓ ਟੀ.ਵੀ. ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ (ਆਰ.ਟੀ.ਏ.) ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ 'ਤੇ ਹੋਇਆ, ਜੋ ਅਮਰੀਕੀ ਸਫ਼ਾਰਤਖ਼ਾਨੇ ਅਤੇ ਨਾਟੋ ਫੌਜਾਂ ਦੇ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਪੂਰਬੀ ਕੁਨਾਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਚੋਣ ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਤੇ ਰਾਕਟਾਂ ਨਾਲ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਇਕ ਮੋਰਟਾਰ ਬੰਬ ਹਮਲਾ ਉਤਰੀ ਤੱਖਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਹੋਇਆ ਜਿੱਥੇ ਇਕ ਆਦਮੀ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਤੇ ਉਹਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਏ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸੂਬਾ ਤਰਜਮਾਨ ਫੈਜ਼ ਮੁਹੰਮਦ ਨੇ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਂਗਰਾਹਰ ਸੂਬੇ 'ਚ ਰਾਕਟ ਹਮਲੇ 'ਚ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ ਜਦੋਂ ਲੋਕ ਵੋਟਾਂ ਪਾਉਣ ਨਿਕਲੇ ਤਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਹੋਈ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਚੋਣ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਬਾਗਲਾਨ ਸੂਬੇ 'ਚ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਇਕ ਅਫਗਾਨ ਸੈਨਿਕ ਤੇ ਛੇ ਸਰਕਾਰ ਪੱਖੀ ਲੜਾਕੂਆਂ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਿਨ ਭਰ 'ਚ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ।

ਚੋਣ ਦੇ ਅਮਲ 'ਚ ਐਤਕੀ ਵੀ ਪਿਛਲੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਾਂਗ ਬੇਨਿਯਮੀਆਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਆਈ.ਈ.ਸੀ.) ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਫਜ਼ਲ ਅਹਿਮਦ

ਮਨਵਾਈ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ 5816 ਕੇਂਦਰਾਂ 'ਚ 8 ਫੀਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਡਰੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਨਹੀਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਤਾਲਿਬਾਨ ਤੇ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਡਰੋ ਬਹੁਤੇ ਵੋਟਰ ਘਰਾਂ 'ਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲੇ। ਉੱਜ ਨਕਲੀ ਵੋਟਰ ਰਜਿਸਟਰੇਸ਼ਨ ਕਾਰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੁਝ ਲੋਕ ਹੱਥ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਸਿਆਹੀ ਪੁੰਝਦੇ ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਂਦੇ ਵੀ ਦੱਸੇ ਗਏ। ਚੋਣ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਕੋਲ ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਉਗਲ 'ਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸਿਆਹੀ ਵੀ ਝੱਟ ਮਿਟਣ ਵਾਲੀ ਦੱਸੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਨਾਟੋ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਫਗਾਨਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਸਦ ਲਈ ਬੀਤੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਈ ਵੋਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਹੋਈ ਵੋਟਿੰਗ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵਧ ਹੋਈਆਂ ਪਰ ਜਾਨੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉਦੋਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੌਜੀ ਗਨਜ਼ੋਤ ਨਾਟੋ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਮੌਕੇ 485 ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹੋਈਆਂ। ਗੋਰਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤਾਲਿਬਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਵਿਚ ਹਿੰਸਾ ਨਾ ਲੈਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਪੋਲਿੰਗ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ 22 ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਜਾਂਦੀ ਰਹੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਹੋਈਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ 50 ਵਿਅਕਤੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਸਨ। ਬੀਤੇ ਸਾਲ 20 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੋਈਆਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਚੋਣਾਂ ਮੌਕੇ 479 ਹਿੰਸਕ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਾਪਰੀਆਂ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੋਣਾਂ ਨੂੰ 2001 ਤੋਂ ਤਾਲਿਬਾਨ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧ ਹਿੰਸਕ ਚੋਣਾਂ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਾਟੋ ਵਲੋਂ ਜਾਰੀ ਅੰਕਿਤੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਨਿਚਰਵਾਰ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਵਿਚ 7 ਅਫਗਾਨ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤੇ 34 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਫਗਾਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਸਤਿਆਂ ਦੇ 11 ਜਵਾਨ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ 31 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ 4 ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਫੌਜੀ ਵੀ ਮਾਰੇ ਗਏ ਤੇ 36 ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋਏ।

ਚੀਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਵਪਾਰ ਯੁੱਧ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ

ਬੀਜਿੰਗ: ਕਰੀਬੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਬਾਰੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਵਿਵਾਦ ਵਿਚ ਚੀਨ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਖੁਲ੍ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀਆਂ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਟਰੇਡ ਵਾਰ ਵਿਚ ਹਾਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

ਯੂਆਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਚੀਨ ਨਾਲ ਸਖਤ ਨਾਰਾਜ਼ ਹੈ, ਉਹ ਚੀਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਚੀਨ ਵਿਚ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਪਾਲਸੀ ਗੁਰੂ ਡਿੰਗਗਿਫਾਨ ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਮਰੀਕਾ ਚੀਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਚੀਨ ਉਸਦਾ ਜੁਆਬ ਅਮਰੀਕੀ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਵੇਚ ਕੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਡਿੰਗਗਿਫਾਨ ਨੂੰ ਸਟੇਟ ਕੌਂਸਲ ਵਿਚ ਬਿਕ ਟੈਂਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਕਮ ਲਗਭਗ 1.5 ਖਰਬ ਡਾਲਰ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਦਾ ਦੌਰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਚੀਨ ਵੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਅਤੇ ਡਾਲਰ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਉਠਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੇਰੁਜ਼ਗਾਰੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ 9.6 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਉਥੇ ਇਸ ਸਾਲ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਨ। ਚੀਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਪਹਿਲੂ ਵੀ ਹੈ। ਡੈਮੋਕਰੇਟਿਕ ਅਤੇ ਰਿਪਬਲਿਕਨ ਦੋਵੇਂ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਚੀਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਯੂਆਨ ਦੀ ਦਰ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਤੇ ਆਧਾਰਤ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਦਰਾਂ ਤਹਿਤ

ਇਕ ਡਾਲਰ ਲਗਭਗ 6 ਯੂਆਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਲੈਬਰਡ ਸਟਰੀਟ ਰਿਸਰਚ ਦੇ ਮਾਹਰ ਗ੍ਰੇਬਿਏਲ ਸਟੀਨ ਨੇ ਚੀਨੀ ਆਗੂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਕੋਰੀ ਧਮਕੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਤੇ ਚੀਨ ਤੋਂ ਡਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਸਖਤ ਕਦਮ ਉਠਾਇਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਗ੍ਰੇਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਕੇਵਲ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਹੀ ਖਰੀਦਣਗੇ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਸਦ (ਕਾਂਗਰਸ) ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਦੋ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਮੋਡ ਇਨ ਅਮਰੀਕਾ ਐਕਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਕੇਵਲ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦ ਸਕੇਗੀ ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਬਣੀਆਂ ਹੋਣ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸੱਤ ਦਹਾਕਿਆਂ 'ਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਪਾਸ ਇਕ ਹੋਰ ਬਿਲ (ਬੈਰੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਬਿਲ) ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ 60 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੈਰੀ ਅਮੈਂਡਮੈਂਟ ਐਕਸਟੈਨਸ਼ਨ ਬਿਲ, ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ 1940 'ਚ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਬਣੇ ਉਤਪਾਦ ਜਾਂ ਸੌ ਫੀਸਦੀ ਯੂਐਸ ਮੋਡ ਕਲਪਰਜ਼ਿਆਂ ਵਾਲੇ ਉਤਪਾਦ ਹੀ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਦਾ ਘੇਰਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਅਮਰੀਕੀ ਗ੍ਰੇਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੀ ਕੇਵਲ 'ਮੋਡ ਇਨ

ਅਮਰੀਕਾ' ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਹੀ ਖਰੀਦ ਕਰ ਸਕੇਗਾ। ਗ੍ਰੇਹਿ ਮੰਤਰਾਲਾ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੱਪੜੇ, ਟੈਂਟ ਆਦਿ ਖਰੀਦਦਾ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਚੀਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨ ਕੇ ਕਈ ਸਖਤ ਕਦਮ ਉਠਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਈ ਟੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਆਊਟਸੋਰਸਿੰਗ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਉਸ ਨੂੰ ਸਖਤ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂਕਿ ਚੀਨ ਆਪਣੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕੀ ਬਾਜ਼ਾਰ 'ਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਛਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਬਣੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਖਪਤ ਘਟਣ ਨਾਲ ਕਈ ਕਾਰਖਾਨੇ ਮੰਦੇ ਦੇ ਦੌਰ 'ਚ ਗੁਜ਼ਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਓਬਾਮਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਹਾਲ 'ਚ ਹੀ ਓਬਾਮਾ ਨੇ ਵੀਜ਼ਾ ਟੈਕਸ ਵਧਾ ਕੇ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਟੈਕਸ 'ਚ ਛੋਟਾ ਐਲਾਨ ਕਰਕੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਆਈ ਟੀ ਸੈਕਟਰ ਨੂੰ ਕਰਾਰਾ ਝਟਕਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਚੀਨ ਨੂੰ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਝਟਕਾ ਲੱਗੇਗਾ। ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਦੋਵੇਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਪੀਕਰ ਨੋਨਸੀ ਪੈਲੋਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਾਂ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਨੌਕਰੀ ਦੇ ਨਵੇਂ ਅਵਸਰ ਪੈਦਾ ਹੋਣਗੇ। ਜਾਣਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕਰੋੜ ਡਾਲਰ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ 500 ਨੌਕਰੀਆਂ ਬਚਾ ਲਵੇਗੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਬੀਤੇ ਇੱਕ ਦਹਾਕੇ 'ਚ ਮੈਨਿਊਫੈਕਚਰਿੰਗ (ਉਤਪਾਦਨ) ਖੇਤਰ 'ਚ 56 ਲੱਖ ਨੌਕਰੀਆਂ ਘਟੀਆਂ ਹਨ।

ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰੇ ਲਈ ਸਰਹੱਦੀ ਸ਼ਾਂਤੀ ਜ਼ਰੂਰੀ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੇ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਖਿੱਤੇ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਹੁਲਾਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸਾਂਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਰੂਰਲ ਐਂਡ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ (ਕਰਿੰਡ) ਵਲੋਂ ਦੋਵਾਂ ਪੰਜਾਬਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਲਿੰਕੇਜ ਬਾਰੇ ਕਰਵਾਏ ਸੈਮੀਨਾਰ ਮੌਕੇ ਸ. ਬਾਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਤੱਕ ਜ਼ਮੀਨੀ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਵਧਾਏਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਪੰਜਾਬ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਨੇੜੇ

ਆਉਣਾ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਪਾਰ ਅਤੇ ਵਣਜ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਅਟਾਰੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੁਸੈਨੀਵਾਲਾ ਸਰਹੱਦ ਵੀ ਖੋਲ੍ਹੀ ਜਾਵੇ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ (ਕਰਿੰਡ) ਡਾ. ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਸਵਾਗਤੀ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੂੰ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਸਬਕ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਂਝੇ ਬਜ਼ਾਰ ਦਾ ਲਾਭ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਯੂਰਪੀ ਯੂਨੀਅਨ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣ ਰਹਿ ਚੁੱਕੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਹੱਥ ਮਿਲਾਇਆ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਉਪ ਚੇਅਰਮੈਨ ਰਫ਼ਾਲ ਮਲਹੋਤਰਾ ਨੇ ਧੰਨਵਾਦ ਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਤਖਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਸ਼ੁਰੂ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਸੱਚਖੰਡ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਚਾਹਵਾਨ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਧੀ ਹਵਾਈ ਸੇਵਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤਖਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਉਦਘਾਟਨੀ ਉਡਾਣ ਵਿਚ ਭਾਈ ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਚੇਅਰਮੈਨ ਗੁਰੂ ਰਾਮ ਦਾਸ ਸਿੰਘ ਮਿਸ਼ਨ ਆਫ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਐਂਬੈਸਡਰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਆਪਣੇ ਜਥੇ ਨਾਲ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਤਰਲੋਚਨ ਸਿੰਘ, ਲਾਅ ਅਤੇ ਜਨਰਲ ਪਰਪਸ ਕਮੇਟੀ-ਐਮ.ਸੀ.ਡੀ. ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਸ. ਮਨਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਿਰਸਾ ਵੀ ਸਨ।

ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਇਹ ਸਿੱਧੀ ਉਡਾਣ ਤਖਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ ਸ. ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਸਰੀਚਾ ਦੇ ਉਦਮ ਸਦਕਾ ਹੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੀ।

ਤਖਤ ਸ਼੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਸ. ਡੀ.ਪੀ. ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਯਾਤਰੂਆਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਆਧੁਨਿਕ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਾਵਾਂ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁਕੀਆਂ ਹਨ। ਹੁਣ ਤਕ 1250 ਕਮਰੇ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 625 ਕਮਰੇ ਏ.ਸੀ. ਵਾਲੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਭਵਨ ਬਣ ਕੇ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਜਗਿਆਸੂ ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

KHALSA

INSURANCE AGENCY, INC.

WE NOW INSURE IN 33 STATES
LARGEST INDEPENDENT INSURANCE BROKERS
REPRESENTING OVER 100 A+ RATED COMPANIES

TAXI—CABS • LIMOUSINES
COMMERCIAL AUTO

**Gas Stations, Repair Shops,
Liquor/Grocery Stores,
Restaurants, 99 Cent stores,
Hotels & Motels**

Licensed in: Alabama • Arkansas • Arizona • California • Colorado • Connecticut • DC • Georgia • Florida • Idaho • Iowa
Indiana • Illinois • Kansas • Louisiana • Maryland • Mississippi • Michigan • Minnesota • Nevada • New Jersey • New York
New Mexico • Oregon • Ohio • Oklahoma • Pennsylvania • Texas • Utah • Virginia • Vermont Washington • Wisconsin

WWW.KHALSAINSURANCE.COM

California License # 0F89805

3750 McKee Road, Suite A • San Jose, CA 95127 • Fax 408.493.4552

408-272-2500 • 1-800-954-5409

JH Endiran The Robot

(Tamil)

Cinema
Jackson Heights Cinema

Realeasing Sep. 30, 2010

Jackson Heights Cinema

40-31 82ND Street Jackson Heights, NY 11373
Theater is located right out of the 7 train 82nd Street Station

70MM Big Screen

Showtimes For Endhiran

Fri. -1 pm, 4 pm, 7 pm, 10 pm, 11.30 pm
Sat. -1 pm, 4 pm, 7 pm, 10 pm, 11.30 pm
Sun. -1 pm, 4 pm, 7 pm, 10 pm, 11.30 pm
Mon.-Thurs. -3.30 pm, 6.30 pm, 9.30 pm

Call For Information
For Advanced Booking :
Sagar 16462674222

Info : 718-205-7900
Showtimes : 718-205-5100
For More Information
Email : jacksoncinema@gmail.com
www.sulekha.com/sagarcinema

Ample Parking Available for Discounted Rate on 81 & 80th stree

ਮਿਡਵੈਸਟ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰਲ ਐਂਟਰਟੇਨਮੈਂਟ

PROUDLY PRESENTS

ਦਿਲ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ

HARBHARANJAN

MANJAN

live in concert

FAMILY ORIENTED SHOW

ਐਤਵਾਰ 17 ਅਕਤੂਬਰ, 2010

ਸ਼ਾਮ 6:30 ਤੋਂ ਰਾਤ 11 ਵਜੇ ਤੱਕ

Silver Beach

333 Broad St., St Joseph, MI - 49085

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ
ਪਾਲ ਖਲੀਲ: 269-861-1800
ਜੌਨੀ ਸੱਲੂ: 317-464-9210
ਬੌਬੀ ਸਲੇਮਪੁਰ ਅਤੇ ਜੇ ਪੀ ਖਹਿਰਾ

ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਉਡਾਣ ਰਾਹੀਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ

ਸ਼ਿਕਾਗੋ: ਗਲੋਬਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਇੱਕ ਨੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਸਨਅਤ ਵਿਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦੇ ਪਾਇਲਟਾਂ ਨੇ ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਤੋਂ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਤਕ ਆਗਸਟਾ 109 ਗਰੈਂਡ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਰਾਹੀਂ ਉਡਾਣ ਭਰੀ। ਗਲੋਬਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਸੰਨ 2005 ਤੋਂ ਦੱਖਣ ਏਸ਼ੀਆਈ ਮੁਲਕਾਂ ਨੂੰ ਹਵਾਈ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਦੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿਚ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਉਧੇੜ ਕੇ ਕਰੇਟ ਵਿਚ ਸ਼ਿਪ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਗਲੋਬਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਇੱਕ ਦੇ ਸੀ ਈ ਓ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਮਾਣ ਕਰਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਉਂਤਬੰਦੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲਗਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇੰਡੀਆ ਤਕ ਦੇ ਰਾਸਤੇ ਵਿਚ ਪੈਂਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੁਲਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਦੋਹਾਂ ਪਾਇਲਟਾਂ ਅਤੇ ਖੁਦ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲੰਬੀ 30 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਦੁਪਹਿਰ 2.30 ਵਜੇ ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਤੋਂ ਉਡਾਣ ਭਰੀ। ਇਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਸਿੱਖ

ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇੱਕ ਉਘੇ ਪਤਵੰਤੇ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਰਾਉਨ ਪੁਆਇੰਟ, ਇੰਡੀਆਨਾ

ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਤੋਂ ਇੰਡੀਆ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ 15 ਮੁਲਕਾਂ (ਕੈਨੇਡਾ, ਗਰੀਨਲੈਂਡ, ਆਈਸਲੈਂਡ,

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਸਿੰਘੂ ਦੇ ਸਪੁਰਤ ਹਨ।

ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦੀ ਇਸ ਉਡਾਣ ਨੂੰ

ਸਕਾਟਲੈਂਡ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਫਰਾਂਸ, ਇਟਲੀ, ਗਰੀਸ, ਮਿਸਰ, ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ, ਅਬੂ ਧਾਬੀ, ਕਤਰ, ਓਮਾਨ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਚ ਤੋਲ ਭਰਨ ਅਤੇ ਆਰਾਮ ਕਰਨ ਲਈ 33 ਦਫਾ ਰੁਕਣਾ ਪਿਆ। ਇਸ ਉਡਾਣ ਦੌਰਾਨ ਕੁਲ 9300 ਨਾਟੀਕਲ ਮੀਲਾਂ ਦਾ ਸਫਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਵਿਚੋਂ 2800 ਮੀਲ ਸਮੁੰਦਰ ਉਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਸਫਰ ਦੌਰਾਨ ਮੌਸਮ ਦੀਆਂ ਵਿਪਰੀਤ ਹਾਲਤਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਜੇ ਗਰੀਨਲੈਂਡ ਵਿਚ ਤਾਪਮਾਨ ਮਨਫੀ 9 ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਨਾਲ ਅਤਿ ਦੀ ਸੀਤ ਸੀ ਤਾਂ ਸਾਉਦੀ ਅਰਬ ਵਿਚ 52 ਸੈਂਟੀਗਰੇਡ ਡਿਗਰੀ ਨਾਲ ਲੂਹ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਗਰਮੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੋਹਾਂ ਪਾਇਲਟਾਂ ਦੀ ਦਲੇਰੀ ਲਈ ਵੀ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਭਰੀ ਉਡਾਣ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਅਰਕੇ ਨੂੰ ਗਿੰਨੀਜ਼ ਬੁਕ ਆਫ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਵਿਚ ਦਰਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਅਮਲ ਆਰੰਭ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇੰਡੀਆ ਵਿਚ ਸੂਰਜ ਛਿਪਣ ਪਿਛੋਂ ਉਤਰਨ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ

ਡੀ ਜੀ ਸੀ ਏ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਜੇ ਕੋਈ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਆਈ ਐਫ ਆਰ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਨਹੀਂ ਹੈ ਤਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਡਾਣ ਨਹੀਂ ਭਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਪਹਿਲਾ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਸੀ ਜੋ ਰਾਤ ਨੂੰ ਉਡਾਣ ਭਰਨ ਦੇ ਕਾਬਲ ਸੀ ਅਤੇ ਆਈ ਐਫ ਆਰ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਭਾਰਤੀ ਪਾਇਲੈਟ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇੰਡੀਆ ਨੂੰ ਉਡਾਣ ਨਹੀਂ ਭਰੀ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘੂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਉਡਾਣ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਨਵਾਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਾਇਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਉਡਾਣ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰਨਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਸਵਰਗੀ ਜੌਹਨ ਐਫ. ਕੈਨੇਡੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ “ਬੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ

ਨਾਲ ਹੀ ਕਰ ਸਕੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਹੁਤ ਧੰਨਵਾਦੀ ਹਾਂ।

ਸ਼੍ਰੀ ਸਿੰਘੂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਉਡਾਣ 13 ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਤੋਂ ਦਿੱਲੀ 12 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਪਹੁੰਚੀ ਜਿਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਡੀ ਜੀ ਸੀ ਏ (ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਵਿਭਾਗ) ਦੇ ਜਾਇੰਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਰ ਪੀ ਸਾਹੀ, ਪਵਨ ਹੰਸ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਮੈਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਆਰ ਆਰ ਤਿਆਗੀ, ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਇੰਡੀਆ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਕੈਪਟਨ ਨਿਘੀ ਨਰੂਲਾ, ਵਿੰਗ ਕਮਾਂਡਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ, ਕਿੰਗਫਿਸ਼ਰ ਏਅਰਲਾਈਨ ਦੇ ਵਿੰਗ ਕਮਾਂਡਰ ਬੀ ਪੀ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਅਤੇ ਹੈਲੀਗੇਅਰ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਸੰਜੇ ਗੋਡਵਾਨੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਦਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਦਾ ਅਮਲਾ ਹਰਮੇਦਿਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ

ਮੁਲਵਾਨ ਸਰਮਾਇਆ ਅਤੇ ਭਵਿਖ ਦੀ ਆਸ ਹਨ।” ਅਸੀਂ ਇਹ ਕਰਿਸਮਾ ਆਪਣੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਭਾਈਵਾਲਾਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਸਪਾਂਸਰਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਗਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਖੈਰਾਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

New Location
Opening On
10-1-2010

Fast & Friendly Service

OPEN
8:00 AM TO
MIDNIGHT

WASH, TIRE & REPAIR

ਪੰਜਾਬੀ
ਢਾਬਾ

☞ Tractor Wash ..... \$ 29.99

☞ Full Service Oil Change... \$ 189.99

☞ Flat Repair ..... \$ 35.00

☞ Mount & Dismount ..... \$ 25.00

☞ Hourly Labor Rate ..... \$ 60.00

We are a full service repair shop, From a simple seal to a new transmission, We have you covered.

OKLAHOMA CITY HWY 40 EXIT 140 NEXT TO

Call Jassi : 916-470-5520

ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ 'ਚ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ-ਰੱਖੜਾ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਐਨ.ਆਰ.ਆਈ. ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਉਹ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਕੀਲ ਸ: ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਚੀਫ ਕੋ-ਆਰਡੀਨੇਟਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਦਫਤਰ ਵਿਖੇ ਵੀ ਪਧਾਰੇ। ਸ. ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਸ. ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸੁਚੱਜੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ

ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਜਿਸ ਦੇ ਚੀਫ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਹਨ ਅਤੇ ਮੈਂਬਰ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ, ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਅਤੇ ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਹਨ।

ਸ: ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਨੂੰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ ਮਨਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਾਕੀ ਯੂਨਿਟਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਤ ਫਤਿਹ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮਨਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਰਸੀ 17 ਅਕਤੂਬਰ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੈਸਟ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਵਿਚ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਸ. ਰੱਖੜਾ ਆਪਣੀ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ 18 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅਮਰੀਕਾ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ

ਲੁਬਾਣਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ: ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆ ਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵਿਖੇ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। 19 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਸ. ਰੱਖੜਾ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਫਲਸਿੰਗ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕਲਚਰਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵੀ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਸ. ਰੱਖੜਾ ਨਿਊਯਾਰਕ ਵਿਖੇ ਹੀ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਟਰਨਾਮੈਂਟ ਵਿਖੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਏ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਰੈਇਲ ਇੰਡੀਆ ਪੈਲੇਸ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਰਿਚਮੰਡ ਹਿਲ ਵਿਖੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵਲੋਂ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ: ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਵਿੰਗ ਦੀ ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਇਕਾਈ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ (ਅਮਨਟੈਲ) ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਨਿਊ ਜਰਸੀ

ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਹੋਰ ਡੇਢ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਹੁਣੇ ਤੋਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਅਰੰਭ ਦੇਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ

ਇਲਾਵਾ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਅਟਾਰਨੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਬਲੋਵਾਲ, ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਣੀਆ, ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ ਚਾਹਲ ਅਤੇ ਸ. ਸੰਘੋੜਾ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਮਾਗਮ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਸਿੱਖ ਸਟੂਡੈਂਟਸ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਯੂ ਐਸ ਏ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਜਗਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਹਿਲ, ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬੱਲ, ਸਤਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸੰਧਰ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ, ਹਾਰਬੀ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਆਹੂਜਾ, ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੌਧਰੀ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ ਦੀਪਕ ਪੈਟਰੋਲੀਅਮ, ਬੋਬੀ ਸਿੰਘ, ਮੰਨੂ, ਸ. ਸੈਂਠੀ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਕਾਰਟਰੇਟ, ਕੁਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖੀ, ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀ, ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸੁਲੱਖਣ ਸਿੰਘ ਬਲ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂ ਰਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਮਨਟੈਲ ਅਤੇ ਹਰਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਮਨਟੈਲ ਨੇ ਕੀਤਾ ਜਦੋਂਕਿ ਮੰਚ ਸੰਚਾਲਨ ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਕੀਤਾ।

ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬ) ਦੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਮੀਟਿੰਗ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ। ਨਾਲ ਖੜੇ ਹਨ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ, ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਹਿਲ, ਅਟਾਰਨੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਗਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚੱਠਾ ਤੇ ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਖਟੜਾ

ਸ. ਰੱਖੜਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ। ਨਾਲ ਖੜੇ ਹਨ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ, ਸੁਨੀਲ ਹਾਲੀ, ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਅਟਾਰਨੀ ਐਟ ਲਾਅ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਹਿਲ, ਸਰਵਣ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਹੀਆ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਸੁਖਵੰਤ ਸਿੰਘ ਬਲ ਅਤੇ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਬਲੋਵਾਲ।

(ਫੋਰਡ) ਦੇ ਰਾਇਲ ਅਲਬਰਟ ਪੈਲੇਸ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸ. ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਦਸਾਂ ਸਾਲਾਂ ਅੰਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਧਦੇ ਆਧਾਰ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੋਲਡੀ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਸ. ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਸਮੂਹ ਪਾਰਟੀ ਵਰਕਰਾਂ ਨੂੰ

ਹੇਠਲੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਹੱਲ ਕਰਨ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ. ਰੱਖੜਾ ਦੇ ਨਾਲ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਯੂ ਐਸ ਏ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸ. ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਸੂਹਾ, ਨਿਊ ਯਾਰਕ ਇਕਾਈ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਭਾਨਪੁਰ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੌਹਰ ਨਿਊ ਜਰਸੀ ਵੀ ਪਹੁੰਚੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਅਤੇ ਸੁੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ ਦਾ ਸਨਮਾਨ

ਨਿਊ ਯਾਰਕ (ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਬਿਊਰੋ): ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਮੈਂਬਰ ਸ੍ਰੀ ਸੁੱਖ ਧਾਲੀਵਾਲ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ) ਦੇ ਐਨ ਆਰ ਆਈ ਵਿੰਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਸ. ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੱਖੜਾ ਲੰਬੇ ਐਤਵਾਰ ਆਪਣੇ ਸਾਥੀਆਂ ਸਮੇਤ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ, ਸਿੱਖ ਸੈਂਟਰ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰੀਆਂ ਭਰਨ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਈ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਰੱਖੜਾ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸਮਾਜਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿਚ ਵਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਗੁਰੂ ਘਰ

ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗਿਲਜੀਆਂ ਨੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੀ

ਤਰਫੋਂ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜੀ ਆਇਆਂ ਕਿਹਾ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਾਬਾ ਮੱਖਣ ਸ਼ਾਹ ਲੁਬਾਣਾ ਵਿਖੇ ਸ. ਰੱਖੜਾ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਰੇਲ ਹਾਦਸੇ 'ਚ 21 ਮੌਤਾਂ, 50 ਜ਼ਖਮੀ

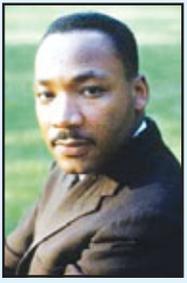
ਸ਼ਿਵਪੁਰੀ (ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼) : ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸ਼ਿਵਪੁਰੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਇਕ ਮਾਲ ਗੱਡੀ ਵਲੋਂ ਇੰਦੌਰ-ਗਵਾਲੀਅਰ ਇੰਟਰਸਿਟੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਨੂੰ ਮਾਰੀ ਗਈ ਟੱਕਰ 'ਚ 21 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ, ਜਦਕਿ 50 ਤੋਂ ਵਧ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋ ਗਏ।

ਇਹ ਹਾਦਸਾ ਇੰਨਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਸੀ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਇੰਟਰਸਿਟੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਡੱਬੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੁਕਰਾਨੇ ਗਏ, ਉਥੇ ਮਾਲ ਗੱਡੀ ਦਾ ਇੰਜਣ ਵੀ ਗੱਡੀ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਕਈ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਗੈਸ ਕਟਰ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ। ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਮਾਰੇ ਗਏ 15 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸਥਾਨਕ ਦੱਸੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਭਰਤੀ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਦਾ ਇਕ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਕਰਦਾ ਸੀ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੀ ਜਾਸੂਸੀ

ਲੰਡਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਸੰਬੰਧੀ ਨੇਤਾ ਮਾਰਟਿਨ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸਯੁਤ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਅਰਨੈਸਟ ਵਿਦਰਸ ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਮਰੀਕੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ ਦੀ ਜਾਸੂਸ ਸੀ।

ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿਵਲ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਹਿਨੁਮਾ ਦੇ ਬੇਹੱਦ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਦਰਸ ਨੇ 2007 ਵਿਚ 85 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਦਿਹਾਂਤ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬੇਹੱਦ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਅਸਲੀ ਨਾਗਰਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਦੇ ਨਾਂ ਨਾਲ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਦਰਸ ਨੇ ਡੀਪ ਸਾਊਥ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਸੰਘਰਸ਼, ਦੰਗਿਆਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀਆਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫੋਟੋਆਂ ਖਿੱਚੀਆਂ ਸਨ। ਵਿਦਰਸ ਨੇ ਲੂਥਰ ਕਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੇਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਲੁਕ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨੰਬਰ ਐਫ. ਬੀ. ਆਈ. ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਸਨ।

ਮਲਿਆਲੀ ਫਿਲਮ 'ਕੁੱਟੀ ਸਰਾਂਕ' ਨੇ ਹੁੰਝੇ 5 ਇਨਾਮ

ਕੌਮੀ ਫਿਲਮ ਐਵਾਰਡ ਐਲਾਨੇ *ਫਿਲਮ ਪਾ ਲਈ ਅਮਿਤਾਭ ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰ ਕਰਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਕੌਮੀ ਫਿਲਮ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬੀਤੀ 15 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਬ੍ਰੀ ਇਡੀਅਟਸ', 'ਪਾ' ਭਾਵੇਂ ਕਈ ਟਰਾਫੀਆਂ ਲੈ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਮਲਿਆਲੀ ਫਿਲਮ 'ਕੁੱਟੀ ਸਰਾਂਕ' ਸਰਵੋਤਮ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ ਸਮੇਤ ਕੁਲ ਪੰਜ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈ ਗਈ। 57ਵੇਂ ਕੌਮੀ ਫਿਲਮ ਪੁਰਸਕਾਰਾਂ ਲਈ ਅਮਿਤਾਭ ਬੱਚਨ ਨੂੰ 'ਪਾ' ਫਿਲਮ 'ਚ ਆਪਣੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਆਮਿਰ ਖਾਨ ਦੀ 'ਬ੍ਰੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਲੌਕਪ੍ਰਿਅ ਫਿਲਮ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

'ਕੁੱਟੀ ਸਰਾਂਕ' ਵਿਚ ਮਮੂਟੀ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ 'ਚ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਸਿਨੇਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫੀ, ਸਰਵੋਤਮ ਸਕਰੀਨ ਪਲੇਅ, ਸਰਵੋਤਮ ਪਹਿਰਾਵਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਿਊਰੀ ਮਾਨਤਾ ਵੀ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਨੂੰ ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਫਿਲਮ 'ਕਮੀਨੇ' ਤੇ ਮਲਿਆਲੀ ਫਿਲਮ 'ਕੋਰਲਾ ਵਰਗਾ ਪਾਜ਼ਾਸੀ ਰਾਜ' ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਰਾਕੇਸ਼ ਓਮ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮਹਿਰਾ ਦੀ 'ਦਿੱਲੀ-6' ਨੂੰ ਕੌਮੀ ਏਕਤਾ 'ਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਫੀਚਰ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਰਗਿਸ ਦੱਤ ਐਵਾਰਡ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੁਰਾਣੀ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ 'ਚ ਫਿਲਮਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਅਮ ਬੈਨੋਗਲ ਦੀ 'ਵੈਲ ਡਨ ਔਬ' ਸਮਾਜਿਕ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਫਿਲਮ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ. ਬਾਲਕੀ ਦੀ 'ਪਾ' ਫਿਲਮ ਸਰਵੋਤਮ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਐਲਾਨੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਰੁੰਧਤੀ ਨਾਗ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਸਹਾਇਕ ਅਦਾਕਾਰਾ ਤੇ ਸਰਵੋਤਮ ਮੇਕਅੱਪ ਪੁਰਸਕਾਰ ਕ੍ਰਿਸਟਿਆਨ ਟਿੰਨਲੋ ਤੇ

ਡੋਮਿਨਾਇ ਟਿੱਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਨੁਰਾਗ ਕਸ਼ਯਪ ਦੀ 'ਦੇਵ ਡੀ' ਫਿਲਮ ਦੇ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਅਮਿਤ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਬ੍ਰੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਦੇ ਭਾਵਯੁਤ ਗੀਤ 'ਬਹਿਤੀ ਹਵਾ ਸਾ ਬਾ ਵੇਹ' ਨੇ ਸਦਾਨੰਦ ਕਿਰਕਿਰੇ ਨੂੰ ਬੈਸਟ ਗੀਤ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿਵਾਇਆ ਹੈ। ਬੰਗਾਲੀ ਫਿਲਮ 'ਅਬੋਹੇਮਨ' ਨੇ ਅਨਨਿਆ ਚੈਟਰਜੀ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਰਿਤੁਪਰਨੋ ਘੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤੇ ਘਰ ਆਇਆ ਕਮਲ ਮਿੱਤਰਾ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਸੰਪਾਦਨ ਦੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਵੋਤਮ ਬੰਗਾਲੀ ਫਿਲਮ ਵੀ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਪੁਰਸ਼ ਪਿੱਠਵਰਤੀ ਗਾਇਕ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦਕਿ 'ਹਾਊਸਫੁਲ' ਲਈ ਨਿਲਾਂਜਨਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸਰਵੋਤਮ ਪਿੱਠਵਰਤੀ ਗਾਇਕਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਕੁੱਟੀ ਸਰਾਂਕ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ 'ਰਿਲੀਏਂਸ ਬੈਂਗ ਪਿਕਚਰ' ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਸ਼ਾਜੀ 2,50,000 (ਹਰੇਕ) ਤੇ ਸਵਰਨ ਕਮਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ ਜਦਕਿ 'ਬ੍ਰੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਵਿਧੂ ਵਿਨੋਦ ਚੋਪੜਾ ਤੇ ਰਾਜ ਕੁਮਾਰ ਹਿਰਾਨੀ ਦੋ-ਦੋ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੇ ਸਵਰਨ ਕਮਲ ਲੈਣਗੇ। ਬਚਨ ਨੂੰ ਰਜਤ ਕਮਲ ਤੇ 50,000 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ।

ਆਸਕਰ ਜੇਤੂ ਰਸੂਲ ਪੁਰੁੱਟੀ ਨੂੰ 'ਪਾਜ਼ਾਸੀ ਰਾਜ' ਲਈ, 'ਕਮੀਨੇ' ਤੇ 'ਬ੍ਰੀ ਇਡੀਅਟਸ' ਦੇ ਸੁਭਾਸ਼ ਸਾਹੂ ਤੇ ਅਨੁਪ ਦੇਵ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੈਸਟ ਆਡੀਓਗ੍ਰਾਫ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲਈ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਕੁੱਟੀ ਸਰਾਂਕ' ਦੀ ਅੰਜਲੀ ਸੁਕਲਾ ਸਰਵੋਤਮ ਸਿਨੇਮੈਟੋਗ੍ਰਾਫੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈਣ ਵਾਲੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਕੈਮਰਾ-ਪਰਸਨ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਹਰ ਛੇਵੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਔਰਤ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਐਫ.ਬੀ.ਆਈ. ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਾਲ 2009 'ਚ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ 88097 ਮਾਮਲੇ ਹੋਏ ਪਰ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਅਜੇ ਵੀ ਉਥੇ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਚਲਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਵਿੱਲਾਨੋਵਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਕੂਲ ਆਫ ਲਾਅ ਵਿਚ ਅਧਿਆਪਕ ਪ੍ਰੋ. ਮਿਸੋਲ ਨੇ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਪੁਲਸ ਕੋਲ ਸਿਰਫ 15 ਤੋਂ 20 ਫੀਸਦੀ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੈਨੇਟ ਦੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਇਕ ਉਪ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ 6 ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਔਰਤ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ 'ਚ ਸੈਕਸ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਅੰਧੀਆਂ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 18 ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫੈਮੀਨਿਸਟ ਮੈਜੋਰਿਟੀ ਫਾਊਂਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮੁਖੀ ਏਲੀਆ ਨੋਰ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ 5 ਫੀਸਦੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ 3 ਫੀਸਦੀ ਲੋਕ ਹੀ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਹਰੇਕ ਸੱਤਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਹੁਣ ਗਰੀਬ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਕਹੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਾਜ਼ਾ ਜਨਗਣਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ 4.5 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਜੀਵਨ ਬਸਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹਰੇਕ 7 'ਚੋਂ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਗਰੀਬ ਹੈ। ਇਥੇ ਗਰੀਬੀ ਦੀ ਦਰ 14.3 ਫੀਸਦੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਥੇ ਹੀ ਬੱਸ ਨਹੀਂ, ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਊਟ ਦੇ ਪੱਧਰ (ਸਟੈਂਡਰਡ ਆਫ ਲਿਵਿੰਗ) ਵਿਚ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਥੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਗੀਰੀਬੀ ਕਾਫੀ ਵਧੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਹਰੇਕ ਪੰਜਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੱਚਾ ਗਰੀਬ ਹੈ। ਇਥੇ ਇਹ ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰੇ ਦੇ ਗਰੀਬ ਕਰੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਫਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬੱਚਾ ਗਰੀਬ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਗਰੀਬੀ ਦੇ ਪੈਮਾਨੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਚਾਰ ਜੀਆਂ ਵਾਲੇ ਇਕ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਸਾਲਾਨਾ 14 ਹਜ਼ਾਰ ਪੌਂਡ ਯਾਨੀ ਕਿ ਲਗਭਗ 10.08 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰੀਬੀ ਰੇਖਾ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਹਰ ਤਿੰਨ 'ਚੋਂ ਇਕ ਅਮਰੀਕੀ ਬਿਤਾਉਂਦਾ ਹੈ ਮਤਰੇਏ ਪਰਿਵਾਰ 'ਚ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮਤਰੇਆ ਸ਼ਬਦ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਉਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜਿਥੇ ਮਤਰੇਈ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਜਾਂ ਮਤਰੇਆ ਰਿਸ਼ਤਾ ਕਲੇਸ਼ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਕ ਸੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ ਤਿੰਨ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਤਰੇਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੀ ਬਿਤਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਤਲਾਕ ਦੀ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਦਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਆਹ ਟੁੱਟਣ ਦੀ ਦਰ ਸਿਰਫ 1.1 ਫੀਸਦੀ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਵੀਡਨ ਵਿਚ ਇਹ ਦਰ 54 ਫੀਸਦੀ ਹੈ। ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਵਿਚ ਤਲਾਕ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਮਤਰੇਏ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੀ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ।

ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਬਣਾਇਆ ਨਕਲੀ ਅੰਡਕੋਸ਼

ਲੰਡਨ : ਔਲਾਦ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥਾ ਕਾਰਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਗੋਦ ਹਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਰਹੀ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਉਮੀਦ ਦੀ ਇਕ ਕਿਰਨ ਵਜੋਂ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾ ਨਕਲੀ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਿਹੜਾ ਅੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਬਰਾਉਨ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿਖੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸੇ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮਰੀਜ਼ਾਂ ਕੋਲੋਂ ਦਾਨ ਵਿਚ ਮਿਲੇ ਸੈਲਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਸਲ ਅੰਡਕੋਸ਼ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅੰਡਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹੈ।

ਵਿਆਹ ਲਈ ਕੁੜੀ ਦੇ ਸੋਹਣੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਥਾਂ ਸੋਹਣੇ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਮੁੰਡੇ

ਲੰਡਨ : ਡੇਟ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਸੋਹਣੇ ਸਰੀਰ ਵਾਲੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਗੱਲ ਜਦੋਂ ਵਿਆਹ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਸਿਰਫ ਸੋਹਣੇ ਚਿਹਰੇ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਹੀ ਚੁਣਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਨਵੇਂ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਗੱਲ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸੈਕਸ ਸੰਬੰਧ ਦੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮੁੰਡੇ ਯਕੀਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦੀ ਗੱਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਹੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਔਰਤ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਉਸਦੀ ਜਣੇਪਾ ਸਮਰੱਥਾ ਬਾਰੇ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਟੈਕਸਾਸ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਇਸ ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ 375 ਮਰਦਾਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਲਈ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਡੇਟ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਧਿਐਨ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਵਿਚ ਦ੍ਰਿੜ ਮਿਲੀਆਂ। ਆਦਰਸ਼ ਪਤੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਸੰਦ ਸਿਰਫ ਚਿਹਰਾ ਸੀ ਪਰ ਮਰਦਾਂ ਦਾ ਪੈਮਾਨਾ ਬਦਲਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ।

ਸਰਕੋਜ਼ੀ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਬੋਝ ਬਣ ਗਈ ਬਰੂਨੀ

ਲੰਡਨ : ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਗਲੈਮਰਸ 'ਫਸਟ ਲੇਡੀ' ਕਾਰਲਾ ਬਰੂਨੀ ਬਾਰੇ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ 'ਕਾਰਲਾ ਏ ਸੀਕ੍ਰੇਟ ਲਾਈਫ' ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਗਿਰਗਿਟ ਹੈ ਜੋ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਿਕੋਲਸ ਸਰਕੋਜ਼ੀ ਲਈ ਸਿਆਸੀ ਬੋਝ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਿਧ ਲੇਖਕ ਬੇਰਮਾ ਲਾਹੌਰੀ ਵਲੋਂ ਲਿਖੀ ਗਈ ਕਿਤਾਬ ਕਾਰਲਾ ਬਰੂਨੀ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਤਾਲਵੀ ਸੁਪਰ ਮਾਡਲ ਰਹੀ 42 ਸਾਲ ਦੀ ਕਾਰਲਾ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਫਸਟ ਲੇਡੀ ਮਿਸ਼ੇਲ ਓਬਾਮਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਨਿਕਲਣ ਦੀ ਕਥਿਤ ਹੋੜ ਕਾਰਨ ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਤਣਾਅ ਆ ਗਿਆ। ਲਾਹੌਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੂਰਦਰਸ਼ੀ ਅਤੇ ਪਰਫੈਕਟ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਫਰਾਂਸ ਦੀ ਜਨਤਾ ਦੇ ਕਾਫੀ ਨੇੜੇ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਇਹ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਰਕੋਜ਼ੀ ਦੀ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰਤਾ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕਾਫੀ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ। ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਖੋਜੀ ਪੱਤਰਕਾਰ ਲਾਹੌਰੀ ਨੇ ਕਾਰਲਾ ਦੀ ਜੀਵਨੀ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰੇਮ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਦੀ ਵੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਕਾਰਲਾ ਨੂੰ ਕਈ ਉਘੀਆਂ ਹਸਤੀਆਂ ਨਾਲ ਇਸ਼ਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਹਾਲੀਵੁੱਡ ਰਾਕ ਸਟਾਰ ਮਿਕ ਜੈਗਰ ਅਤੇ ਐਰਿਕ ਕਲੈਪਟਨ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਮੌਤ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕੰਸਰਟ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਠੋਕਿਆ

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ: ਮਾਈਕਲ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਮਾਂ ਕੈਥਰੀਨ ਨੇ ਕੰਸਰਟ ਪ੍ਰੋਮੋਟਰ ਏ.ਈ.ਜੇ. ਲਾਈਵ 'ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਈਕਲ ਦੇ ਸ਼ੋਅ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਔਖੇ ਰਿਹਾਜ਼ਲ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਾਰਨ ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋਈ। ਮਾਈਕਲ ਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਇਸ ਨੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਡਾਕਟਰ ਮੂਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲੈਣ ਵਿਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਾਪ੍ਰਵਾਹੀ ਵਰਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਕਿ ਏ.ਈ.ਜੇ. ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਡਾਕਟਰ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ, ਜੋ ਜੈਕਸਨ ਦੀ ਠੀਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਦਾ। ਕੈਥਰੀਨ ਨੇ ਇਹ ਮੁਕੱਦਮਾ ਮਾਈਕਲ ਦੇ ਤਿੰਨ ਬੇਟਿਆਂ ਵਲੋਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ 25 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸੁਪਰ ਸਟਾਰ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰੋਮੋਕੋਲ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਲੈਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਮੂਰੇ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਦੱਸਿਆ।

ਬਿਨਾਂ ਤਾਰ ਤੋਂ ਚਾਰਜ ਹੋਣਗੇ ਹੁਣ ਮੋਬਾਈਲ

ਲੰਡਨ : ਜਲਦੀ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਤਕਨੀਕ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਾ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਬਿਨਾਂ ਤਾਰ ਦੇ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਅਖਬਾਰ 'ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫ' ਵਿਚ ਛਪੀ ਖਬਰ ਅਨੁਸਾਰ ਜਾਪਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਪਨੀ ਫੁਜੀਤਸੂ ਨੇ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਤਾਰ ਦੇ ਹੀ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਅਤੇ ਲੈਪਟਾਪ ਵਰਗੇ ਯੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਵੀਂ ਚਾਰਜਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਚਾਰਜਰ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਜਾਂ ਲੈਪਟਾਪ ਦਰਮਿਆਨ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿਚ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਮੈਗਨੈਟਿਕ ਫੀਲਡ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ।

ਪ੍ਰਚੰਡ ਹੋਏ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਦੌੜ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ

ਕਾਠਮੰਡੂ : ਸੰਸਦ 'ਚ 7 ਵਾਰੀ ਬਹੁਮਤ ਸਾਬਤ ਕਰਨ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਓਵਾਦੀ ਆਗੂ ਪ੍ਰਚੰਡ ਨੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਬਣਨ ਲਈ ਦਾਖਲ ਆਪਣੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਧਵ ਕੁਮਾਰ ਨੇਪਾਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠਲੀ 22 ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੀ ਗੱਠਜੋੜ ਸਰਕਾਰ ਡਿੱਗ ਪਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਚੰਡ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ 601 ਮੈਂਬਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਭਾ 'ਚ ਬਹੁਮਤ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਕਰਨ 'ਚ ਨਾਕਾਮ ਸਾਬਤ ਹੋਏ ਹਨ।

ਟਿਕਟ ਨਾ ਮਿਲਿਆ ਤਾਂ ਭਾਜਝਾਂ ਪਾ ਦਉਂ-ਸ਼ਤਰੂਘਨ

ਪਟਨਾ : ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕੌਮੀ ਆਗੂ ਅਤੇ ਫਿਲਮ ਕਲਾਕਾਰ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀਆਂ ਪ੍ਰੇਮਰੰਜਨ ਪਟੇਲ, ਵਿਨੋਦ ਯਾਦਵ ਆਦਿ ਦਾ ਟਿਕਟ ਕੱਟਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਹ ਭਾਜਝਾਂ ਪਾ ਦੇਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਸ ਮੌਕੇ ਇਕ ਸ਼ੋਅਰ ਵੀ ਪੜ੍ਹਿਆ, 'ਮੁਹੱਬਤ ਕਰਨੇ ਵਾਲੇ ਕਮ ਨਾ ਹੋਗੇ, ਤੇਰੀ ਮਹਿਫਲ ਮੈਂ ਬਸ ਹਮ ਨਾ ਹੋਗੇ'। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ੋਅਰ ਨੂੰ ਸੁਣਦੇ ਹੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਕੋਰ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸੁੰਨ ਹੋ ਗਏ। ਹਾਲ ਵਿਚ ਸ਼ੋਰ-ਸ਼ਰਾਬਾ ਸੂਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਥੇ ਮੌਜੂਦ ਸਿਆਸੀ ਤੇ ਗੈਰ ਸਿਆਸੀ ਲੋਕ ਇਸ ਸ਼ੋਅਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਹਾਲ ਵਿਚ ਉਠੇ ਸ਼ੋਰ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਨੇ ਕਈ ਵਾਰ ਆਪਣਾ ਡਾਇਲਾਗ 'ਖਾਮੋਸ਼' ਦੁਹਰਾਇਆ। ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਸੀਟਾਂ ਤੈਅ ਕਰਨ ਵਿਚ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਨਾ ਲਈ ਗਈ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਭਰੋਸੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਾ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼ ਸੀ। ਜਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਵਿਧਾਇਕ ਪਟੇਲ ਅਤੇ ਯਾਦਵ ਦੀ ਟਿਕਟ ਕੱਟੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਭੜਕ ਉਠੇ। ਭਾਜਪਾ ਐਮ ਪੀ ਨੇ ਜਨਤਾ ਦਲ (ਯੂ) 'ਤੇ ਵਿਅੰਗ ਕੱਸਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿ ਮੋਦੀ ਦਾ ਆਉਣ ਜਾਂ ਨਾ ਆਉਣ, ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਾਡਾ ਹੈ। ਮੋਦੀ ਦੇ ਆਉਣ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਾਉਣ ਵਾਲਾ ਜਨਤਾ ਦਲ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ? ਸ਼ਤਰੂਘਨ ਸਿਨਹਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੀ ਵਾਰ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬਲਬੂਤੇ 'ਤੇ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲਾਲੂ-ਰਾਭੜੀ ਵਿਰੁਧ ਵੋਟਾਂ ਪਾਈਆਂ, ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਜਿੱਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜੋ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ।

ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਵੇਰੇ ਸਾਡੇ ਜਦੋਂ ਘਰ ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਬੁਝੀਆਂ ਚਾਹ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਚੌਕੇ-ਚੌਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਗਈਆਂ ਤਾਂ ਉਥੇ ਓਟੋ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗਡਵੀ ਦੁੱਧ ਦੀ ਭਰੀ ਪਈ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਰਿਵਾਜ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਘਰ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮੌਕਾ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਘਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਰਤ-ਵਰਤ ਵਾਲੇ ਲੋਕ ਆਪੇ ਹੀ ਦੁੱਧ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਨੇ।

ਇਕ ਸਿਆਣੀ ਬੁਝੀ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, ਭਾਈ ਇਹ ਦੁੱਧ ਨਈਂ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹ ਵਿਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਔ ਦੱਸੋ ਬਈ ਰੱਖ ਕੇ ਕੌਣ ਗਿਆ। ਸ਼ੱਕ ਵਜੋਂ ਉਹ ਦੁੱਧ ਨਾ ਵਰਤਿਆ। ਕੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਚਿਰ ਪਿੱਛੋਂ ਦੁੱਧ ਦਾ ਰੰਗ ਨੀਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਸਿਆਣੀ ਬੁਝੀ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਕੰਮ ਕਰ ਗਈ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਜ਼ਹਿਰੀਲਾ ਦੁੱਧ ਚਾਹ ਵਿਚ ਵਰਤ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ...?

ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਮਲਕੀਤ ਨਾਲ ਫੋਨ 'ਤੇ ਗੱਲ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਦਾਸ ਜਿਹਾ ਸੀ, ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ- ਮੈਂ ਕਰ ਲਿਆ ਚਾਅ ਪੂਰਾ, ਲੁਆ ਲਈ ਪਿੰਡ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਪੁੱਤ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਨੂੰ...।

*ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਜਾਗ ਕੇ ਬਿਤਾਈਆਂ ਦੇ ਰਾਤਾਂ ਭੁਲਾਇਆਂ ਵੀ ਨਈਂ ਭੁੱਲਦੀਆਂ। ਇਕ ਰਾਤ ਅਸੀਂ ਐਮ.ਐਚ.ਵਨ ਚੈਨਲ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿਚ ਬਿਤਾਈ। ਨਵੇਂ ਗਾਇਕਾਂ ਤੇ ਗਾਇਕਾਵਾਂ ਦਾ 'ਵਾਇਸ ਆਫ ਪੰਜਾਬ' ਵਰਗਾ ਕੋਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਕੁਰਸੀ 'ਤੇ ਬਿਰਾਜਮਾਨ ਸਨ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਜੈਦੇਵ ਅਤੇ ਗਾਇਕ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ। ਤੀਜਾ ਜੱਜ ਮੈਨੂੰ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ। ਐਂਕਰ ਸੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੱਗੀ। ਪੂਰਾ ਰੁਮਾਂਟਕ ਮਾਹੌਲ ਸੀ। ਹਰੇਕ ਗਾਇਕ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੌਹਰ ਦਿਖਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। 'ਗਰੈਂਡ ਫਾਈਨਾਲ' ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨੱਚਣ, ਟੱਪਣ, ਹੱਸਣ-ਖੇਡਣ ਦੇ ਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਵੇਂ ਗਾਇਕ ਨੇ ਮਾਂ ਦੇ ਵਿਛੋੜੇ ਦਾ ਗੀਤ ਗਾਇਆ। ਗੀਤ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਜੱਜਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਭੁੱਲ-ਭੁਲਾ ਕੇ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਰੋ ਪਿਆ। ਉਹ ਦੀ ਮਾਤਾ ਕੁਝ ਹੀ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਵਿਦਾ ਕਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਗੀਤ ਸਿੰਘਾ ਹੀ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੋਮਲ ਹਿਰਦੇ ਵਿਚ ਖੁੱਭ ਗਿਆ। ਉਹਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ 'ਚੋਂ ਪਰਲ-ਪਰਲ ਹੁੰਦੀ ਵਹਿ ਤੁਰੇ। ਅਸੀਂ ਦਿਲਾਸਾ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ

ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਐਮ.ਬੀ.ਈ. ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਦੇ ਹੋਏ ਮਲਿਕਾ ਐਲਿਜ਼ਬੈਥ

ਤਾਂ ਹੰਝੂਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹਉਂਕੇ ਵੀ ਉਠ ਖੜੋਏ। ਸੰਨਾਟਾ ਜਿਹਾ ਛਾ ਗਿਆ। ਚੁੱਪ ਪਸਰ ਗਈ। ਕੈਮਰੇ ਚੱਲਦੇ ਰਹੇ। ਰੋਸ਼ਨੀਆਂ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਘੁੰਮਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਇਕ ਦੋ ਮਿੰਟ ਨਹੀਂ ਸ਼ਾਇਦ

ਦੂਜੀ ਰਾਤ ਲੁਧਿਆਣੇ ਦੇ ਗੁਲਮੋਹਰ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਬਿਤਾਈ ਈ.ਟੀ.ਸੀ. ਚੈਨਲ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਨਵੇਂ ਗਾਇਕਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਸੀ। ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ, ਅਤੁਲ ਸ਼ਰਮਾ, ਡੱਲੀ ਗੁਲੇਰੀਆ ਤੇ ਮੈਂ ਜੱਜ ਬਣੇ ਸੀ। ਅੱਧੀ ਰਾਤੀਂ ਜਦੋਂ ਹੋਟਲ ਵਿਚ ਆਏ ਤਾਂ ਮਲਕੀਤ ਮੈਨੂੰ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ ਅਜੇ ਰੋਟੀ ਨਾ ਖਾਵੀਂ, ਮੈਂ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਕੁੱਝੇ ਵਾਲੀ ਬੋਤਲ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆਂ, ਹੁਣੇ ਖੋਲ੍ਹਦੇ ਆਂ। ਏਨੇ ਨੂੰ ਹੋਟਲ ਦੀ ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ 'ਤੇ ਡੱਲੀ ਗੁਲੇਰੀਆ ਮਿਲ ਪਈ ਤੇ ਮਲਕੀਤ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ, "ਆਪਣੀ ਮਾਤਾ ਕਿਹੜੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਆ?" ਡੱਲੀ ਨੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ। ਅੰਦਰ ਗਏ ਤਾਂ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅੱਧੀ ਕੁ ਰਜ਼ਾਈ ਉਪਰ ਲੈ ਕੇ ਢੋਆ ਲਗਾ ਕੇ ਬੈਠ 'ਤੇ ਪਈ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਚਰਨੀ ਹੱਥ ਲਗਾਇਆ। ਮਾਤਾ ਨੇ ਅਸ਼ੀਰਵਾਦ ਦਿੱਤੀ। ਮਲਕੀਤ ਮੂਡ 'ਚ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਬੇਬੇ, ਬੁਝੀਆਂ ਰੀਝਾਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਮੇਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ, ਪਰ ਇਕ ਵੱਡੀ ਰੀਝ ਰਹਿੰਦੀ ਆ, ਬੇਬੇ ਨਾਲ ਪੈਗ ਟਕਰਾਉਣ ਦੀ।" ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਹਿਣ ਲੱਗੀ, "ਵੇ ਮਲਕੀਤ, ਮਾਂ ਸਦਕੇ ਰੀਝ ਤਾਂ ਤੂੰ ਪੂਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦਾ, ਪਰ ਮੈਂ ਤਾਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਹੋ ਗਏ ਲਾ ਕੇ ਹੁਣ ਰੋਟੀ ਖਾਣ ਤੇ ਸੌਣ ਦੇ ਮੂਡ ਵਿਚ ਹਾਂ।" ਮਲਕੀਤ ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਹੋ ਕੇ ਜ਼ਿੰਦ ਕਰਨ ਲੱਗਾ, "ਨਹੀਂ ਬੇਬੇ, ਫੇਰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਮੇਲੇ ਹੋਣਗੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਅੱਜ ਆਵਦੇ ਪੁੱਤ ਦੀ ਰੀਝ ਪੂਰੀ ਕਰਦੇ।" ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਕੇ ਬੋਲੀ, "ਲਿਆ ਗਲਾਸ, ਬਹੁਤ ਥੋੜ੍ਹੀ ਪਾਈ।" ਲਓ ਜੀ, ਕੁੱਝੇ ਵਾਲੀ ਬੋਤਲ ਮਲਕੀਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ 'ਚੋਂ ਭੱਜ ਕੇ ਚੱਕ ਲਿਆਈ। ਅਸੀਂ ਦੋਹੋਂ ਇਸੇ ਬੈਠ 'ਤੇ ਰਜ਼ਾਈ ਵਿਚ ਏਦਾਂ ਬੈਠ ਗਏ ਜਿਵੇਂ ਨਿੱਕੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਮਾਂ-ਦਾਦੀ ਕੋਲੋਂ ਬਾਤਾਂ ਸੁਣਨ ਵੇਲੇ ਬੈਠਿਆ ਕਰਦੇ ਸਾਂ। ਗਲਾਸ ਟਕਰਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਮਲਕੀਤ ਨੇ ਆਵਦੇ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਨੂੰ ਮੋਬਾਈਲ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ, "ਓਏ ਖਿੱਚ ਸਾਡੀ ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ, ਅੱਜ ਇਕ ਵੱਖਰਾ ਇਤਿਹਾਸ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਗਲਾਸ ਦੁਬਾਰਾ ਟਕਰਾਏ ਗਏ। ਮਲਕੀਤ ਤੇ ਮੈਂ ਚਾਅ ਵਿਚ ਮੋਟੇ-ਮੋਟੇ ਪੈਗ ਲਗਾਉਂਦੇ ਗਏ ਤੇ ਬੇਬੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਛੋਟੇ ਤਿੰਨ ਕੁ ਪੈਗਾਂ ਨਾਲ ਸਾਥ ਦਿੱਤਾ। ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ

ਵਿਚ ਏਨਾ ਗੁਆਚ ਗਏ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਰੋਟੀ ਖਾਣੀ ਚੇਤੇ ਨਾ ਰਹੀ। ਢਕੀ ਹੋਈ ਰੋਟੀ, ਸਬਜ਼ੀ ਪਰ੍ਹੇ ਟੋਬਲ ਉਪਰ ਹੀ ਪਈ ਠੰਢੀ ਹੋ ਗਈ। ਪਤਾ ਹੀ ਨਾ ਲੱਗਾ ਰਾਤ ਦੇ ਬਾਰਾਂ-ਇਕ ਤੋਂ ਤਤਕੇ ਦੇ ਪੰਜ ਕਦੋਂ ਵੱਜ ਗਏ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਠ ਕੇ ਕਮਰਿਓਂ ਬਾਹਰ ਆਏ ਤਾਂ ਭੁੱਖ ਜਿਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ। ਰਿਸੈਪਸ਼ਨ 'ਤੇ ਉੱਪਦੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਜਗਾ ਕੇ ਮਲਕੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਓ ਮਿਸਟਰ ਰੋਟੀ ਮਿਲੇਗੀ।" ਉਹ ਬੋਲਿਆ, "ਸਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਨਾਸ਼ਤੇ ਦਾ ਟਾਈਮ ਹੋ ਗਿਆ, ਬਟਰ ਟੋਸਟ ਮੰਗਵਾ ਦਿਆਂ।"

ਜਿਸ ਦਿਨ ਮਹਾਨ ਗਾਇਕਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਮੌਤ ਹੋਈ ਤੇ ਫੇਰ ਉਥੇ ਹੀ ਸਸਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰੇ ਹੋਏ ਮਨ ਨਾਲ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਫੋਨ ਆਇਆ। ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, "ਆਪਣੇ ਸਾਰਿਆਂ ਦੀ ਬੇਬੇ ਤੁਰ ਗਈ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਬੇਬੇ ਦੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਹੀ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ। ਬੇਬੇ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਭਾਰਤ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਮੈਂ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਪਰ ਇੰਜ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ। ਬੇਬੇ ਨਾਲ ਬਿਤਾਏ ਪਲ ਮੈਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੇ ਨੇ...।" ਬੱਸ ਏਨਾ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਹਟਕੇ ਲੈਣਿਆਂ ਫੋਨ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ।

ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਇਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਚੇਤੇ ਆ ਗਈ, ਮਲਕੀਤ ਦੇ ਮੂੰਝੇ ਬਾਰੇ। ਉਹ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮੇਰੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੇਰੇ ਨਵੇਂ ਗੀਤਾਂ 'ਚੋਂ ਉਹ ਗੀਤ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਹੈ, ਅਖੇ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਬੜਾ ਚਿੰਤ ਕਰਦਾ। ਇਸ ਗੀਤ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਅਕਸਰ ਗੁਣਗੁਣਾਉਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ, ਪਰ ਭੇਰਾ ਕੁ ਜੁਆਕ ਹੁਣੇ ਈ ਅੱਖਾਂ ਨਾਲ ਮਿਰਚਾਂ ਭੋਰਦਾ। ਇਕ ਦਿਨ ਸਕੂਲੋਂ ਜਦ ਘਰੇ ਆਇਆ ਤਾਂ ਬਸਤਾ ਰੱਖ ਕੇ ਮੇਰੀ ਗੋਦੀ ਵਿਚ ਆ ਬੈਠਾ। ਗੀਤ ਨੂੰ ਆਵਦੇ ਈ ਢੰਗ ਨਾਲ ਗੁਣਗੁਣਾ ਕੇ ਹੱਸੀ ਜਾਵੇ, "ਮੇਰਾ ਮਾਂ ਦੇ ਹੱਥਾਂ ਦੀਆਂ ਪੱਕੀਆਂ, ਰੋਟੀਆਂ ਖਾਣ ਨੂੰ ਭੋਰਾ ਨਈਂ ਦਿਲ ਕਰਦਾ...।" ਡੈਡੀ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਰੋਟੀ ਖਾ ਕੇ ਅੱਕ ਗਿਆ, ਅੱਜ ਪਲੀਜ਼ ਫੋਨ ਕਰਕੇ ਬਰਗਰ ਜਾਂ ਪੀਜ਼ਾ ਮੰਗਵਾ ਦਿਓ ਜਾਂ ਫਿਰ ਮੈਂ ਠੂਡਲ ਖਾਊਂਗਾ...। #

ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਜੱਬੋਵਾਲੀਆ*

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਮੱਛੀ ਪੱਥਰ ਚੱਟ ਕੇ ਮੁੜਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਖਿਆਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸ ਨੇ ਵੇਖੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਮੱਛੀ ਪੱਥਰ ਚੱਟ ਕੇ ਮੁੜਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸਮਾਜ ਵਲ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਚਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੱਛੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਸਾਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੀ ਕਰਨੇ

ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ

ਚਾਹੀਦੇ, ਉਹ ਵੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮੱਲੋ-ਮੱਲੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਲੇ ਆਹ ਕਰਕੇ ਹੀ ਵੇਖ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ ਓਨਾ ਹੀ ਦਿਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਨ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ ਪੱਥਰ ਪੁਜਕ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ।

ਇਸਲਾਮ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਧਰਮਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ। ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਇਹ ਦੂਸਰੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਕ ਮੁਸਲਿਮ ਜਗਤ ਵੱਖਰੇ ਹੀ ਨਕਸ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਕਾਰਨ ਹਨ ਫੈਲਣ ਦੇ? ਇਸਲਾਮ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਿਹੜੇ ਪੈਗੰਬਰ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਪੱਥਰ ਪੁਜਕ ਸਨ। ਇਬਰਾਹੀਮ ਦਾ ਬਾਪ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਦਾ ਸੀ।

ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਇਬਰਾਹੀਮ ਦੇ ਬਾਪ ਨੇ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੱਦ-ਕਾਠ ਇਕ ਦੂਸਰੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਮਿਲਦੇ, ਕੋਈ ਮੂਰਤੀ ਛੋਟੀ ਤੇ ਕੋਈ ਵੱਡੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵੱਡੀ ਮੂਰਤੀ, ਜਿਹੜੀ ਇਨਸਾਨ ਦੇ ਕੱਦ-ਕਾਠ ਦੀ ਸੀ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਬਹੁਤ ਪਸੰਦ ਸੀ।

ਤਰ੍ਹਾਂ-ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੈਗੰਬਰ, ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤਾਂ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਬ ਨੂੰ ਪਿਆਉਂਦੇ ਸਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਇਬਰਾਹੀਮ ਨੇ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਇਕ

ਅਜੇ ਘੜਾ ਅਕਲ ਦਾ ਉਣਾ ਏ

ਕੁਹਾਤਾ ਲਿਆ ਤੇ ਉਸ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਏ, ਜਿਥੇ ਸਾਰੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਇਕੱਠੀਆਂ ਰੱਖੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਨੇ ਕੁਹਾਤੇ ਨਾਲ ਇਕ-ਇਕ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀਆਂ ਹੀ ਤੋੜ ਦਿੱਤੀਆਂ ਤੇ ਇਕ ਆਦਮ-ਕੱਦ ਮੂਰਤੀ ਜਿਹੜੀ ਉਸ ਦੇ ਬਾਪ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਸੀ, ਰਹਿਣ ਦਿੱਤੀ, ਭਾਵ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਤੋੜਿਆ।

ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਇਬਰਾਹੀਮ ਦਾ ਬਾਪ ਘਰ ਆਇਆ ਤਾਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵੇਖ ਕੇ ਦੰਗ ਰਹਿ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸ ਨੇ ਤੋੜੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਇਬਰਾਹੀਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਪਿਤਾ ਜੀ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਪਤਾ। ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਵੱਡੀ ਮੂਰਤੀ ਹੈ, ਇਸ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ, ਇਸ ਨੇ ਹੀ ਸਾਰੀਆਂ ਪੱਥਰ ਦੀਆਂ ਮੂਰਤੀਆਂ ਤੋੜੀਆਂ

ਹਨ।" ਤਾਂ ਪਿਤਾ ਜੀ ਗੁੱਸੇ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਕਹਿਣ ਲੱਗੇ, "ਤੂੰ ਪਾਗਲ ਹੈਂ। ਇਹ ਤਾਂ ਆਪ ਪੱਥਰ ਹੈ, ਇਹ ਕਿਵੇਂ ਬਾਕੀ ਮੂਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਤੋੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੂੰ ਹੀ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਹੈ।" ਪਰ ਬੇੜ੍ਹੀ ਹੀ ਦੇਰ ਬਾਅਦ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਅਕਲ ਆ ਗਈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੀ ਕੁਝ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਬਰਾਹੀਮ ਜੋ ਕੁਝ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹੋ ਹੀ ਸਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਸਲਾਮ ਧਰਮ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਇਨਕਲਾਬ ਆ ਗਿਆ। ਬੱਸ ਫਿਰ ਕੀ ਸੀ, ਇਸ ਇਨਕਲਾਬ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਮੁਹੰਮਦ ਸਾਹਿਬ ਕੋਲ ਆ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ 62 ਸਾਲ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿਚ ਇਸਲਾਮ ਨੂੰ ਫੈਲਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕੀਤਾ। ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਮੁਸਲਿਮ

ਜਗਤ ਵਲ ਝਾਤ ਮਾਰ ਕੇ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਹ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਦੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਹੱਕ 'ਚ ਹਨ, ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਖਿਲਾਫ।

ਹੁਣ ਮੈਂ ਗੱਲ ਕਰਾਂਗਾ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ' ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਪਛਾਣਿਆ, ਪਛਾਣਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਇਸ 'ਤੇ ਪਹਿਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਕੋਹਾਂ ਮੀਲ ਚੱਲ ਕੇ ਬਾਬਾ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬੋਲਾਂ, ਜਿਹੜੇ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖ 'ਚੋਂ ਉਚਾਰੇ, ਨੂੰ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਗਏ। ਇਹ ਬੋਲ ਇਕ ਪੋਥੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਜਿਵੇਂ ਆਪ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਇਕ ਦਿਨ ਐਸਾ ਆਵੇਗਾ

ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੱਬ ਦੇ ਪਿਆਰਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੁਣਦਾ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬੋਲਾਂ ਅੱਗੇ ਦੁਨੀਆਂ ਸਿਰ ਝੁਕਾਵੇਗੀ। ਬਿਲਕੁਲ ਐਸਾ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਅੱਜ ਪੂਰਾ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਬਾਬਾ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ ਤੇ ਹੋਰ ਮਹਾਪੁਰਖਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸੁਣਦਾ, ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਬੋਲਾਂ 'ਤੇ ਚੋਰ ਸਾਹਿਬ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਰਸਦਾ ਹੈ।

ਅੱਜ ਮਹਾਰਾਜ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ ਦੇ ਬੋਲ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪੜ੍ਹੇ ਤੇ ਸੁਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਅੱਜ ਰਵੀਦਾਸ ਸਮਾਜ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਪੰਨ ਪੰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਕਰਕੇ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜੇਕਰ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਬਨਾਰਸ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਨਾ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਰਵੀਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਜੋਤ ਬਾਰੇ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦਾ। ਪਰ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਵੇਖੋ ਇਸਲਾਮ ਨੇ ਪੱਥਰ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ, ਇਸਾਈ ਧਰਮ ਨੇ ਪੱਥਰ ਮੂਰਤੀ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ, ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੇ ਵੀ ਪੱਥਰਾਂ ਦੀ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕੀਤਾ, ਸਿਰਫ ਇੱਕੋ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਕਦੀ ਜੰਮਦਾ-ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਹਰ ਇਕ ਵਿਚ, ਕਣ-ਕਣ ਵਿਚ ਰਮਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਇਕ ਮਹਾਨ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਹੈਰਾਨੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ, ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 40 ਸ਼ਬਦ, ਜੋ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਦਰਜ ਹਨ, ਲਿਖੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਛੱਡ ਕੇ, ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗ ਕੇ, ਉਸ ਪਵਿੱਤਰ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਲਏ ਪਰ ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇੱਛਾ ਤੋਂ ਉਲਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੱਥਰ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਬਣਾ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਜਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕਿੰਨੀ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਠਾਕੁਰ ਤੁਮ ਸਰਣਾਈ ਆਇਆ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਗਿਆਨ

ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ਸਾਰੰਗ ਮਹਲਾ 5
ਠਾਕੁਰ ਤੁਮ ਸਰਣਾਈ ਆਇਆ।
ਉਤਰਿ ਗਇਓ ਮੇਰੇ ਮਨ ਕਾ ਸੰਸਾ ਜਬ ਤੇ ਦਰਸਨ ਪਾਇਆ।
ਰਹਾਉ॥

ਅਨਬੋਲਤ ਮੇਰੀ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨੀ ਆਪਨਾ ਨਾਮ ਜਪਾਇਆ।
ਦੁਖ ਨਾਠੇ ਸੁਖ ਸਹਿਜ ਸਮਾਏ ਅਨਦ ਅਨਦ ਗੁਣ ਗਾਇਆ।
ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਕਢਿ ਲੀਜੇ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕ੍ਰੁਪ ਤੇ ਮਾਇਆ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਬਿਛੁਰਤ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇਆ।
ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਤਾਰਨ ਵਾਲੇ ਸਤਿਗੁਰ ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਵਿਚ ਭਗਤ ਵਫਲ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਗੁਣ ਗਾਇਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਠਾਕੁਰ ਨਾਮ ਭੀ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਹੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ, ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਆ ਗਿਆ ਹਾਂ ਅਤੇ ਹੋ ਮੇਰੇ ਮਾਲਿਕ ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਤੇਰਾ ਦੀਦਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੇਰੇ ਮਨ ਦਾ ਸੰਸਾਰ, ਭਰਮ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਮੈਂ ਤੇਰੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਹਾਂ।

ਅਨਬੋਲਤ ਮੇਰੀ ਬਿਰਥਾ ਜਾਨੀ ਆਪਨਾ ਨਾਮ ਜਪਾਇਆ।
ਦੁਖ ਨਾਠੇ ਸੁਖ ਸਹਿਜ ਸਮਾਏ ਅਨਦ ਅਨਦ ਗੁਣ ਗਾਇਆ।
ਤੇ ਮੇਰੇ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭੂ, ਤੁਸੀਂ ਮੇਰੇ ਬੋਲਣ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ

ਮੇਰਾ ਦੁੱਖ-ਦਰਦ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਕੋਲੋਂ ਆਪਣਾ ਨਾਂ ਭੀ ਜਪਾਉਂਦੇ ਹੋ। ਹੋ ਮੇਰੇ ਪ੍ਰਭੂ ਜੀਉ, ਜਦੋਂ ਤੋਂ ਮੈਂ ਅਨੰਦਮਈ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਆ ਕੇ ਤੇਰੇ ਗੁਣ ਗਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਮੇਰੇ ਸਾਰੇ ਹੀ ਦੁੱਖ ਮੁੱਕ ਗਏ ਹਨ ਤੇ ਸੁੱਖਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਆਪ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਆਪ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਵਿਚ ਹਾਂ।

ਬਾਹ ਪਕਰਿ ਕਢਿ ਲੀਜੇ ਆਪਨੇ ਗ੍ਰਿਹ ਅੰਧ ਕ੍ਰੁਪ ਤੇ ਮਾਇਆ।
ਕਹੁ ਨਾਨਕ ਗੁਰਿ ਬੰਧਨ ਕਾਟੇ ਬਿਛੁਰਤ ਆਨਿ ਮਿਲਾਇਆ।
ਸਤਿਗੁਰੂ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਅਖੀਰਲੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਉਸ ਮੇਹਰਵਾਨ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਸਿਫਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਭਾਈ, ਉਹ ਪਤਿਤ ਪਾਵਨ ਪ੍ਰਭੂ ਆਪ ਹੀ ਆਪਣੇ ਸੇਵਕਾਂ ਦੀ ਬਾਹ ਫੜਕੇ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਅੰਨੇ ਖੂਹ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਕਢਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋ ਨਾਨਕ, ਪੂਰੇ ਗੁਰੂ ਦੀ ਮਿਹਰ ਸਦਕਾ ਹੀ ਮੋਹ ਮਾਇਆ ਦੇ ਫਾਹੋ ਕੱਟੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਾਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਇਹ ਜੀਵ ਆਤਮਾ ਮਾਲਕ ਨਾਲੋਂ ਵਿਛੜੀ ਹੋਈ ਸੀ, ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਨਾਮ ਦਾ ਸਿਮਰਨ ਕਰਕੇ ਉਸ ਪਰਮਾਤਮਾ ਦੇ ਵਿਚ ਹੀ ਜਾ ਮਿਲਦੀ ਹੈ।

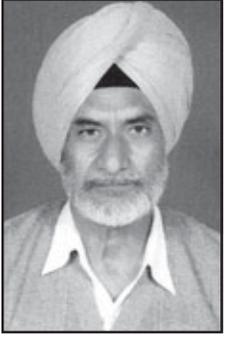
ਆਓ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਜੁੜੀਏ ਅਤੇ ਦੇਹਧਾਰੀ ਗੁਰੂਆਂ ਤੋਂ ਬਚੀਏ।
-ਬੀਬੀ ਸੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ
ਫੋਨ: 916-687-3536

ਅੱਜਕਲ ਰਵੀਦਾਸ ਮਹਾਰਾਜ ਜੀ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਮਹਾਪੁਰਖ, ਰਵੀਦਾਸ ਜੀ ਦੀ ਗੱਲ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦਾ ਜਦੋਂ ਜ਼ਿਕਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪੱਥਰ ਪੂਜਾ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਰੋਕਦੇ। ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਦੀ ਹੈ।

*ਨਿਊ ਯਾਰਕ

ਸੈਤਾਨ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਅਰੁਧਾਤੀ ਰਾਏ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ

ਲੰਬੇ ਹਫ਼ਤੇ ਸੀ ਐਨ ਐਨ-ਆਈ ਬੀ ਐਨ (CNN-IBN) ਨਿਊਜ਼ ਚੈਨਲ ਦੇ ਬੜੇ ਹਰਮਨ ਪਿਆਰੇ ਸ਼ੋਅ 'ਦ ਡੇਵਿਲ'ਸ ਐਡਵੋਕੇਟ' (The Devil's Advocate) ਵਿਚ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਭਾਰਤੀ ਲੇਖਿਕਾ ਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਐਕਟੀਵਿਸਟ ਅਰੁਧਾਤੀ ਰਾਏ ਮੁਲਾਕਾਤੀ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਸੀ।

ਪ੍ਰੋ. ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਰੋਮਾਣਾ
(ਅਨੁਵਾਦਕ ਤੇ ਪੇਸ਼ਕਾਰ)

ਇਸ ਸ਼ੋਅ ਦਾ ਐਂਕਰ ਤੇ ਮ.ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਕਰਨ ਥਾਪਰ ਅਪਣੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਕੋਲੋਂ ਬੜੇ ਟੋਛੇ ਤੇ ਸਪਾਟ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਮ ਜੇਠਮਲਾਨੀ ਉਸਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤੰਗ ਆ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਦੇ ਕਾਲਰ ਛੱਡਦਾ ਤੇ ਕੁਝ ਬੁਰਾ-ਭਲਾ ਬੋਲਦਾ ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਉਠ ਕੇ ਬਾਹਰ ਚਲਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਰੁਧਾਤੀ ਰਾਏ ਮੇਘਾਲਿਆ 'ਚ ਜੰਮੀ, ਕੋਰਲਾ 'ਚ ਪਲੀ ਤੇ 16 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਚਲੀ ਗਈ ਜਿਥੇ ਫਿਰੋਜ਼ ਸ਼ਾਹ ਕੋਟਲਾ ਵਿਖੇ ਉਹ ਇਕ ਬੁੱਢੀਨੁਮਾ ਲੋਹੇ ਦੇ ਟੀਨਾਂ ਦੇ ਕਮਰੇ 'ਚ ਰਹਿੰਦੀ ਰਹੀ, ਖਾਲੀ ਬੋਤਲਾਂ ਵੇਚ ਕੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ, ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਦੀ ਵੀ ਰਹੀ ਤੇ ਆਰਕੀਟੈਕਟ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ। ਸ਼ੁਰੂ 'ਚ ਉਸ ਨੇ ਕੁਝ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਫਿਲਮਾਂ ਦੇ ਸਕਰੀਨਪਲੇਅ ਲਿਖੇ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਟੀ ਵੀ ਨਾਟਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਕਰਿਪਟਾਂ ਵੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਉਸ ਨੂੰ ਫਿਲਮ 'In which Annie gives it those ones' ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ। ਉਸਨੇ ਆਪਣੇ ਵਰਤਮਾਨ ਪਤੀ ਤੇ ਫਿਲਮ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਦੋ ਫਿਲਮਾਂ 'Electronic Moon' ਤੇ 'ਮੈਸੀ ਸਾਹਿਬ' ਵਿਚ ਐਕਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ। ਉਸ ਦੇ ਪਲੇਨੇ ਨਾਵਲ 'The god of Small Things' ਨੂੰ ਸੰਸਾਰ ਦਾ ਵੱਕਾਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਪੁਰਸਕਾਰ ਬੁਕਰਜ਼ ਪੁਰਸਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਰਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤੇ ਇਸੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਲੇਖ ਲਿਖਣ ਲੱਗੀ। ਉਸ ਦੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਲੇਖਾਂ ਦੀ ਕਿਤਾਬ 'The Algebra of Infinite Justice' ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਅਵਾਰਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਲੈਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜਿਸ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਨਾਲ ਉਹ ਸਹਿਮਤ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਉਸ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪੁਰਸਕਾਰ ਲੈਣ 'ਚ ਕੋਈ ਤੁਕ ਨਹੀਂ। ਉਸ ਨੇ ਕੌਮੀ ਫਿਲਮਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਲਿਖਿਆ ਤੇ ਬੋਲਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਰਚ 'ਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਅ ਆਫੀਸ 'ਚ ਸਰਗਰਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਉਹ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਲਿਖਣ ਤੇ ਬੋਲਣ ਲਈ ਚਰਚਾ 'ਚ ਹੈ। ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਖੁਦ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਆਈ ਹੈ। ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ 'ਚ ਉਸ 'ਤੇ ਇਕ ਪੁਲਿਸ ਕੇਸ ਵੀ ਦਰਜ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਹੇਠਾਂ ਕਰਨ ਥਾਪਰ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲੰਬੀ ਇੰਟਰਵਿਊ ਨੂੰ ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੰਖੇਪ ਕਰਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਪ੍ਰੰਗਰਾਮ 'ਦ ਡੇਵਿਲ'ਸ ਐਡਵੋਕੇਟ' ਵਿਚ ਤੁਹਾਡਾ ਸਵਾਗਤ ਹੈ। ਮੈਂ ਅੱਜ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀ ਹਨ ਤੇ ਇਹ ਵੀ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹਵਾਂਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਰੁਖ ਕਿਹੋ ਜਿਹਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਬਿਹਾਰ 'ਚ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਵਲੋਂ ਚਾਰ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ

ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਏ ਜਾਣ ਤੇ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਦੇ ਮਾਰੇ ਜਾਣ ਬਾਰੇ ਤੁਹਾਡਾ ਕੀ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਹੈ?

ਰਾਏ: ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਬਿਆਨ ਦੇ ਚੁੱਕੀ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਬੰਬਕ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰ ਕੀਤੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦੇਣਾ ਬੁਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਕੁਝ ਵੀ ਇਨਕਲਾਬੀ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਬਾਰੇ ਸਾਡੇ ਟੀ.ਵੀ. ਸਕਰੀਨਾਂ 'ਤੇ ਜੋ ਸ਼ੋਰ ਮਚਿਆ ਹੈ ਉਹ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਵੱਡੇ ਸਵਾਲ ਤੋਂ ਲਭੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜੰਗ ਕਿਉਂ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ? ਕੌਣ ਨੇ ਉਹ ਜੋ ਯੁੱਧ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਕੌਣ ਨੇ ਉਹ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਇਹ ਯੁੱਧ?

ਕਰਨ: ਤੁਹਾਡੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਵੱਲ ਵੀ ਆਵਾਂਗੇ ਪਰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਇਕ ਸਾਲ 'ਚ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤੇ, ਦਾਂਤੇਵਾਡਾ 'ਚ 86 ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਬੰਦੇ ਮਾਰੇ, ਗਿਆਨੇਸ਼ਵਰੀ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਦੀ ਵਾਰਦਾਤ ਕੀਤੀ, ਕੀ ਇਹ ਠੀਕ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਪੌਤਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਮਿਸ਼ਨ ਤੋਂ ਭਟਕ ਜਾਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਹੈ?

ਰਾਏ: ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਰੱਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਨਰਤ ਸਕਦੇ। ਮਿਸਾਲ ਵਜੋਂ ਗਿਆਨੇਸ਼ਵਰੀ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਹੀ ਲੈ ਲਓ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਵੀ ਧਿਰ ਪੱਕ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਰਾ ਕਿਸ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਹਰ ਕੋਈ ਇਹੋ ਮੰਨੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੰਮ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦਾ ਹੈ।

ਰਾਏ: ਪਰ ਸਿਰਫ ਮੰਨ ਲੈਣਾ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸੱਚ ਨੂੰ ਨਿਤਾਰਨ ਲਈ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਹੋਣਾ ਬੜਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਨਵੇਂ-ਨਵੇਂ ਤੱਥ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰਨ: ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਫਰਾਂਸਿਸ ਇੰਦੁਵਰ ਤੇ ਸੰਜੇ ਘੋਸ਼ ਵਰਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਿਰ ਕਲਮ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਦਾਂਤੇਵਾਡਾ 'ਚ 86 ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਮਾਰੇ ਗਏ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਹੋਗੇ?

ਰਾਏ: ਅਸਲ 'ਚ ਜਿਥੇ ਇਹ ਕੁਝ ਵਾਪਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹਾਲਾਤ ਜੰਗ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਧਿਰ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਗਿਣਤੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਪਰ ਇਸ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਨਹੀਂ ਵਿਖਾਉਂਦੇ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਤਾਦਾਤ 'ਚ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਸੱਲਾ ਨੀਮ ਫੌਜੀ ਦਸਤੇ ਅਤਿ ਗਰੀਬ ਨਿਹੱਥੇ ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਘਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਢਾਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਿੰਸਾ ਬੁਰੀ ਹੈ। ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਬਾਰੇ ਅਸਲੀਅਤ ਜਾਣਨੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਵੇਰਵੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਹੀ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਦੋਵੇਂ-ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ?

ਰਾਏ: ਨਾ ਮੈਂ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦੀ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਇਕ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਮੇਰਾ ਮੌਕੂਫ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਕਬਾਇਲੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਬਣੇ ਸਭ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਘਰ-ਘਾਟ 'ਤੇ ਹਮਲੇ

ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਹਮਲੇ ਦੀ ਮਾਰ 'ਚ ਆਏ ਲੋਕਾਂ 'ਚੋਂ ਕੁਝ ਇਸ ਲੱਟ ਤੇ ਹਮਲੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਾਲਾਤ ਹਿੰਸਕ ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੇ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਕਰਨ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਇਸ ਟਕਰਾਅ 'ਚ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਹਕੂਮਤ ਹੈ ਤੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਸਿਰਫ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ?

ਰਾਏ: ਮੈਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਹਮਲਾਵਰ ਮੰਨਦੀ ਹਾਂ। ਮਾਓਵਾਦੀ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਕੋਈ ਭਲੀ ਜਾਂ ਅਸੂਲੀ ਸਟੇਟ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਪਾਸਿਓਂ ਕੋਈ ਉਮੀਦ ਦੀ ਕਿਰਨ ਦੀ ਤਵੱਕੋ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਹਨ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਮਾਓਵਾਦੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਜੇ ਆਵਾਮ ਦੀ ਬਹੁਤੀ ਹਮਾਇਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਹੌਂਸਲਾ ਮਿਲੇਗਾ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਰਿਆਸਤ ਬੇਅਸੂਲੀ ਤੇ ਬੁਰੀ ਹੈ।

ਰਾਏ: ਤੁਸੀਂ ਭੁੱਲ ਜਾਓ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨੂੰ। ਹਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਲਹਿਰ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਹਿੰਸਕ ਹੈ ਜਾਂ ਅਹਿੰਸਕ, ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਗੂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਲੜੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਧੱਜੀਆਂ ਉਡਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਮਤਲਬ ਕਿ ਮਾਓਵਾਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਪਾਲਣਹਾਰੇ ਹਨ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ?

ਰਾਏ: ਇਕੱਠੇ ਮਾਓਵਾਦੀ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਹ ਸਾਰੇ ਲੋਕ ਜਾਂ ਗਰੁਪ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੇ ਇਸ ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰਨ: ਮਾਓਵਾਦੀ ਅੰਤ 'ਚ ਕਰਨਾ ਕੀ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ ਦਾ ਤਰਕ ਕੀ ਹੈ?

ਰਾਏ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਿਸ਼ਨ ਸਾਫ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਹਕੂਮਤ ਦਾ ਤਖਤਾ ਪਲਟ ਕੇ ਪੁੱਲੇਤਾਰੀ ਦੀ ਡਿਕਟੇਟਰਸ਼ਿਪ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਰਨ: ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋ?

ਰਾਏ: ਏਥੇ ਹੁਣ ਮੈਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੀ ਕਿ ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਕਿਉਂਕਿ ਫਿਰ ਹੁਣੇ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਮੈਨੂੰ ਇਥੋਂ ਹੱਥਕੜੀ ਲਾ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਕਰਨ: ਮਤਲਬ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹੋ?

ਰਾਏ: ਹਮਾਇਤ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ। ਮੇਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੱਲਾ ਛੁਡਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਟੇਟ, ਅਸੂਲੀ ਜਾਂ ਨੈਤਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਦੇ ਪਾਬੰਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੀ ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਾਨੂੰ ਜਾਂ ਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬਦਲ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਭਾਵ ਆਜ਼ਾਦ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤੇ ਧਰਮ ਨਿਰਪੱਖ ਸਟੇਟ ਦੀ ਥਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ, ਹਿੰਦੂ ਤੇ ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਸਟੇਟ ਲਿਖ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜਾਂ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਹਟਾ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ ਚੱਲਣ ਵਾਲੀ ਹਕੂਮਤ ਕਾਇਮ ਕਰ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਵਾਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਸਟੇਟ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਤਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹੋ ਪਰ ਜੇਲ੍ਹ ਜਾਣ ਦੇ ਡਰੋਂ ਕਹਿ ਨਹੀਂ ਰਹੇ?

ਅਰੁਧਾਤੀ ਰਾਏ ਮਾਓਵਾਦੀ ਇਨਕਲਾਬੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ

ਰਾਏ: ਜੇ ਮੈਂ ਕਹਾਂ 'ਹਾਂ', ਮੈਂ ਇਸ ਨੀਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ' ਤਾਂ ਮੈਂ ਵੀ ਮਾਓਵਾਦੀ ਹੋਈ ਪਰ ਮੈਂ ਮਾਓਵਾਦੀ ਨਹੀਂ।

ਕਰਨ: ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਤਾਂ ਰੱਖਦੇ ਹੀ ਓ?

ਰਾਏ: ਮੈਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਭ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਹਮਦਰਦੀ ਰੱਖਦੀ ਹਾਂ ਜੋ ਲਾਈਨ ਦੇ ਇਸ ਪਾਰ ਖੜ੍ਹੇ ਹਨ। ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਅੱਜ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਕਿ ਵੇਖੋ, ਇਹ ਹੈ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਗੋਂ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਗਰੀਬੀ ਮਾਰੇ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਫੌਜਾਂ ਚਾੜ੍ਹਨ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਮਾਓਵਾਦੀ ਚੋਣਾਂ ਲੜਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਤਰੀਕੇ ਅਪਨਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਯੁੱਧ ਰਾਹੀਂ ਨਵਾਂ ਨਿਜ਼ਾਮ ਕਾਇਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ

ਅਰੁਧਾਤੀ ਰਾਏ ਦਾ ਇਕ ਅੰਦਾਜ਼ਾ

ਘਰੇਲੂ ਜੰਗ ਵਜੋਂ ਵੇਖਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਫਿਰ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋ?

ਰਾਏ: ਘਰੇਲੂ ਜੰਗ ਤਾਂ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੀ ਕਿ ਕੋਈ ਹਿੰਸਕ ਲਹਿਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੀ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਸਿਸਟਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਮੈਂ ਇਹ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੂਲੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਅਹਿੰਸਕ ਰਹਿਣਾ ਕੋਈ ਠੀਕ ਰਸਤਾ ਹੈ। ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਸੀ.ਆਰ.ਪੀ.ਐਫ. ਦੇ ਅੱਠ ਸੌ ਜਵਾਨ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿੰਡ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ, ਉਥੇ ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ, ਫੂਕ ਰਹੇ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਕਿ ਮੈਂ ਉਥੇ ਜਾ ਕੇ ਭੁੱਖ ਹੜਤਾਲ 'ਤੇ ਬੈਠਾਂ? ਉਥੇ ਮੈਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਖੜਾਂਗੀ।

ਕਰਨ: ਮੌਕੇ ਜਾਂ ਹਾਲਾਤ ਦੀ ਗੱਲ ਛੱਡੋ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਥਿਆਰਬੰਦ ਸੰਘਰਸ਼ ਦੀ ਹਮਾਇਤ ਕਰਦੇ ਹੋ?

ਰਾਏ: ਤੁਸੀਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਿਉਂ ਪਏ ਹੋਏ ਹੋ? ਕੁਝ ਆਸੇ-ਪਾਸੇ ਵੀ ਵੇਖੋ।

ਕਰਨ: ਜਿਵੇਂ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਤੁਸੀਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋ। ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਕਿਉਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਫੌਜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾ ਕਰੇ?

ਰਾਏ: ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਸਗੋਂ ਇਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਵਾਮ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਹੱਛਾ, ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਮਾਰ 'ਚ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਲੋਕ ਹੀ ਹਮਲੇ ਦੀ ਮਾਰ 'ਚ ਹਨ?

ਰਾਏ: ਸਰਕਾਰ ਹਮਲੇ ਦੀ ਮਾਰ 'ਚ ਨਹੀਂ, ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਖੁਦ ਹਮਲਾਵਰ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਹੀ ਦੱਸੋ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਕੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਵਾਈ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਬਲ ਗਰੀਬ ਲੋਕਾਂ ਵਿਰੁਧ ਜੰਗ ਹੀ ਛੇੜ ਦੇਣ? ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੋਗੇ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਘਰ-ਘਰ ਛੱਡ ਕੇ ਕੈਂਪਾਂ 'ਚ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਵੱਡੀਆਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਖਾਨ-ਮਾਫੀਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਲ-ਜੰਗਲ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਹੋ ਜਾਣ।

ਕਰਨ: ਤੁਹਾਡਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਤੇ ਹੋਰ ਸਰਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਗਰੁਪਾਂ ਕੋਲ ਜੰਗ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਚਾਰਾ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਿਆ?

ਰਾਏ: ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਹੀ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਵਾ ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ।

ਕਰਨ: ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਮਾਓਵਾਦੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤ ਹੋ, ਹਿੰਸਕ ਤਰੀਕੇ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ ਜਾਂ ਅਹਿੰਸਕ?

ਰਾਏ: ਕਰਨ, ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਸੁਣ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਹੋ। ਮੈਂ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹਾਂ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਹੀ ਪੈਣਾ ਹੈ। ਵੇਖੋ, ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਵਾ ਬੋਰੋਕ-ਟੋਕ ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅੱਗੇ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜਦਾ ਤੇ ਲਿਤਾੜਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ 83.6 ਕਰੋੜ ਲੋਕ ਕਿਉਂ ਰੋਜ਼ 20 ਰੁਪਏ ਨਾਲ ਵੀ ਘੱਟ ਨਾਲ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ। ਸਾਡੇ 6 ਕਰੋੜ ਲੋਕ

ਕਿਉਂ ਬੇਘਰੇ ਹਨ? ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਹਿੰਸਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਤੁਹਾਡੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮਾਓਵਾਦੀ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾਰ ਹਨ?

ਰਾਏ: ਮਾਓਵਾਦੀ ਬਿਲਕੁੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਅਨਿਆਂ ਦਾ ਸਿੱਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤੀ ਸਟੇਟ ਦੀ ਬੇਬਾਹ ਬੇਇਨਸਾਫੀ ਕਾਰਨ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪਨਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਕਰਨ: ਤਾਂ ਕੀ ਇਸ ਸਭ ਕੁਝ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਹੀ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ?

ਰਾਏ: ਬਿਲਕੁੱਲ।

ਕਰਨ: ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੇ ਬੇਬੇਫ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ?

ਰਾਏ: ਬਿਲਕੁੱਲ।

ਕਰਨ: ਚਲੋ, ਅੱਗੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ 'ਆਜ਼ਾਦ' ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹਾਂਗਾ। ਇਸੇ ਸਾਲ ਮਈ 'ਚ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਪੀ. ਚਿਦੰਬਰਮ ਨੇ ਸਵਾਮੀ ਅਗਨੀਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ ਸਵਾਮੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਨਾਲ ਰਾਬਤਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਾਓਵਾਦੀ ਨੇਤਾ ਚੈਮਕੂਰੀ ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਉਰਫ 'ਆਜ਼ਾਦ' ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਜੁਲਾਈ 'ਚ ਅਚਾਨਕ ਖਬਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਜ਼ਾਦ ਪੁਲਿਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹੋ ਕਿ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਢਕਵੇਜ਼ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ 'ਆਜ਼ਾਦ' ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰਨ ਲਈ ਰਚਿਆ ਸੀ।

ਰਾਏ: ਬਿਲਕੁੱਲ ਮੈਂ ਇਹੋ ਸਮਝਦੀ ਹਾਂ ਤੇ ਤੱਥ ਤੋਂ ਸਬੂਤ ਵੀ ਇਹੋ ਕੁਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਕਰਨ: ਭਲਾ ਸਰਕਾਰ ਐਸੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਖਤਮ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਰਾਹ ਖੁੱਲ੍ਹਦਾ ਹੋਵੇ?

ਰਾਏ: ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਜੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਕਬਾਇਲੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਜਲ-ਜੰਗਲ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਅੱਗੇ ਇਸ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਣੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਲਿਖਤੀ ਸਮਝੌਤੇ (MOU) ਹੋਏ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਪੇਪਰ ਵਰਕ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਜੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 'ਤੇ ਕਿਉਂ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ?

ਰਾਏ: ਹਾਂ, ਇਸਨੂੰ ਜੰਗ ਦੀ ਵੀ ਫੌਰੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਚਿਹਰੇ ਨੂੰ ਬੇਦਾਗ ਰੱਖਣ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਦੇ ਢਕਵੰਜ ਦੀ ਵੀ। ਇਹ ਗੱਲਬਾਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਅਗਲੇ ਪਲ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਸਾਬੋਤਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਚੱਲੋ, ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨ ਵੀ ਲਈਏ ਤਾਂ ਆਜ਼ਾਦ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਦਾਗੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀ ਲੋੜ ਸੀ?

ਰਾਏ: ਆਜ਼ਾਦ ਨੂੰ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਇਸ ਲਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਖਤਰਨਾਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਬਾਦਲੀਲ ਤੇ ਤਰਕਸ਼ੀਲ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਜੇ ਆਪਸ 'ਚ ਟਕਰਾ ਰਹੀਆਂ ਦੋ ਧਿਰਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਧਿਰ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਨੁਮਾਇੰਦਾ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਕੋਲ ਭੇਜਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹੋ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜੰਗ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ।

ਕਰਨ: ਤਾਂ ਫਿਰ ਸਰਕਾਰ ਧੋਖੇਬਾਜ਼ ਹੈ? **ਰਾਏ:** ਬਿਲਕੁਲ।

ਕਰਨ: ਅਗਲਾ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਾ ਜੋ ਮੈਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਉਹ ਹਿੰਸਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ। ਹਥਿਆਰ ਸੁੱਟਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਹੀ। ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਨ। ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਸੋਚਦੇ ਹੋ?

ਰਾਏ: ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਦ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਜਾ ਕੇ ਵੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਹੋ ਕੀ ਚਿਹਰਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਦੋ ਲੱਖ ਨੀਮ-ਫੌਜੀ ਗਸ਼ਤ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਕਬਾਇਲੀ ਪਿੰਡਾਂ 'ਚ ਹਰਲ-ਹਰਲ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡਾਂ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਘਰਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਬਲਾਤਕਾਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਤਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਕਹਿ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿ ਹਿੰਸਾ ਛੱਡ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੋ। ਦੋਵੇਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਜੰਗਬੰਦੀ ਨਾਲ ਹੀ ਗੱਲਬਾਤ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਮਾਓਵਾਦੀ ਵੀ ਤੁਹਾਡੇ 'ਤੇ ਇਤਬਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ 'ਚ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਔਖ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਲਈ ਵਿਚੋਲਗੀ ਕਰ ਸਕੋਗੇ?

ਰਾਏ: ਇਹ ਕਿਸੇ ਕੱਲੇ-ਕਾਰੇ ਬੰਦੇ ਦਾ

ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਇਕ ਗਰੁਪ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸਾਂਝਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਣ।

ਕਰਨ: ਤੁਹਾਡਾ ਮਤਲਬ ਵਿਚੋਲਗੀ ਲਈ ਇਕ ਕਮੇਟੀ ਹੋਵੇ। ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਬਣਨਾ ਪਸੰਦ ਕਰੋਗੇ?

ਰਾਏ: ਨਹੀਂ, ਮੈਂ ਇਸ ਕੰਮ ਦੇ ਮੋਚ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹਾਂ। ਪਰ ਹੋਰ ਲੋਕ ਹਨ ਜੋ ਇਹ ਕੰਮ ਬੜੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੇਜ਼ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਚੰਗਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਚਲੋ, ਅਗਲੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਗ੍ਰੀਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਹਮਕਰਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਸਵੀਰ ਦਾ ਦੂਜਾ ਪਾਸਾ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਇੱਕ-ਮਿੱਕ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਮਖਿਆਲ ਮੀਡੀਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੱਦਾਰ ਵੀ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਤਾਰ 'ਚ ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ ਦਾ ਨਾਂ ਪਹਿਲੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹੋਗੇ?

ਰਾਏ: ਇਹ ਬੜੀ ਪੁਰਾਣੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਸੁਣੋ, ਜਦੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਗਰੀਨ ਹੱਟ ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਦੇ ਬੜੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਰਗਰਮ ਲੋਕ ਅੱਗੇ ਆਏ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਰੋਧ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੱਖੀ ਮੀਡੀਏ ਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਕ ਘਬਰਾਹਟ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਤਕਲੀਫ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਘੇਰਾ ਜ਼ਰਾ ਫੈਲਾਅ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਉਹ ਹਰ ਉਸ ਸਖਸ਼ ਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀ ਗਰਦਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾਓਵਾਦੀਆਂ ਦੇ ਸੰਗੀ-ਸਾਥੀ ਕਹਿ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਅੱਛਾ-ਖਾਸਾ ਬੇਚੈਨ ਕਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ।

ਰਾਏ: ਫਿਰ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਹ ਬੜੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਹਕੂਮਤ ਜੋ ਕਾਰਨਾਮੇ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਇਸਨੂੰ ਬੇਚੈਨ ਤੇ ਦੁਖੀ ਤਾਂ ਹੋਣਾ ਹੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਰਨ: ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਕੇ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਹੋਈ ਹੈ।

ਰੱਖ ਦੇ ਇੰਡੀਆ, ਚੱਕ ਦੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ

ਸੁਖਵੀਰ ਗਰੇਵਾਲ*
ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਗਈ

ਲਵਾ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨੀ ਹਾਲਾਤ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੀ ਮਾਲੀ ਹਾਲਤ ਤਾਂ ਸੁਧਰ

ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀਆਂ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖੁਸ਼ੀ ਦੇ ਰੌਅ ਵਿਚ

ਫ਼ਿਲਮ 'ਚੱਕ ਦੇ ਇੰਡੀਆ' ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੀਆਂ ਖੂਬ ਤਾਤੀਆਂ ਖੱਟੀਆਂ। ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਹਿੱਟ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਜਗਤ ਵਿਚ ਬਹਿਸ ਵੀ ਛਿੱਤੀ ਕਿ ਹਾਕੀ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮਕਬੂਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਰੋਜ਼ਾਰੀਓ ਵਿਚ ਹੋਏ ਮਹਿਲਾ ਵਰਗ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵ ਹਾਕੀ ਕੱਪ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਨੌਵਾਂ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। 12 ਟੀਮਾਂ ਵਿਚੋਂ ਨੌਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਇਹ ਚਰਚੇ ਪੂਰੇ ਜ਼ੋਰਾਂ 'ਤੇ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 32 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਿਹਤਰੀਨ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਿਖਾਈ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਖੇਡਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਵਿਚ ਜੁਟੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚੋਂ ਨੌਵੇਂ ਸਥਾਨ ਉਪਰ ਆਉਣਾ ਸੁਭ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦੀ ਮਾਤੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਫ਼ਿਲਮੀ ਪਰਦੇ ਉਪਰ 'ਚੱਕ ਦੇ ਇੰਡੀਆ' ਵਰਗੇ ਨਾਅਰੇ

ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਹਾਕੀ ਦੀ ਬਾਂਗ ਫਤਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਨਿੱਤਰਦਾ।

ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਲਈ 'ਚੱਕ ਦੇ ਇੰਡੀਆ' ਦਾ ਨਾਅਰਾ ਨਹੀਂ ਲਵਾ ਸਕਿਆ ਪਰ ਇਸ ਕੱਪ ਦੇ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮੁਲਕ ਨੇ 'ਚੱਕ ਦੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ' ਦੇ ਅਸਲ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦਿਆਂ ਰੱਜਵੀਂ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਫਾਈਨਲ ਮੈਚ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਨੰਬਰ ਇਕ ਟੀਮ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਨੂੰ 3-1 ਦੇ ਫਰਕ ਨਾਲ ਹਰਾ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਜੇਤੂ ਬਣਨ ਦਾ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ। ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਮੁਲਕ ਵਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਜੇਤੂ ਬਣਨ ਦਾ ਇਹ ਤੀਜਾ ਮੌਕਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਰਮਨੀ (1976) ਅਤੇ ਨੀਦਰਲੈਂਡ (1986) ਇਹ ਮੁਕਾਮ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿਚ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਨੇ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਪੂਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਰਹਿ ਕੇ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਵਿਚ ਦਾਖਲਾ ਪਾਇਆ। ਭਾਰਤ ਆਪਣੇ ਪੂਲ ਦੇ ਪੰਜ ਮੈਚਾਂ ਵਿਚੋਂ ਸਿਰਫ ਜਾਪਾਨ ਨੂੰ ਹੀ ਹਰਾ ਸਕਿਆ। ਵਿਸ਼ਵ ਦੀਆਂ ਮੋਹਰੀ

ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਿਰ ਗੋਲਾਂ ਦੀ ਝੜੀ ਲਾਈ ਰੱਖੀ। ਅਰਜਨਟੀਨਾ ਦੀ ਸਟਾਰ ਖਿਡਾਰਨ ਲੂਸੀਆਨਾ ਆਈਮਾਰ ਨੂੰ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀਨ ਖਿਡਾਰਨ ਐਲਾਨਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਰਾਣੀ ਰਾਮਪਾਲ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰੀਨ ਯੁਵਾ ਖਿਡਾਰਨ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਮਿਲਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੀਲਡ ਗੋਲ (6) ਕੀਤੇ।

ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਹੋਰ ਰੌਚਕ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰਦਿਆਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੱਪ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ 152 ਗੋਲ ਹੋਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ 95 ਫੀਲਡ ਗੋਲ ਸਨ। ਉਪ-ਜੇਤੂ ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਨੇ ਕੱਪ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 27 ਗੋਲ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 23 ਗੋਲ ਖਾਏ।

ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰਨ ਰਾਣੀ ਰਾਮਪਾਲ ਬਿਹਤਰੀਨ ਯੁਵਾ ਖਿਡਾਰਨ ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਨੀਦਰਲੈਂਡ ਦੀ ਮਾਰਟਨੀ ਪੌਸੇਨ ਨੇ ਟਾਪ ਸਕੋਰਰ (12 ਗੋਲ) ਦਾ ਐਵਾਰਡ ਜਿੱਤਿਆ। ਚੀਨ ਦੀ ਟੀਮ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ 13 ਕਾਰਡ ਦਿੱਤੇ।

*ਕੈਲਗਰੀ, ਫੋਨ:403-719-4634

ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦਾ ਹੱਲ ਆਯੁਰਵੈਦ ਦੇ ਸੰਗ

ਮਰਦਾਨਾ ਤਾਕਤ ਲਈ ਸਿਹਤ ਰੀਯੋਗ ਕੋਰਸ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ ਤਿੱਲਾ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ)

ਇਕ ਹਫਤਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਗ੍ਰਹਿਸਥ ਜੀਵਨ ਦਾ ਭਰਪੂਰ ਅਨੰਦ ਉਠਾ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਵੇ-ਗਲਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਵਧਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਕਾਰਨ।

ਹਿਰੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰਤਾ	ਮੋਟਾਪਾ ਘਟਾਓ	ਸਿਹਤ ਬਣਾਓ
ਵਾਲਾਂ ਦਾ ਬੜ੍ਹਨਾ	ਸ਼ੂਗਰ ਕੰਟਰੋਲ	ਇਸਤਰੀ ਰੋਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਫਾਰਮੇਸੀ ਜਿੱਥੇ ਮਰਦਾਨਾ ਅਤੇ ਐਰਤਾਂ ਦਾ ਪਿਛਲੇ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਤਸੱਲੀਬਖਸ਼ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਨਸਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਨਸ਼ਾਹੀ (ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ) ਤੇਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਬੁਢਾਪੇ ਵਿਚ ਜਵਾਨੀ ਵਰਗੀ ਤਾਕਤ ਦੁਬਾਰਾ ਹਾਸਿਲ ਕਰੋ।

ਪੂਰਾ ਕੋਰਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੁਬਾਰਾ ਦਵਾਈ ਖਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦੀ।

ਡਾ. ਨੰਦ ਕਿਸ਼ੋਰ ਉਬਰਾਏ
ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਚਰਨ
ਰਜਿ. ਨੰ. 59/AY/PB.

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭੇੜੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਵਿਚ ਫਸ ਕੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਤਰਨਾਕ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਔਰਤ ਦੇ ਕਾਬਿਲ ਨਾ ਰਹਿਣਾ, ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਮਜ਼ੋਰੀ, ਮਸਾਨੇ ਦੀ ਗਰਮੀ, ਪਿਸ਼ਾਬ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਉਣਾ, ਖੂਨ ਨਾ ਬਣਨਾ, ਖਾਂਦਿਆਂ ਪੀਂਦਿਆਂ ਸੁੱਕਦੇ ਜਾਣਾ ਆਦਿ ਤਮਾਮ ਤਕਲੀਫਾਂ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਸਾਡੀ 50 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਅਜਮਾਈ ਹੋਈ ਦਵਾਈ ਅਤੇ ਸੁਪਰ ਪਾਵਰ ਤੇਲ ਦੇ ਕੋਰਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ। ਇਸ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਸੁਪਨਦੋਸ਼ ਬੰਦ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਰਦਾਨਾ ਕਮਜ਼ੋਰੀ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਵਾਈ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਾਲ ਗਏ ਗੁਜ਼ਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਜਵਾਨੀ ਦੀ ਝਲਕ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੀ ਹੈ।

Surajvanshi Pharmacy (R)

MANUFACTURE & EXPORTER OF HERBAL PRODUCTS
25, New Model Town, Jalandhar (Punjab) INDIA.
Contact : Dr. Shweta Oberoi E-mail : shweta077@yahoo.com
Mobile : 98155-33933 Fax : 0091-181-5062627

ਨੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

National Truck Driving School

- *ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਸਕੂਲ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ
- *ਲਾਇਸੈਂਸ ਲੈਣ ਉਪਰੰਤ ਕੰਮ/ਜੌਬ ਦੀ ਗਾਰੰਟੀ
- *ਰਿਹਾਇਸ਼ ਦਾ ਵੀ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ
- *2-3 ਹਫਤਿਆਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਬਣੋ

Call For Special Price

Kashmir S. Thandi
Office: (866) 933-3038
Balhar S. Ranu
Cell:916-502-7733

4585 Pell Dr. Sacramento CA, 95838

ਹਾਏ ਹਾਏ ਮਿਰਚੀ!

ਸ਼ਬਦ-ਝਰੋਖਾ

ਬਲਜੀਤ ਬਾਸੀ
ਫੋਨ: 734-454-4958

ਮਿਰਚ ਦਾ ਨਾਂ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਮੂੰਹ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਅੱਖਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪਾਣੀ ਭਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ; ਗੁਰਦਾਸ ਮਾਨੀ ਲੋਚਾ ਜਾਗਦੀ ਹੈ ਕਿਤੇ ਸੋਚੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਢਾਂਢਾ ਹੋਵੇ, ਮਾਂ ਦੀ ਤੜਕੀ ਦਾਲ ਹੋਵੇ ਤੇ ਬਾਲੀ ਵਿਚ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਤੇ ਗੰਢੇ। ਗੁਜਰਾਤੀ ਲੋਕ ਤਾਂ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਚਟਣੀ ਜਾਂ ਸੁੱਕੀਆਂ ਦਰਜਨ ਭਰ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਦੋ ਰੋਟਲਿਆਂ ਦਾ ਨਬੋੜਾ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਵਿਚ ਮਿਰਚ ਦੀ ਦੂਖ-ਨਿਵਾਰਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੜੀ ਮਹਿਮਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਲੱਗ ਜਾਣ 'ਤੇ ਲਾਲ ਮਿਰਚਾਂ ਉਤੋਂ ਦੀ ਵਾਰ ਕੇ ਅੱਗ ਵਿਚ ਸੁੱਟ ਦੇਵੇ, ਮਿਰਚਾਂ ਤੋਂ ਸਾਰੀ ਕੋੜੀ ਨਜ਼ਰ ਆਪਣੇ ਕੋੜੇਪਣ ਵਿਚ

ਕੋਧਰੇ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖਾਧੀ ਸੀ ਪਰ ਨਾਲ ਹਰੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਐਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਮੱਕੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਵੀ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਜੱਦੀ ਬੂਟਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਇਲਮ ਕੋਲੰਬਸ ਦੇ ਏਧਰ ਆਉਣ ਨਾਲ ਹੀ ਬਾਕੀ ਦੁਨੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਇਆ। ਸੋਲੂਵੀਂ ਸਦੀ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਇਸ ਨੇ ਸਪੇਨ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭਾਗ ਲਾਏ। ਪਰ ਫਿਰ ਸਵਾਲ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ 'ਮਿਰਚ' ਸ਼ਬਦ ਕਿਸ ਬਲਾ ਦਾ ਨਾਂ ਹੈ? ਭਾਸ਼ਾ ਬੜੇ ਉਲੱਦ-ਪੁਲੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਅਲਕ ਵਹਿਤੀ ਅਕਸਰ ਕੋੜਕ ਹੀ ਵਰਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। 'ਮਿਰਚ' ਦਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਰੂਪ 'ਮਰਿਚ' ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ਉਸ ਚੀਜ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਅਸੀਂ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਆਖਦੇ ਹਾਂ। ਬਾਹਰੋਂ ਆਈ ਚੀਜ਼ ਜਿਸ ਨੂੰ ਉਥੋਂ ਦੀ ਨਾਹੁਟਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਚਿਲੀ (chili) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਭਾਰਤ

ਪਤਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਇਸ ਸ਼ੈਲ ਬਾਰੇ। ਪਰ ਆਪਣੀ ਚੜ੍ਹਤ ਸਮੇਂ ਇਹ ਕੋਈ ਨਿੱਕੀ ਮੋਟੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਪਿਪਲਾ ਪ੍ਰਾਚੀਨ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਯੂਨਾਨ ਵਿਚ ਚਲੇ ਗਿਆ ਜਿਥੇ ਇਸਨੇ peperini ਦਾ ਰੂਪ ਲਿਆ। ਫਿਰ ਜਦ ਰੋਮਨਾਂ ਦੀ ਭੂਮਧ ਸਾਗਰ ਦੁਆਲੇ ਹਕੂਮਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਯੂਨਾਨੀਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀ ਭੋਜਨਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਲਾਤੀਨੀ 'ਚ ਸ਼ਬਦ ਬਣ ਗਿਆ piper.

ਪੁਰਾਣੇ ਜਮਾਨੇ 'ਚ ਯੂਰਪ ਭਾਰਤੀ ਮਸਾਲਿਆਂ ਪਿਛੇ ਸੈਦਾਈ ਹੋਇਆ ਫਿਰਦਾ ਸੀ। ਭਾਰਤੀ ਉਪਮਹਾਦੀਪ ਵਿਚ ਯੂਰਪੀਆਂ ਦੀ ਰੁਚੀ ਦਾ ਅੱਧਾ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਮਸਾਲੇ ਹੀ ਸਨ। ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਕੇਰਲਾ ਦੇ ਮਾਲਾਬਾਰ ਘਾਟਾਂ 'ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕਾਰਾਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮਿਰਚ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪਿਪਲਾ ਨਾਲੋਂ ਪੱਛਤ ਕੇ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਰੋਮਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਚ ਦੋਨੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਲਈ piper ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜੋ 'ਪਿਪਲਾ' ਦਾ ਵਿਗੜਿਆ ਰੂਪ ਹੈ। ਹਾਂ, ਫਰਕ ਪਾਉਣ ਲਈ ਇਕ ਦੇ ਅੱਗੇ ਕਾਲਾ ਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅੱਗੇ ਲੰਮਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਣ ਲਾ ਦਿੱਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿਪਲੇ ਦਾ ਫਲ ਲੰਬੂਤਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਹੀ ਸ਼ਬਦ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ ਜਾ ਕੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ long pepper (Piper longum) ਅਤੇ black pepper (Piper nigrum) ਅਖਵਾਏ। ਦਰਅਸਲ 'ਪਿਪਲਾ' ਅਤੇ 'ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ' ਇਕੋ ਜੱਦ (Piperaceae) ਦੇ ਪੌਦੇ ਹਨ। ਵਾਰਿਸ ਸ਼ਾਹ ਨੇ ਹੀਰ ਦੇ ਨੱਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਪਿਪਲਾ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਹੈ:

ਹੇਠ ਸੁਰਖ ਯਾਕੂਤ ਜਿਉਂ ਲਾਲ ਚਮਕਣ, ਠੋਡੀ ਸੋਬ ਵਲਾਇਤੀ ਸਾਰ ਵਿਚੋਂ। ਨੱਕ ਅਲਫ਼ ਹੁਸੈਲੀ ਦਾ ਪਿਪਲਾ ਸੀ, ਜੁਲਫ਼ ਨਾਗ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਬਾਰ ਵਿਚੋਂ। ਪਰ ਯੂਰਪ ਦੀ ਮੰਡੀ ਵਿਚ ਬਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਨੇ ਪਿਪਲਾ ਨੂੰ ਖਦੇੜ ਦਿੱਤਾ। ਈਸਵੀ ਸੰਮਤ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਫਰਾਂਸ ਵਿਚ ਪਿਪਲਾ ਦੀ ਕੀਮਤ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਨਾਲੋਂ ਚਾਰ ਗੁਣਾ ਸੀ ਪਰ ਸਤਾਰਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪਿਪਲਾ ਨਾਲੋਂ 12 ਗੁਣਾ ਵਧ ਗਈ ਤੇ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਯੂਰਪ 'ਚ ਪਿਪਲਾ ਦੀ ਮੰਗ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਅੱਜ ਭਾਰਤ ਸਮੇਤ ਸ਼ਾਇਦ ਹੀ ਕੋਈ ਪਿਪਲਾ ਨੂੰ ਜਾਣਦਾ ਹੈ, ਕਾਲੀ ਤੇ ਲਾਲ ਮਿਰਚ ਦਾ ਹੀ ਰਾਜ ਹੈ। ਪਿਪਲਾ

ਭਾਵੇਂ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਤਿੱਖੀ, ਕੁੜਾਂਗੀ ਅਤੇ ਮਿੱਠੀ ਸੀ ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੁਆਦੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਅਸਲ ਕੁੜਾਂਗਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਪਿਪਲਾ ਦੇ ਫਲ ਨੂੰ ਹਰੇ ਹਰੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੇ ਹੀ ਸੁਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਵਿਚ ਨਮੀ ਰਹਿ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਦੂਰ ਦੁਰਾਡੇ ਜਗ੍ਹਾਵਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਿਆਂਦਿਆਂ ਉਲੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਸੋ, ਸਹਿਜੇ ਸਹਿਜੇ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਨੇ ਪੈਰ ਜਮਾ ਲਏ। ਇਹ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਪਕਵਾਨ ਵਿਅੰਜਨਾਂ ਅਤੇ ਦਵਾਈਆਂ ਵਿਚ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਰੱਖਣਾ ਇਕ ਸ਼ਾਨ ਸਮਝੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਵੱਡੇ ਅਹਿਲਕਾਰ ਤੇ ਅਮੀਰ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਡੱਬੀਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਸਨ ਤੇ ਆਏ-ਗਿਆਂ ਨੂੰ ਡੱਬੀਆਂ ਖੋਲ ਕੇ ਫ਼ਖਰ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਏਨੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਹਨ।

ਇਕ ਵੇਲੇ ਇਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸੋਨੇ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋ ਗਈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਲਾ ਸੋਨਾ ਕਿਹਾ ਜਾਣ ਲੱਗਾ, ਏਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਕਰੰਸੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਨੂੰ ਦਾਜ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਸ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਗਈ ਇਸਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਸਬੂਤ peppercom ਦੇ ਇਕ ਲਾਖਣਿਕ ਅਰਥ, ਚਾਰ ਛਿਲੜ ਯਾਨੀ ਬੜੇ ਜਿਹੇ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਲਗਦਾ ਹੈ। peppercom rent ਦਾ ਭਾਵ ਮਲਕੀਅਤ 'ਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਮਮੂਲੀ ਕਿਰਾਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜਦ ਐਟੀਲਾ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਹੂਨਾਂ ਨੇ ਰੋਮ ਨੂੰ ਘੇਰ ਲਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਛੱਡਣ ਲਈ 3000 ਪੌਂਡ ਕਾਲੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਏਨੀ ਕੀਮਤੀ ਚੀਜ਼ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਇਸ ਵਿਚ ਹੋਰ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਬੀਜਾਂ ਤੇ ਨਿਕ-ਸੁਕ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਵੀ ਹੋਣ ਲੱਗੀ।

ਪਰ ਓਤਕ ਮੈਕਸੀਕੋ ਦੀ ਚਿਲੀ ਨੇ ਕੋੜ-ਦੋੜ ਵਿਚ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਦੀ 'ਸੀ-ਸੀ' ਕਰਾ ਦਿੱਤੀ। ਕੋਲੰਬਸ ਨੇ ਜਦ ਇਸ ਨੂੰ ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ pepper ਹੀ ਸਮਝਿਆ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੋੜੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਸ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿਚ chili, pepper ਜਾਂ chili pepper ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਵਿਗਿਆਨਕ ਨਾਂ capsicum ਹੈ ਤੇ ਬਨਸਪਤੀ-ਵਿਗਿਆਨ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਪੈਪਰਾ-ਸ਼ੈਪਰਾ ਨਾਲ ਦੂਰ ਦਾ ਵੀ ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਸੱਖੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਗਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਸਪੇਨ ਤੋਂ ਪੁਰਤਗਾਲ ਗਈ ਤਾਂ ਪੁਰਤਗੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦੌਰਾਨ ਇਸਨੂੰ ਭਾਰਤ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਅਖਰ ਵੱਡੇ ਘਰ ਅਰਥਾਤ ਯੂਰਪ ਅਮਰੀਕਾ

ਦੁਨੀਆਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਕੋੜੀ ਮਿਰਚ:ਆਸਾਮ ਦੀ ਭੂਤ ਜੇਲੋਕੀਆ

ਜਜ਼ਬ ਕਰ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਸੁਰਜੀਤ ਪਾਤਰ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਉਤਾਰਨ ਲਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਿਰਚਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕਦਾ ਹੈ: ਲੱਗੀ ਨਜ਼ਰ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ, ਏਦ੍ਰੀ ਨਜ਼ਰ ਉਤਾਰੋ। ਲੈ ਕੇ ਮਿਰਚਾਂ ਕੋੜੀਆਂ, ਏਹਦੇ ਸਿਰ ਤੋਂ ਵਾਰੋ। ਸਿਰ ਤੋਂ ਵਾਰੋ, ਵਾਰ ਕੇ, ਅੱਗ ਦੇ ਵਿਚ ਸਾੜੋ। ਕਿਸੇ ਕੁਪੱਤੀ ਜਾਂ ਤੇਜ਼-ਤ੍ਰਾਟ ਕੁੜੀ ਨੂੰ ਮਿਰਚ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਿਰਚ-ਮਸਾਲਾ ਲਾਉਣਾ, ਅੱਖਾਂ-ਅੱਖਾਂ 'ਚ ਮਿਰਚਾਂ ਭੋਰਨਾ, ਵੱਡੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਮਿਰਚਾਂ-ਡਾਢੇ ਬਿੰਬਮਈ ਮੁਹਾਵਰੇ ਹਨ। ਹੁਣ ਜ਼ਰਾ ਬਚੋ, ਮੈਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਰਚਾਂ ਲੜਾਉਣ ਲੱਗਾ ਹਾਂ: ਲਾਲਾਂ ਜਿਹੀਆਂ ਇਹ ਮਿਰਚਾਂ ਅਸਲੋਂ ਅਸਲੀ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜੱਦੀ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਨੇ ਭਾਈ ਲਾਲੋਂ ਹੱਥੋਂ

ਆ ਕੇ ਰਾਣੀ ਬਣ ਬੈਠੀ ਤੇ ਸਾਡੀ ਮਿਰਚ ਦਾ ਨਾਂ ਖੋਗ ਲਿਆ। ਵਿਚਾਰੀ ਦੇਸੀ ਮਿਰਚ ਨੂੰ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਦੇ ਕੁਨਾਂ 'ਤੇ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਅਸਲ ਵਿਚ ਪਿਪਲਾ, ਮਘਪਿਪਲਾ ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਮਘਾਂ ਕਹਾਉਂਦਾ ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਮੂਲੋਂ ਭਾਰਤੀ ਪੌਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲ ਨੂੰ ਮਸਾਲੇ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਚਾਰ ਹਜ਼ਾਰ ਸਾਲ ਤੋਂ ਭਾਰਤੀ ਆਪਣੇ ਭੋਜਨ ਵਿਚ ਤਿੱਖਾਪਣ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਉਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਤਰੀ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਕਾਲੀਆਂ) ਮਿਰਚਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁੰਦੀ ਰਹੀ ਸੀ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਸਿਰਫ 'ਹਰ ਮਸਾਲੇ ਪਿਪਲਾਮੂਲ' ਮੁਹਾਵਰੇ ਵਿਚ ਹੀ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਲਗਦੇ ਹੱਥ ਦੱਸ ਦਿਆਂ ਕਿ ਆਮ ਸਮਝ ਤੋਂ ਉਲਟ ਪਿਪਲਾਮੂਲ ਪਿਪਲ ਦਰਖਤ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਪਿਪਲਾ ਵੇਲ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੱਕ ਹੈ, ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜੀ ਨੂੰ ਨਾ ਇਸ ਮੁਹਾਵਰੇ ਬਾਰੇ ਕੁਝ

ਪਿਪਲਾ ਜਾਂ ਮਘਾਂ

ਅਨੇਕਾਂ ਨਾਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਪਿਪਲਾ ਲਈ ਉਸ਼ਣ, ਏਰੰਡਾ, ਕਟੀ, ਕਟੂਮੂਲ, ਕੁਕਰਾ, ਮਾਗਧ (ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਮਘਾਂ ਬਣਿਆ) ਅਤੇ ਕਾਲੀ ਮਿਰਚ ਲਈ ਉਲਾਘ, ਉਸ਼ਣ, ਕ੍ਰਿਸ਼ਣ, ਕੋਲ, ਚੰਦਰਕ, ਤੀਖਣ, ਮਰਿਚ, ਮਰੀਚ, ਵਲਿਤ ਆਦਿ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਨਾਂ ਮਸਾਲਿਆਂ ਵਿਚ ਸੁੰਚ ਪਾ ਕੇ ਆਯੁਰਵੈਦਿਕ ਔਸਧੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਿਰਕੁਟਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਿੰਨਾ ਸੱਚ ਹੈ 'ਮੈਂ ਪਾਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਨੱਸਨਾ ਹਾਂ' ਵਿਚ ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

'ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼' ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ 'ਚ ਹਰਜਿੰਦਰ ਕੰਗ ਦਾ ਲੇਖ 'ਮੈਂ ਪਾਪੜਿਆਂ ਤੋਂ ਨੱਸਨਾ ਹਾਂ' ਪੜ੍ਹਿਆ ਤਾਂ ਲੱਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਸਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸੁਹਿਰਦ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਮਨ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹਿ ਦਿੱਤੀ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ 6 ਮਹੀਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹਾਂ ਤੇ 6 ਮਹੀਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼। ਮੈਂ ਸਮਝਨਾ ਆ ਕਿ ਇਹ ਭੀੜ ਤੇ ਹੜਬੜਾਹਟ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਥੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਹਰ ਸ਼ੋਰਬੇ 'ਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਾਂਗ ਹਾਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਇਥੇ ਵਸਦੇ ਜੱਦੀ ਅਮਰੀਕੀ, ਅਮਰੀਕੀ-ਅਫਰੀਕਨ, ਅਮਰੀਕੀ-ਮੈਕਸੀਕਨ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕੀ-ਏਸ਼ੀਅਨ ਸਮਾਜਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਅਲਾਮਤ ਪੱਖੋਂ ਬੜੇ ਗੁਰੂ ਨਾਲ ਵਾਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਸਾਡੇ ਅਮਰੀਕੀ-ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਵਾਂਗ 'ਆਪੂੰ ਬਣੇ ਚੋਧਰੀਆਂ' ਦੀ ਏਨੀ ਚੜ੍ਹਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਾਪੜੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਜਾਂ 'ਚ ਵੀ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਵਾਂਗ ਦਗੜ-ਦਗੜ ਕਰਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਬੰਧ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੀ ਐਸੇ ਜਰਨੈਲ ਹਰ ਖਿੱਤੇ 'ਚ ਹੱਥਅਜਮਾਈ ਤਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਜਦੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਸੁਰਮੇ-ਕੁਸੁਰਮੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰ ਲੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਆਪਣੀ ਆਨੋ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਜਾ ਬਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ ਜੇ ਕੋਈ ਲੇਖਕ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਆਪ ਛਪਵਾ ਕੇ ਮੁਫਤ ਵੰਡ ਲੈਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕੋਈ ਗਾਇਕ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ 'ਚ ਆਪਣਾ ਝੱਸ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਬੁਲਾਰਾ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਸਤਾਂ, ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ-ਸਾਹਿਬਾਂ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੈਚਾਂ 'ਚ ਆਪਣਾ ਅਮਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਥੇ

ਵਾਂਗ ਸੁਹਿਰ ਦੇ ਵੱਡੇ ਜਨਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ 'ਚ ਪੂਰੇ ਸੁਹਿਰ ਦੇ ਸਰੋਤਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਜ਼ਬ 'ਚ ਨਹੀਂ ਪਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਸਰੋਤਿਆਂ, ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਕੋਲ ਕੋਈ ਆਪਸਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਸਮਾਂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਫਤੇ ਦੇ ਆਖਰੀ ਦੇ ਦਿਨ। ਸਾਧਾਰਣ ਬੁੱਧੀ ਦੇ ਬੰਦੇ ਕੋਲ ਬੋੜਾ ਜਿਹਾ ਪੈਸਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੈਸੇ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਥ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਹੀਰੋ ਬਣਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਟੋਭੇ ਦਾ ਹੀ ਸਹੀ। ਇਥੋਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੰਗੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਮਿਲਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਥੇ ਆਪਸਨ ਹੈ। ਚੰਗੇ ਕਲਾਕਾਰ ਤੇ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਏ ਅਦਾਰੇ ਹਨ। ਉਥੇ ਤੁਸੀਂ ਕਈ ਦਰਬਾਰ 'ਚ ਪਾਤਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮਿਦਰਜੀਤ ਨੂੰ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਗੁਰਮੁਰਨ, ਕੰਵਲ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਅਜਮੇਰ ਔਲਖ ਦੇ ਨਾਟਕ ਵੇਖ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਣਾਈਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ 'ਚ ਮਾਹਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਸੁਣ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਸੇਵੀਨਾਰਾਂ 'ਚ ਸੋਮਾ ਚੋਧਰੀ, ਅਰੁੰਧਤੀ ਰਾਏ, ਪ੍ਰਫੁੱਲ ਬਿਦਵੇਦੀ ਜਾਂ ਜੋਗਿੰਦਰ ਯਾਦਵ ਵਰਗਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖ ਪੜ੍ਹ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਥੇ ਤਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਲਈ ਸਪੇਸ ਹੀ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਕੰਗ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਭ ਘੜਮੱਸ ਹਰ ਜੀਅ ਦੀ ਹੀਰੋ ਬਣਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਉਤਸੁਕਤਾ ਭਰੀ ਰੀੜ 'ਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਹੈ ਤੇ ਗੱਲ ਹੈ ਵੀ ਦਰੁਸਤ। ਭਲਾ ਕੌਣ ਨਹੀਂ ਚਾਹੇਗਾ ਕਿ ਨਾਇਕ ਦੀ ਕਲਗੀ ਸਿਰ ਤੇ ਸਜਾਉਣਾ, ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਕਾਰਨਾਮਾ ਕੀਤੇ ਇਹ ਕਲਗੀ ਹਾਸਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੋਵੇ। ਬੋੜੇ-ਬਹੁਤੇ ਪੈਸੇ-ਪੋਲੇ ਦੀ ਤਾਂ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਨਾਇਕੀ ਦੀ ਦੁਨੀਆਂ ਬੜੀ ਛੋਟੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ

ਹੋਵੇ। ਹੁਣ ਤਾਂ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਜਨਤਕ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਬਾਣੇਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਪਿੰਡ ਦਾ ਸਰਪੰਚ ਹੈ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਲੀਡਰ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਰੀ ਕੁਆਲਿਟੀ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਥੇ ਛਪਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਖਬਾਰ ਹਨ ਤੇ ਸੋਨੇ ਤੇ ਸੁਹਾਗਾ ਕਿ ਉਹ ਮੁਫਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਜੇ ਕੋਈ ਅਖਬਾਰ ਸੰਕੋਚ

ਗੱਲ ਹਜਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ

ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਲੇਖ ਲੇਖਕਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਲਈ ਛਪਣਾ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਇਕਸੁਰਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਲਈ ਚੰਗੀ ਪਿਰਤ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਟਾਈਮਜ਼ ਦੇ 11 ਸਤੰਬਰ ਦੇ ਅੰਕ ਵਿਚ ਛਪੇ ਲੇਖ ਵਿਚ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਤ੍ਰੀਆ-ਚਰਿਤਰ ਦੇ 21-22-23 ਚਰਿਤਰ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਲਿਖਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਬੀਤੀ ਘਟਨਾ ਸਾਬਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਉਦਾਹਰਣ ਕੋਈ ਹੋ ਸਕਦੀ, ਬੜਾ ਅਜੀਬ ਲੱਗਾ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜਦੇ ਪਰ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਵਿਚ ਟਵਿਸਟ ਲਿਆ ਕੇ ਪੱਗ ਉਤਰਵਾਉਣ ਵੇਲੇ ਅਨੁਧ ਕੋਰ ਦਾ ਭਰਾ ਖੜਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸਦਾ ਭਰਾ ਲੁਕ ਕੇ ਸੀਨ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਭੈਣ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ, ਨਾਲ ਦੇ ਕਮਰੇ ਵਿਚ ਬੈਠਾ ਰੋਲਾ ਪੈਣ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਧਨਾਢਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਲੋਕ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਤੱਕ ਜਾਣਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਅਨੁਧ ਕੋਰ ਦੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਗਵਾਢੀਆਂ ਨੇ ਵੀ ਨਾ ਪਛਾਣਿਆ ਸਗੋਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਕਹਿਣ 'ਤੇ ਚੋਰ ਸਮਝ ਕੇ ਫੜ ਲਿਆ ਪਰ ਗੁਰੂ ਜੀ ਵੱਲ ਦੇਖਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਗੁੰਗਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਮੇਡੀ ਫਿਲਮ ਦਾ ਸੀਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਜਾਣੀ ਜਾਣ ਪਿਤਾ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਣਦੇ ਜਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਜਾ ਕੇ ਮੰਤਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਔਰਤ ਦੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੇ ਕਿ "ਜੇ ਮੰਤਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਉਹ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਹੈ" ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਔਰਤ ਦੇ ਘਰ ਚਲੇ ਗਏ। ਕੀ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚੋਂ ਕੋਈ ਕਹਾਣੀ ਸੁਣੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਲਿਖ ਸਕਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਲਿਖਦਾ ਸਕਦੇ ਸਨ।

ਵੀ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਜਣੇ-ਖਣੇ ਵਲੋਂ ਕੱਢੇ ਗਏ ਅਖਬਾਰ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ। ਸਾਡੇ ਟੀ.ਵੀ. ਸ਼ੋਅ ਵੀ ਇਸ ਕੰਮ 'ਚ ਬਹੁਤ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ। ਸਾਧਾਰਣ ਬੰਦਾ ਜਦੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਪ੍ਰਿੰਟ ਮੀਡੀਏ ਜਾਂ ਬਿਜਲਈ ਮੀਡੀਏ 'ਚ ਵੇਖਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫੁੱਲਿਆ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦਾ। ਉਸਨੂੰ ਆਪਣਾ-ਆਪ ਖਾਸ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਨੂੰ ਆਮ ਬੋਲੀ 'ਚ ਚੋਧਰੀ ਜਾਂ ਨਾਇਕ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਕਿੱਤਿਆਂ 'ਚ

ਸੰਪਾਦਕ ਦੀ ਡਾਕ

ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਗਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਨਵਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ ਜਾਂ ਨਵਾਂ ਟੀ ਵੀ ਸ਼ੋਅ ਜਾਂ ਰੇਡੀਓ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਹੈ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਟੀ.ਵੀ. ਆਦਿ ਵੱਧ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ। ਕੋਈ ਪਬਲਿਸਿੰਗ ਬੋਰਡ ਆਦਿ ਹੋਵੇ ਜੇ ਪੁੱਛੋ, "ਭਾਈ ਜੀ, ਕੋਈ ਜਰਨਲਿਜ਼ਮ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਖਾਓ? ਜੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ 'ਚ ਕਿਸੇ ਟੀ.ਵੀ., ਰੇਡੀਓ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਰਸਾਲੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਮਿਹਰਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵੀ ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਕਰੋ?" ਪਰ ਜੇ ਅਸੀਂ ਇਸ ਟ੍ਰਿਸਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਵੇਖੀਏ ਕਿ ਇਹ ਜੋ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤੇ ਇਹ ਮੇਲੇ, ਦਿਨ, ਤਿਉਹਾਰ ਜਿਵੇਂ ਮਨਾਏ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਭਾਵੇਂ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮਸ਼ਹੂਰੀ ਲਈ ਹੀ ਸਹੀ, ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਮੇਰਾ ਖਿਆਲ ਹੈ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰੋਂ ਪਾਰ ਬੈਠੇ ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਆਫਰ ਜਾਵਾਂਗੇ। ਸੋ ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ 'ਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਭੀੜ ਨੂੰ ਗੁਣਾਤਮਿਕ ਭੀੜ 'ਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਤਾਂ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਚੰਗੇ ਟੇਸਟ ਬਣਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਬਾਰੇ ਚੰਗਾ ਵੇਖਣ ਤੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਆਦਤ ਪੈ ਜਾਵੇ। ਦੂਜਾ ਜਿਵੇਂ ਇਥੇ ਸਾਡਾ ਮੀਡੀਆ ਹਰ ਚੰਗੇ-ਮਾੜੇ ਲੇਖਕ, ਕਲਾਕਾਰ, ਸਮਾਜ ਸੇਵੀ ਨੂੰ ਇਕੋ ਜਿਹੀਆਂ ਸ਼ੀਰਨੀਆਂ ਵੰਡ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਾਰੀਆਂ ਸ਼ੀਰਨੀਆਂ ਫਾਈਨਾਂਸਰਾਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਹੀ ਪਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਵੰਨਗੀ ਸੁਧਰਨ ਨਾਲੋਂ ਵਿਗੜੇਗੀ ਵਧੇਰੇ।

—ਸ਼ੈਰੀ ਸੰਧੂ, ਨਿਉ ਯਾਰਕ

—ਡਾ. ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਸਾਲ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਫੋਨ: 408-209-7072

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਸੰਦੇਸ਼

ਡਾ. ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ

ਧਰਮ ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਵਤਾਰ ਨਾਲ ਆਦਿ ਕਾਲ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਹਿਤ ਅਤੇ ਨਿਰੰਤਰ ਵਿਕਾਸ ਵਲ ਵਧ ਰਹੇ ਧਰਮ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਹੋ ਗਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਸ ਵਿਕਸਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਅਵਤਾਰ ਹੋਏ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੇ ਸੰਕੁਚਿਤ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉਠ ਕੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਵਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਲੋਕ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਹੱਦਬੰਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਦੂਰ ਤਕ ਵੇਖਣ ਦੇ ਇੱਛੁਕ ਸਨ। ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਵਕਤ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਮੁਹਿੰਨਫਾਨੀ ਪਹਿਲਾ ਅਜਿਹਾ ਲੇਖਕ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਪੁਸਤਕ ‘ਦਬਿਸਤਾਨੇ-ਮਜਾਹਿਬ’ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਸੂਚਕ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅੰਤਰ-ਰਾਸ਼ਟਰੀਅਤਾਵਾਦ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਆਮਦ ਦੇ ਚਿੰਨ੍ਹ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਉਦਗਮ ਦਾ ਭਾਵ ਸੀ, ਸਾਰੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੇ ਧਰਮ ਦਾ ਧਰਤੀ ‘ਤੇ ਅਵਤਾਰ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸੰਕੀਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਆਂ ਜੋ ਪੁਰਾਣੇ ਧਰਮਾਂ ਵਿਚ ਹੋਣੀਆਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਿੱਖ ਮੱਤ ਵਿਚ ਅਭਾਵ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਤਰ ਵਿਚ ਪਰੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਆਗਮਨ ਹੋਣਾ ਇਕ ਸੁਭਾਵਿਕ ਗੱਲ ਸੀ। ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਖਿੱਤੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੁੜੇ, ਸਗੋਂ ਦੂਰ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਗਏ ਅਤੇ ਹਰ ਦੇਸ਼, ਜਾਤ, ਧਰਮ, ਨਸਲ ਅਤੇ ਲਿੰਗ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਆਦਰ ਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵੇਖਿਆ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਰੋਕਾਰਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਭਰਾਤਰੀਭਾਵ, ਵਿਸ਼ਵ-ਭਾਈਚਾਰਾ, ਸੁਤੰਤਰਤਾ, ਸਮਾਨਤਾ, ਵਿਸ਼ਵ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਇਸ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਲੱਛਣ ਮੰਨੇ ਗਏ ਹਨ। ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਉਹੋ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਭੇਦ-ਭਾਵ, ਸੰਕੀਰਨ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਸੋਚ, ਰੰਗ-ਭੇਦ, ਨਸਲ-ਭੇਦ, ਲਿੰਗ-ਭੇਦ, ਆਰਥਿਕ ਅਸੰਤੁਲਨ, ਰਾਜਨੀਤਕ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਦਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਨਿਖੇੜ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ, ਸਗੋਂ ਸਮੂਹ ਧਰਮਾਂ, ਸਾਰੇ ਰਾਸ਼ਟਰਾਂ, ਹਰ ਰੰਗ ਅਤੇ ਨਸਲ ਦੇ ਇਸਤਰੀ-ਪੁਰਖਾਂ, ਵਿਭਿੰਨ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀਆਂ, ਖਾਣ-ਪੀਣ-ਪਹਿਨਣ ਦੇ ਨਿਆਰੇ ਢੰਗਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰ ਕੇ ਆਰਥਿਕ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਿਤ ਸਮਰੱਥ ਕੌਮ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਥੇ ਅਸੀਂ ਇਸੇ ਆਧਾਰ ‘ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨੀ ਹੈ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਕਿਵੇਂ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਸੋਚ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਵੱਡੇ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤਕ ਵਿਸ਼ਵ-ਵਿਆਪੀ ਸੀ?

ਯਹੂਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਰਮ ਪੋਥੀਆਂ ਵਿਚੋਂ ‘ਜਬੂਰਾਂ ਦੀ ਪੋਥੀ’ ਵਿਚ ਮਾਨਵਤਾ ਨੂੰ ਸਦੀਪਕ (ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਮਈ) ਜੀਵਨ ਜੀਣ ਦਾ ਰਹੱਸ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ‘ਯਹੋਵਾਹ’ ਆਖਦਾ ਹੈ:

“ਵੇਖੋ ਕਿੰਨਾ ਚੰਗਾ ਤੇ ਸੋਹਣਾ ਹੈ, ਭਈ ਭਰਾ ਮਿਲ ਜੁਲ ਕੇ ਵੱਸਣ”

‘ਕਹਾਵਤਾਂ’ ਨਾਮ ਦੀ ਪੋਥੀ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਹੈ:

“ਜਦ ਤੇਰਾ ਵੈਰੀ ਡਿੱਗੇ ਤਾਂ ਤੂੰ ਪ੍ਰਸੰਨ ਨਾ ਹੋਵੀਂ ਅਤੇ ਜੇ ਉਹ ਠੋਕਰ ਖਾਵੇ ਤਾਂ ਤੇਰਾ ਮਨ ਖੁਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ...”

ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ‘ਤੇ ‘ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ’ ਰੁਚੀਆਂ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹਨ, ਪਰ ਯਹੂਦੀ ਲੋਕ ਆਪਣੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਰਜਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਧਰਮੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਯਹੂਦੀ ਧਰਮ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ।

ਹਜ਼ਰਤ ਈਸਾ ਕਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਇਸਰਾਈਲ ਦੀਆਂ ਗੁਆਚੀਆਂ ਭੇਡਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਸਤੇ ਆਏ ਹਨ। ਪਵਿੱਤਰ ‘ਕੁਰਾਨ’ ਦੀ ਦੂਜੀ ਸੂਰਤ ਵਿਚ ਆਇਆ ਹੈ “ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖੋ ਕਿ ਅਰਬੀ ਨਬੀ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਹੋਣ ਜਾਂ ਯਹੂਦੀ, ਈਸਾਈ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਾਬੀ, ਜੋ ਭੀ ਔਲਾਹ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਦਿਨ ‘ਤੇ ਈਮਾਨ ਲਿਆਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸੱਤਕਰਮ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਦਾਨ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਭੂ ਦੇ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਲਈ ਕਿਸੇ ਸ਼ੋਕ ਅਤੇ ਭੈਅ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ।” ਮਾਨਵੀ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਹਦੀਸ ਤਿਰਮਿਜ਼ੀ ਦਾ ਕਥਨ ਹੈ, “ਪੈਗੰਬਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੈਂ ਗਵਾਹੀ ਦਿੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਭ ਮਨੁੱਖ ਭਰਾ-ਭਰਾ ਹਨ।” ਪਰ ਅਜਿਹੇ ਕਥਨ ਸੀਮਤ ਹੀ ਹਨ। ਮੋਮਿਨ ਅਤੇ ਕਾਫ਼ਿਰ ਦਾ ਪਾਤਾ ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਫ਼ਿਰ ਦਾ ਮਤਲਬ ਅਧਰਮੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਗੈਰ-ਮੁਸਲਮਾਨ ਹੈ। ਅੰਦਰਲੀ ਬਰਾਬਰੀ ਤਾਂ ਸ਼ਲਾਘਾਯੋਗ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਤੱਤਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਵਿਚ ਸਰਵਾਤਮਵਾਦ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ‘ਈਸ਼ਾਵਾਸਯੋ’ ਉਪਨਿਸ਼ਦ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅੰਤਰਆਤਮਾ ਦੁਆਰਾ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਆਤਮਾ ਵਿਚ ਦੇਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਤਮਾ ਨੂੰ ਸਭ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਵਿਚ ਦੇਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਫਿਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਘ੍ਰਿਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਫਿਰ ਵੀ ਦੇਵ ਅਤੇ ਅਦੇਵ ਦਾ ਵਿਚਾਰ, ਵਰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ, ਇਸਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਕੀਰਨ ਸੋਚ ਆਦਿ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦੇ ਅਭਾਵ ਵਿਚ ਵੈਦਿਕ ਮੱਤ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਆਪੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ

ਕਹਿਣਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੈ। ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਅਤੇ ਜੈਨ ਧਰਮ ਦੀਆਂ ਤਿਆਗਵਾਦੀ ਰੁਚੀਆਂ ਅਤੇ ਇਸਤਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਦੇ ਵਿਰੁਧ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਤਿਆਗਵਾਦੀ ਵਿਚਾਰ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਸਤੇ ਦੀ ਰੁਕਾਵਟ ਤਾਂ ਹੀ ਹੈ, ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਉਲਟ ਚੱਲਣ ਦਾ ਵੀ ਯਤਨ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸਤਰੀ ਨਾ ਕੇਵਲ ਅੱਧੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਉਹ ਪੁਰਖ ਦਾ ਅੱਧਾ ਅੰਗ ਹੈ। ਉਸ ਲਈ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬੰਦ ਕਰਨੇ ਜਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਿਕਸੂ ਸੰਘ ਵਿਚ ਤੁੱਛ ਦਰਜਾ ਦੇਣਾ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸੋਚ ਨਹੀਂ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਮਨੁੱਖ ਜਾਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਗ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ।

ਸੋ ਪੂਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦੀ ਆਦਰਸ਼ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਦੁਆਰਾ ਅਜਿਹੇ ਮਾਨਵੀ ਧਰਮ ਦਾ ਆਗਮਨ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਪ੍ਰਥਮ ਨਾਅਰਾ ‘ਨਾ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ’ ਧਾਰਮਿਕ ਭੇਦ-ਭਾਵ ਨੂੰ ਮੂਲੋਂ ਨਕਾਰਦਾ ਸੀ। ਇਸੇ ‘ਨਾ ਕੋਈ ਹਿੰਦੂ ਨਾ ਮੁਸਲਮਾਨ’ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਫਲ ‘ਮਾਨਸ ਕੀ ਜਾਤਿ ਸਬੈ ਏਕੈ ਪਹਚਾਨਬੋ’ ਦੇ ਵਾਕ ਵਿਚ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਇਆ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਬਾਰੇ ਜਨਮ

ਸਾਖੀਆਂ ਵਿਚ ਉਲਿਖਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਸ਼ੇਖ ਆਦਮਾਨ ਨੂੰ ਉਬਾਰੇ ਖਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਦਾ ਪਰਿਚੈ ਦਿੱਤਾ ਤਾਂ ਆਦਮਾਨ ਨੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇ ਧਰਮ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ। ਉਬਾਰੇ ਖਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਉਹ ਹਿੰਦੂ ਅਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੋਨੋਂ ਸੇ ਫਾਰਕ (ਫ਼ਾਰਗ) ਹੈ।” ਜਦੋਂ ਸ਼ੇਖ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਹੁ ਤਪਾ ਜੀ, ਤੂੰ ਹਿੰਦੂ ਹੈ ਕਿ ਮੁਸਲਮਾਨ” ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਨੇ ਕਿਹਾ: “ਨ ਹਮ ਹਿੰਦੂ ਨ ਮੁਸਲਮਾਨ... ਨ ਬੇਦ ਪਤਿਆ ਨਾ ਕੁਰਾਨ... ਮਜਬ ਹਮਾਰਾ ਸਚਾ ਨਾਉ। ਜਿਨਿ ਏਕ ਤੇ ਕੀਏ ਅਨੇਕ ਉਪਾਉ।”

ਜਨਮ ਸਾਖੀ ਭਾਈ ਬਾਲਾ ਅਨੁਸਾਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਾਨਵਤਾਵਾਦੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਦੇ ਦੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਸਰੂਪ। ਸਰਬ-ਸਾਂਝੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇ ਅੰਸ਼ ਇਕ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਹੋਰ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਵੀ ਵਿਸ਼ਿਸ਼ਟ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਅਦੁੱਤੀ ਗ੍ਰੰਥ ਅੰਦਰ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਅੰਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਰਣਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ, ਬਲਕਿ ਸਮੱਗਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਈ ਹੈ। ਇਸ ਅੰਦਰ ਵਰਣਿਤ ਸਤਿ, ਸੰਤੋਖ ਅਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਰਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਸਾਰੀ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਧਰਮ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਦੂਜੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਸਰਬ-ਸਾਂਝਾ ਸਰੂਪ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਆਦਿ (ਸਿਰੀਰਾਗ) ਤੋਂ ਅੰਤ (ਮੁੰਦਾਵਣੀ) ਤੱਕ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ (ਜੋ ਸਰਬ ਵਿਦਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਦੁਹਰਾਉ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ), ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਮਾਨਵਤਾ ਦਾ ਗ੍ਰੰਥ ਹੈ।

ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਇਕ ਪਰਿਪੂਰਨ ਗੁਣ-ਸੰਪੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਬਣਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਨੁਕਤਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਾਰ ਰੂਪ ‘ਜਪੁ’ ਬਾਣੀ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਬੁਠ-ਰਹਿਤ ‘ਸਚਿਆਰ’ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਨ ਹੈ ਅਤੇ ਸਚਿਆਰਤਾ ਦਾ ਅੰਤਿਮ ਫਲ ਸੱਚਖੰਡ ਕੋਈ ਪਰਲੋਕ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਚਿਆਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਉਹ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਅਵਸਥਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਚਿੰਤਨ ਸੰਕੀਰਨਤਾ ਮੁਕਤ ਹੋ ਕੇ ਪੂਰੇ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਨਾਲ, ਧਰਤੀ ਦੇ ਨੌ-ਖੰਡਾਂ ਨਾਲ, ਅਨੇਕ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਰਬ ਆਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਤੇ ਆਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਿਰਜਕ ਨਿਰੰਕਾਰ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਚਿਆਰਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਦੂਰ-ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਸਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਨੂੰ ਇਕ ਧਰਮਸਾਲ ਮੰਨਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ‘ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਸਭ ਅਨੇਕਾਂ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਸਰਬ ਜੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਵਿਧਾਨ ਵਿਚ ਇਕ

ਸਮਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਚਿਆਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਮ ਅਵੱਸ਼ਕਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ‘ਉਪਰਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰੁ’ ਦੀ ਮਨੋਂਤ ਵਾਲਾ ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਧਕ ਹੀ ਆਦਰਸ਼ਕ ਮਨੁੱਖ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੌਮੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼-ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਇਸਤਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੁਰਖ ਸੁਭ ਅਮਲ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੀ ‘ਸਚਿਆਰ’ ਮਨੁੱਖ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਫੁਲਵਾੜੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਫੁੱਲ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਾਲੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਆਪ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੋ ਸਭ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਜਗ ਵਾੜੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭ ਮਾਲੀ॥

ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ਕੋ ਨਾਹੀ ਖਾਲੀ॥ (ਪੰਨਾ 118)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਖਿੱਤੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਸਲ ਤੱਕ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਾਤੀ ਤੱਕ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਹੈ। ਉਸ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਅਣਗਿਣਤ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਹਨ, ਸਮਾਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਵੇਖਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਸਚਿਆਰ ਸਮਾਜ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਵਾਸਤੇ ਗਿਆਨ ਦੇ ਸਮੁੱਚਿਤ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਪਰਮ ਅਵੱਸ਼ਕਤਾ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦਾ ‘ਉਪਰਿ ਸਚੁ ਆਚਾਰੁ’ ਦੀ ਮਨੋਂਤ ਵਾਲਾ ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਧਕ ਹੀ ਆਦਰਸ਼ਕ ਮਨੁੱਖ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਕੌਮੀਅਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼-ਧਰਮ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸੰਬੰਧ ਨਹੀਂ। ਇਸਤਰੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਪੁਰਖ ਸੁਭ ਅਮਲ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਹੀ ‘ਸਚਿਆਰ’ ਮਨੁੱਖ ਹੈ।

ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਪੂਰੇ ਜਗਤ ਨੂੰ ਇਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਫੁਲਵਾੜੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਜੀਵ ਫੁੱਲ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਮਾਲੀ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਆਪ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹੋ ਸਭ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਅੰਦਰ ਉਸੇ ਦੀ ਸੁਗੰਧੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕੋਈ ਵੀ ਖਾਲੀ ਨਹੀਂ; ਇਹ ਜਗ ਵਾੜੀ ਮੇਰਾ ਪ੍ਰਭ ਮਾਲੀ॥

ਸਦਾ ਸਮਾਲੇ ਕੋ ਨਾਹੀ ਖਾਲੀ॥ (ਪੰਨਾ 118)

ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਧਰਤੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਇਕ ਖਿੱਤੇ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਸਲ ਤੱਕ, ਨਾ ਕਿਸੇ ਇਕ ਜਾਤੀ ਤੱਕ। ਇਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲਤਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿਚ ਸਾਰੀ ਕੁਦਰਤ ਹੈ। ਉਸ ਕੁਦਰਤ ਵਿਚ ਅਣਗਿਣਤ ਜੀਵ-ਜੰਤੂ ਹਨ,

ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਧਰਮ ਦਾ ਸ਼ਰਾ ਭਾਗ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਲਈ ਮਾਨਯ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਧਰਮ-ਗ੍ਰੰਥ ਸਰਵ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੀ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਰਹੂਰੀਤੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੂਜੇ ਧਰਮ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਪਾਠ ਉਪਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਦਾ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਇਹ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਨਾ ਸਿਰਫ ਸਰਬ-ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਹੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਸਾਂਝੀਵਾਲਤਾ ਨੂੰ ਸਥੂਲ ਰੂਪ ਦਿੰਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਲੈ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੰਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਧਰਮ ਦੇ ਸਾਰ ਨਾਲ ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਪੱਕ ਕਰਨ ਦਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਤਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ ਹਿੰਦੂ ਧਰਮ ਦੇ ਚਾਰ ਵਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਰਬ-ਸਾਂਝਾ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਉਥੇ ‘ਹਿੰਦੂ ਤੁਕਦੇ ਉ ਸਮਝਾਵੈ’ ਦੀ ਉਚਤਮ ਪਰਿਪਾਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁਸਲਮਾਨ ਨੂੰ ਸੁੰਨਤ, ਰੋਜ਼ਾ, ਕਾਅਬੇ, ਕਲਾਮਾ, ਨਿਵਾਜ, ਤਸਬੀਹ ਆਦਿ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਅਰਥ ਸਮਝਾਉਂਦਿਆਂ ਬਾਣੀ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ:

ਸਰਮ ਸੁੰਨਤਿ ਸੀਲੁ ਰੋਜਾ ਹੋਹੁ ਮੁਸਲਮਾਣੁ॥
ਕਰਣੀ ਕਾਬਾ ਸਚੁ ਪੀਰੁ ਕਲਮਾ ਕਰਮ ਨਿਵਾਜ॥
ਤਸਬੀ ਸਾ ਤਿਸੁ ਭਾਵਸੀ ਨਾਨਕ ਰਖੈ ਲਾਜ॥॥

(ਪੰਨਾ 140-141)

ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਯੋਗ ਦੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਥ-ਭ੍ਰਸ਼ਟ ਹੋਏ ਜੋਗੀਆਂ ਨੂੰ ਯੋਗ ਦੇ ਸਹੀ ਅਰਥ ਸਮਝਾਏ ਹਨ। ‘ਜਪੁ’ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸਾਰੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਯੋਗ ਮੱਤ ਦੇ ਬਾਹਰੀ ਭੇਖ ਦੇ ਅੰਤਰ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਪਾਦਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਬਲਕਿ ਅਤਿ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਬਾਣੀ ਮਾਰਨ ਅਤੇ ਦੈਵੀ-ਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰੇਰਨਾਮਈ ਬਚਨ ਕਿਸੇ ਪੰਥ ਨੂੰ ਛੋਟਾ ਵਧਾਣ ਵਾਲੇ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਧਰਮ ਦੇ ਰਸਤੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਹਾਨੁਭੂਤੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਵਿਖਾਉਂਦਿਆਂ ਉਚਾਰਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਰਾਮਕਲੀ ਯੋਗੀਆਂ ਦਾ ਪਿਆਰਾ ਰਾਗ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਰਾਮਕਲੀ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿਚ ਯੋਗ ਮੱਤ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਲੇਖ ਹੈ। ‘ਸਿਧੂ ਗੋਸਟਿ’ ਬਾਣੀ ਇਸੇ ਰਾਗ ਵਿਚ ਹੈ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਇਸ ਰਾਗ ਵਿਚ ਯੋਗੀ ਨੂੰ ਉਪਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ:

ਮੁੰਦਾ ਮੋਨਿ ਦਇਆ ਕਰਿ ਝੋਲੀ ਪਤ੍ਰ ਕਾ ਕਰਹੁ ਬੀਚਾਰੁ ਰੇ॥
ਖਿੰਬਾ ਇਹੁ ਤਨੁ ਸੀਅਉ ਅਪਨਾ ਨਾਮੁ ਕਰਉ ਆਧਾਰੁ ਰੇ॥॥
ਐਸਾ ਜੋਗੁ ਕਮਾਵਹੁ ਜੋਗੀ॥

ਜਪ ਤਪ ਸੰਜਮੁ ਗੁਰਮੁਖਿ ਭੋਗੀ॥॥ ਰਹਾਉ॥ (ਪੰਨਾ 970)

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿੰਦੂ ਦੀ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਤਰਸਯੋਗ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਪੁਜਾਰੀਵਾਦ ਕਰਮ-ਕਾਂਡ ਤਿਆਗ ਕੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਵਾਸਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਪ੍ਰੇਰਿਆ ਹੈ। ਪੂਜਾ, ਵਰਤ, ਤਿਲਕ, ਜਨੇਊ, ਦਾਨ-ਪੁੰਨ, ਜਪਤਪ, ਤੀਰਥ-ਯਾਤਰਾਵਾਂ, ਕਸ਼ਟਕਾਰੀ ਸਾਧਨਾ ਤਿਆਗ ਕੇ ਨਾਮ-ਮਾਰਗ ਬਾਰੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਸ਼ਬਦ ਆਏ ਹਨ, ਉਦਾਹਰਣ ਵਜੋਂ:

ਪੂਜਾ ਵਰਤ ਤਿਲਕ ਇਸਨਾਨਾ ਪੁੰਨ ਦਾਨ ਬਹੁ ਦੈਨ॥
ਕਹੂੰ ਨ ਭੀਜੈ ਸੰਜਮੁ ਸੁਆਮੀ ਬੋਲਹਿ ਮੀਠੇ ਬੈਨ॥॥
ਪ੍ਰਭ ਜੀ ਕੇ ਨਾਮੁ ਜਪਤ ਮਨ ਚੈਨ॥
ਬਹੁ ਪ੍ਰਕਾਰ ਖੋਜਹਿ ਸਭਿ ਤਾ ਕਉ ਬਿਖਮੁ ਨ ਜਾਈ ਲੈਨ॥॥॥ ਰਹਾਉ॥

ਜਪ ਤਪ ਭ੍ਰਮਨ ਬਸੁਯਾ ਕਰਿ ਉਚਯ ਤਪ ਲੈ ਗੈਨ॥
ਇਹ ਬਿਧਿ ਨਹ ਪਤੀਆਨੋ ਠਾਕੁਰ ਜੋਗ ਜੁਗਤਿ ਕਰਿ ਜੈਨ॥॥2॥
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਨਾਮੁ ਨਿਰਮੋਲਕੁ ਹਰਿ ਜਸੁ ਤਿਨਿ ਪਾਇਉ ਜਿਸੁ ਕਿਰਪੈਨ॥
ਸਾਧਸੰਗਿ ਰੰਗਿ ਪ੍ਰਭ ਭੇਟੇ ਨਾਨਕ ਸੁਖਿ ਜਨ ਰੈਨ॥॥3॥ (ਪੰਨਾ 674)

ਵਿਸ਼ਵ ਵਿਚ ਧਰਮ ਦੇ ਨਾਮ ‘ਤੇ ਬੇਹਿਸਾਬ ਮਨੁੱਖਾਂ ਦਾ ਕਤਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਵਿਚ ਮਜ਼ਹਬਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸਖਤ ਨਿਖੇੜੀ ਕਰਦਿਆਂ ਸਦਭਾਵਨਾ ਸਹਿਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਕ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਹਿੰਦੋਸਤਾਨ ਵਿਚ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਦੋ ਹੀ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਧਰਮ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਧਰਮਾਂ ਦਾ ਵਰਣਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਸਮੂਹ ਧਰਮ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਿੰਦੂ-ਮੁਸਲਮਾਨਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਨਫਰਤ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, “ਹੋ ਭਰਾਓ! ਜ਼ਰਾ ਸੋਚੋ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਕਿੱਥੋਂ ਆਏ ਹਨ? ਕਿਸ ਨੇ ਇਹ ਨਿਆਰੇ-ਨਿਆਰੇ ਪੰਥ ਚਲਾਏ ਹਨ? ਹੋ ਝਗੜਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਓ! ਸੁਰਗ ਅਤੇ ਨਰਕ ਕੌਣ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦਾ ਹੈ?”

ਹਿੰਦੂ ਤੁਕਦੇ ਕਹਾ ਤੇ ਆਏ ਕਿਨਿ ਏਹ ਰਾਹ ਚਲਾਈ॥
ਦਿਲ ਮਹਿ ਸੋਚਿ ਬਿਚਾਰਿ ਕਵਾਦੇ ਭਿਸਤ ਦੋਜਕ ਕਿਨਿ ਪਾਈ॥॥ (ਪੰਨਾ 477)

ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵਿਚ ਇੱਕੋ ਰੱਬ ਵਸਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਕੇ ਵੇਖੋਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਝ ਆਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਿਰਦਿਆਂ ਵਿਚ ਲੁਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ;

‘ਇਕ ਕੁੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ’ ਵਿਚ ਘੁੰਗੀ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਭੂਮਿਕਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਝੋਲੀ ਸੱਤ ਸਫਲ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਫਿਲਮਾਂ ਪਾ ਚੁੱਕੇ ਨਿਰਮਾਤਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ‘ਇਕ ਕੁੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ’ 17 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਰੂਬਰੂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਫਿਲਮ ਦੇ ਸੰਗੀਤ ਅਰਪਣ ਸਮਾਰੋਹ ਮੌਕੇ ਮਨ ਜੀ ਨਾਲ ਹੋਈ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੇ ਕੁਝ ਅੰਸ਼ ਪਾਠਕਾਂ ਦੇ ਰੁਬਰੂ ਹਨ:

‘ਇਕ ਕੁੜੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ’ ਫਿਲਮ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਲੀਕ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਬਣੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ‘ਚ ਕਿਹੜੇ ਪੱਖ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ?’

-ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਇਸ ਫਿਲਮ ਰਾਹੀਂ ਬੁਲੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਛੂਹ ਰਹੀ ਔਰਤ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਤੇ ਮੌਕੇ ਦੇਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੀ ਵਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਜਸਪਿੰਦਰ ਚੀਮਾ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ-ਜੁਲਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ (ਨਾਇਕ) ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਦੁਕਵਾਂ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਰੁਤਬਾ ਦੇਣ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਜਿਥੇ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਹੱਕ ਲਈ ਜੂਝਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਥੇ ਵੱਡਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ ਤੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦਾ ਵੀ ਹੱਕ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

‘ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਹਰੇਕ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ‘ਚ ਕੋਈ ਨਾ ਕੋਈ

ਤਜ਼ਰਬਾ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਵੀ ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਹੈ?’

-ਮੈਂ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਨਾਮਵਰ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਬੀਏਟਰ ਰਾਹੀਂ ਪਰਪੱਕ ਹੋ ਰਹੇ ਨਵੇਂ ਅਦਾਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਜਿਥੇ ਚੋਟੀ ਦਾ ਗਾਇਕ ਤੇ ਅਦਾਕਾਰ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨਾਇਕ ਵਜੋਂ ਵੱਡੇ ਪਰਦੇ ‘ਤੇ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਥੇ ਬੀਏਟਰ ਦੀ ਮੰਤੀ ਹੋਈ ਅਦਾਕਾਰਾ ਜਸਪਿੰਦਰ ਚੀਮਾ (ਮਿਸ

ਪੰਜਾਬ ਟੀ. ਟੀ. ਸੀ. 2008) ਵੀ ਆਪਣੇ ਫਿਲਮੀ ਕੈਰੀਅਰ ਦਾ ਆਗਾਜ਼ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦੀ ਨਾਇਕਾ ਵਜੋਂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਘੁੰਗੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਸੰਜੀਦਗੀ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ‘ਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਧੜਲੇਦਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲਾ ਗੁੱਗੂ ਗਿੱਲ ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਇਕ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਤੇ ਰੁਮਾਂਟਿਕ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਅ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬੀਏਟਰ ਦੇ ਅਦਾਕਾਰ ਅਮਨ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਰਾਣਾ ਰਣਬੀਰ, ਗਗਨ ਗਿੱਲ ਤੇ ਹਰਿੰਦਰ ਭੁੱਲਰ ਵੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣਗੇ।

‘ਫਿਲਮ ਦੇ ਨਾਂ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਇਸਤਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਫਿਲਮ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸੱਚਾਈ ਹੈ?’

‘ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਂ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ। ਇਸ ਫਿਲਮ ‘ਚ ਅਮਰਿੰਦਰ ਗਿੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਇਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਉਭਰੇਗਾ। ਜਿਥੇ ਗਿੱਲ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਖੇਤਰ ‘ਚ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਹਮਾਇਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਜਸਪਿੰਦਰ ਚੀਮਾ (ਨਾਇਕਾ) ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਧੜਲੇਦਾਰ ਤੇ ਸਵੈ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਔਰਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਘੁੰਮਦੀ ਹੈ।

ਬਿੱਗ ਬੌਸ ‘ਚ ਨੀਤੂ ਤੇ ਵੀਨਾ ਦੀ ਜੰਗ

ਬਾਲੀਵੁੱਡ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨੀਤੂ ਚੰਦਰਾ ਦੇ ਪਬਲਿਸਿਟੀ ਇੰਚਾਰਜ ਨੇ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅਦਾਕਾਰਾ ਵੀਨਾ ਮਲਿਕ ਅਤੇ ਨੀਤੂ ਦੇ ਆਉਂਦੇ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਸਿੰਗ ਫਸਣਗੇ। ਯਾਦ ਰਹੇ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰੀਕ ਮੁਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਕਾਰਾਵਾਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੀਡੀਆ ਵਿਚ ਮੈਚ ਫਿਕਸਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ‘ਤੇ ਝਗੜ ਕੇ ਹਟੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਕਿ ਕ੍ਰਿਕਟ ਖਿਡਾਰੀ ਮੁਹੰਮਦ ਆਸਿਫ ਦੀ ਮੈਚ ਫਿਕਸਿੰਗ ਵਿਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਵਧਿਆ। ਮੁਹੰਮਦ ਆਸਿਫ ਦੀ ਸਾਬਕਾ ਗਰਲ ਫਰੈਂਡ ਵੀਨਾ ਮਲਿਕ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਕੋਲ ਆਖਿਆ

ਸੀ ਕਿ ਨੀਤੂ ਚੰਦਰਾ ਨੂੰ ਆਸਿਫ ਦੀ ਮੈਚ ਫਿਕਸਿੰਗ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਬਾਰੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਤਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਨੀਤੂ ਚੰਦਰਾ ਨੇ ਵੀਨਾ ਦੇ ਬਿਆਨ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੁਣ ਅਖਬਾਰੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ ਕਿ ਮਸ਼ਹੂਰ ਰਿਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਵਿਚ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਦੋਨੋਂ ਅਦਾਕਾਰਾਵਾਂ ਇਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਕਿਹਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਦੀ ਸਫਲਤਾ-ਅਸਫਲਤਾ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਨੀਤੂ ਜੋਤਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਸੰਪਰਕਾਂ ਵਿਚ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਕਿ ਵੀਨਾ ਮਲਿਕ ਬਿੱਗ ਬੌਸ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲਵੇਗੀ। ਜੇ ਨੀਤੂ ਵੀ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਤਕੜੀ ਟੱਕਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਉਂਜ ਨੀਤੂ ਚੰਦਰਾ ਦੀ ਸ਼ੋਅ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲੀਅਤ ਦੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ‘ਚ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ ਜੋ ਅੱਜ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ‘ਚ ਖੂਬ ਚਮਕ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦਰਸ਼ਕ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਖੂਬੀ ਯਾਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਨਾਂ ਕਾਮੇਡੀ ਕਿੰਗ ਮੰਨੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ‘ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ’ ਦਾ ਵੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਵੀ ਲੋਕ ਦਿਲ-ਜਾਨ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਸਮਾਰੋਹ ‘ਚ ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਕ ਝਲਕ ਪਾਉਣ ਨੂੰ ਬੇਤਾਬ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਮੇਡੀ ਕਿੰਗ ਦਾ ਜਨਮ 1935 ‘ਚ ਹੋਇਆ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਤੇ ਪਾਲੀਵੁੱਡ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ‘ਚ ਕਾਮੇਡੀ ਕਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਣੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ। ਇਥੇ ਇਹ ਗੱਲ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ ਵਰਗੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਾ ਕੋਈ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਡਾਇਲਾਗ ‘ਹੈਂ ਕੇ ਨਾ’ ਅੱਜ ਵੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਜੁਬਾਨ ‘ਤੇ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ਕਾਮੇਡੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਦਾਕਾਰੀ ਵੀ

ਸਦਾਬਹਾਰ ਕਾਮੇਡੀਅਨ ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ

ਬਾਖੂਬੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ ਨੇ ‘ਕਹਿਰ’, ‘ਕੁਰਬਾਨੀ ਜੱਟ ਦੀ’, ‘ਲੌਂਗ ਦਾ ਲਿਸਕਾਰਾ’, ‘ਜੀਜਾ-ਸਾਲੀ’, ‘ਦੁਜਾ ਵਿਆਹ’, ‘ਮਾਮਲਾ ਗੜਬੜ ਹੈ’, ‘ਨਿੱਮੋ’, ‘ਰਾਂਝਣ ਮੇਰਾ ਯਾਰ’, ‘ਸੋਹਣੀ ਮਹੀਵਾਲ’, ‘ਬਾਬੁਲ ਦਾ ਵਿਹੜਾ’, ‘ਦੇ ਮਦਾਰੀ’, ‘ਲਾਜੋ’, ‘ਪਟਵਾਰੀ’, ‘ਅਣਖੀਲੀ ਮੁਟਿਆਰ’, ‘ਗੋਪੀ ਚੰਦ ਜਾਸੂਸ’, ‘ਸਰਪੰਚ’, ਉਚਾ ਦਰ ਬਾਬੇ ਨਾਨਕ ਦਾ’, ‘ਬਲਬੀਰੋ ਭਾਬੀ’, ‘ਪੁੱਤ ਜੱਟਾਂ ਦੇ’, ‘ਵਲਾਇਤੀ ਬਾਬੂ’, ‘ਚੰਨ ਪੂਦੇਸੀ’, ‘ਫੌਜੀ ਚਾਚਾ’, ‘ਸਰਦਾਰਾ ਕਰਤਾਰ’, ‘ਜੱਟ ਪੰਜਾਬੀ’, ‘ਤਿਲ ਤਿਲ ਦਾ ਲੇਖਾ’, ‘ਜਿੰਦਗੀ ਯਾਰ ਦੀ’, ‘ਸ਼ਹੀਦ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਰਾਭਾ’, ‘ਦਾਜ’, ‘ਗਿੱਧਾ’, ‘ਲੰਬੜਦਾਰਨੀ’, ‘ਮੈਂ ਪਾਪੀ ਤੂੰ ਬਖਸ਼ਣਹਾਰ’, ‘ਸੰਤੋ-ਬੰਤੋ’, ‘ਸਵਾ ਲਾਖ ਸੇ ਏਕ ਲੜਾਊ’, ‘ਟਾਕਰਾ’, ‘ਯਮਲਾ ਜੱਟ’ ਸਮੇਤ ਕਈ ਫਿਲਮਾਂ ‘ਚ ਕਾਮੇਡੀ ਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦਮਦਮ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਦਾ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਹੋ ਨਹੀਂ, ਅੱਜ ਦੇ ਕਾਮੇਡੀ ਕਲਾਕਾਰ ਵੀ ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ‘ਚ ਹਨ ਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਉਸ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਜਦੋਂ ਮੇਹਰ ਮਿੱਤਲ ਤੋਂ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਅੰਦਾਜ਼ ‘ਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸੇ ਬਹਾਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ‘ਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਬਣੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਫਿਲਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅੱਜ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੜਾ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। -ਚੰਦੀਪ ਭੱਲਾ

ਬੁੱਢੀ ਹੋਣੇ ਡਰਦੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ

ਜਨਮ ਦਿਨ ‘ਤੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਚੋਪੜਾ ਨੂੰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਉਸ ਨੂੰ ਖੁਸ਼ ਨਹੀਂ, ਦੁਖੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਕਿ ਉਹ ਇਕ ਸਾਲ ਹੋਰ ਬੁੱਢੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨਾਲ ਹੀ ਕਹਿ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਕੁੜੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਉਹ ਉਸ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਉਮਰ ਨਾ ਪੁੱਛੇ।

ਵਿਸ਼ਾਲ ਭਾਰਦਵਾਜ ਦੀ ਫਿਲਮ ‘ਸਾਤ ਖੂਨ ਮਾਫ’ ਉਸਦੇ ਕੈਰੀਅਰ ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਫਿਲਮ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਫਿਲਮ ‘ਫੈਸ਼ਨ’ ਨੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਐਵਾਰਡ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ, ‘ਕਮੀਨੋ’ ਹਿੱਟ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ‘ਸਾਤ ਖੂਨ ਮਾਫ’ ਉਸ ਲਈ ਦੋਵੇਂ ਹੱਥੀਂ ਲੱਭੂ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਇਹ ਫਿਲਮ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤੇ ਐਵਾਰਡ ਦੇਵੇਂ ਦਿਵਾਏਗੀ। ਵੈਸੇ ਦੋ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੀਹ ਵਰ੍ਹਿਆਂ ਨੂੰ ਢੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਕ ਸਾਲ ‘ਚ 500 ਦਿਨ ਹੋਣ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਚਾਰ ਫਿਲਮਾਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਕੋਲ ਤਾਂ ਫਿਲਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਹ ਅਜਿਹੀ ਲੜਕੀ ਨਹੀਂ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਦੀ ਭਾਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਮਹੀਨਾ ਵੀ ਸੁਸਤ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠਣਾ ਉਸ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ।

ਛੁੱਟੀਆਂ ਉਸ ਲਈ ਬੋਝ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਮਧੁਰ ਭੰਡਾਰਕਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ਚਾਹੇ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਪਰ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਮਧੁਰ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਅਣਬਣ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦੀ ਪਹਿਲ ਉਸ ਦਾ ਫਿਲਮੀ ਜੀਵਨ ਹੈ ਤੇ ਵਿਆਹ ਸੰਬੰਧੀ ਤਾਂ ਫਿਲਹਾਲ ਕੋਈ ਸੋਚ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਹੌਂਸਲੇ ਵਾਲੀ ਕੁੜੀ ਈਸ਼ਾ ਦਿਓਲ

ਭਾਵੇਂ ਅਕਸ਼ੈ ਤੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਟੀ. ਵੀ. ਰਿਆਲਟੀ ਸ਼ੋਅ ‘ਚ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ‘ਖ਼ਤਰੋਂ ਕੇ ਖਿਲਾੜੀ’ ਸਮਝਦੇ ਹੋਣ ਪਰ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦੀ ਅਸਲੀ ਖਿਡਾਰਨ ਤਾਂ ਧਰਮਿੰਦਰ ਤੇ ਹੋਮਾ ਦੀ ਅਭਿਨੇਤਰੀ ਪੁੱਤਰੀ ਈਸ਼ਾ ਦਿਓਲ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਫਿਲਮ ‘ਟੈਲ ਮੀ ਓ ਖੁਦਾ’ ਜਿਸ ਨਾਲ ਈਸ਼ਾ ਮੁੜ ਫਿਲਮੀ ਪਰਦੇ ‘ਤੇ ਛਾਲ ਮਾਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ‘ਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ‘ਹੱਦੋਂ’ ਵੱਧ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਐਕਸ਼ਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਖੁਦ ਈਸ਼ਾ ਨੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਈਸ਼ਾ ਦਾ ਵੱਡਾ ਜਿਗਰਾ ਦੇਖ ਕੇ ਇਸ ਫਿਲਮ ਦਾ ਨਾਇਕ ਅਰਜਨ ਬਾਜਵਾ ਵੀ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਿਆ।

ਗੋਆ ਜਿਥੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ੂਟਿੰਗ ਹੋਈ, ਦੇ ਵਾਸੀ ਵੀ ਈਸ਼ਾ ਦੀਆਂ ਸਿਫਤਾਂ ਕਰਨ ਲੱਗੇ। ਈਸ਼ਾ ਦੀ ਇਸ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਅੰਮੀ ਹੋਮਾ ਮਾਲਿਨੀ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ‘ਚ ਈਸ਼ਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਧਰਮਿੰਦਰ ਹੀ ਪਿਤਾ ਬਣੇ ਹਨ।

ਨੀਤੂ ਚੰਦਰਾ

ਪੰਜਾਬੀ ਪੈਕ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ!

PTC Punjabi, India's No. 1 Punjabi entertainment channel, is now available only on DISH Network.

Punjabi Pack - Complete Punjabi TV package

Punjabi Pack \$19.99/mo.

Local Channels \$9.99/mo.

for only **\$29.98/mo.**

- **No** equipment to buy • **Free** Standard Professional Installation
- **Free** DVR Upgrade (\$6.00/mo. DVR Service fee applies) • **No** Additional Service Access fee

	DISH Network	DIRECTV®	CABLE
Punjabi Channels	7	0	Limited number in limited areas
Award-Winning DVR	Yes	No	No
Most HD Channels Available	Yes, over 200	No, over 140	No
Installation in 6 Rooms	FREE	Up to \$138	Varies

Get America's Top 120 package just \$24.99/mo for 12 months plus get HD Free for Life!

Source: directv.com, 8/02/10.

Call **1-888-242-2276**

Source: TAM Peoplemeter system, Period Week 26-29, 2010

Digital Home Advantage plan requires 24-month agreement and credit qualification. If service is terminated before the end of agreement, a cancellation fee of \$1750/month remaining applies. Programming credits apply during first 12 months. \$10/mo HD add-on fee waived for life of current account; requires Agreement, AutoPay with Paperless Billing, Free Standard Professional Installation only. All equipment is leased and must be returned to DISH Network upon cancellation or unreturned equipment fees apply. Limit 6 leased tuners per account; lease upgrade fees apply for select receivers; monthly fees may apply based on type and number of receivers. HD programming requires HD television. All prices, packages and programming subject to change without notice. Local channels may not be available in all areas. Offer is subject to the terms of applicable Promotional and Residential Customer Agreements. Additional restrictions may apply. First-time DISH Network customers only. Offer ends 8/28/10. (c) 2010, DISH Network L.L.C. All rights reserved.

